

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ
İLKOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNE
YÖNELİK DEĞERLENDİRİLMESİ:
AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ**

Emel ÇETİN

**2022
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU**

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ İLKOKUL BEDEN
EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRİLMESİ:
AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ**

Emel ÇETİN

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU**

**KARABÜK
Eylül 2022**

Emel ÇETİN tarafından hazırlanan “SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ İLKOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRİLMESİ: AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU
Tez Danışmanı, Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 23/09/2022

<u>Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)</u>	<u>İmzası</u>
Başkan : Doç. Dr. Tolga ESKİ (KÜ)	ONLINE
Üye : Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU (KBÜ)
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz YÜKSEL (KBÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

“Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.”

Emel ÇETİN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ İLKOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRİLMESİ: AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ

Emel ÇETİN

**Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalı**

Tez Danışmanı:

Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU

Eylül 2022, 89 sayfa

Bu araştırmada 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının ilkokul “Beden Eğitim ve Oyun” [BEO] dersi açısından akademisyen görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülmüştür. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırmaya 15 gönüllü akademisyen katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup verilerin analizinde ise içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır.

Araştırma kapsamında; 2018 program değişikliği ile sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan ve ilkokul “Beden eğitimi ve oyun” dersi ile ilişkilendirilebilecek derslerin sayısı ve süresinin azaltılması beraberinde programdaki “Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi” [OFEÖ] ders adının ilkokul BEO dersi ile

uyumsuz olduğu ayrıca bu ders kapsamında beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaşıldığı, derse lisans programında teorik olarak yer verilmesinin amacına uygun olmadığı gibi olumsuz sonuçlara ulaşılırken; Yenilenen program ile OFEÖ dersinin oyun temelli olması, akademisyenler açısından esneklik sağlaması gibi olumlu sonuçlara da ulaşılmıştır. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adaylarının ilkökul BEO dersi özelinde hareket eğitimi, ölçme değerlendirme, özel gereksinimli öğrencilere yönelik yeterlikleri ile bu dersin sınıf öğretmenleri veya beden eğitimi öğretmenleri tarafından yürütülmesi bağlamında akademisyenlere ilişkin karşıt görüşlere ulaşılmıştır. Lisans programında yer alan oyun ve fiziki etkinlikler öğretimi dersi kapsamında akademisyenlerin oyunla öğretim, tasarım yaptırma, disiplinler arası çalışma, drama gibi uygulamalara daha çok yer verdiği, sınıf öğretmenleri adaylarına yönelik olumlu tutum kazandırma, güdüleme, güven ve öz yeterlik oluşturma yaklaşımları sergiledikleri, derslerin işlenişinde uygulama, teorik, online gibi yöntemleri birlikte veya ayrı kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Son olarak akademisyenlerin programa ilişkin öneri ve talepleri kapsamında: OFEÖ dersini yürütmeye yönelik alan uzmanı akademisyen yetiştirilmesi, akademisyenlerin yeterliklerinin artırılması, OFEÖ dersinde fiziksel etkinlik kartları vb. kaynaklardan faydalanılması gerektiği, ders ortamına ilişkin fiziki şartların ve materyallerin sağlanması gerektiği, lisans programına beden eğitimi ve spor ile ilgili yeni dersler eklenmesi ve programda yer alan diğer dersler ile ilişkilendirilmesi gerektiğine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler : Sınıf öğretmeni, lisans programı, beden eğitimi, oyun, akademisyen görüşleri.

Bilim Kodu : 130103

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

EVALUATION OF CLASS TEACHER UNDERGRADUATE PROGRAM FOR PRIMARY SCHOOL PHYSICAL EDUCATION AND GAME LESSON: ACADEMICIAN OPINIONS

Emel ÇETİN

**Karabuk University
Institute of Graduate Programs
Department of Physical Education and Sports**

Thesis Advisor:

Assoc. Prof. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU

September 2022, 89 pages

The aim of this study is to analyze on the academicians' views about primary school "Physical Education and Game" lesson of primary school teaching undergraduate program –which has been updated in 2018. The study was conducted through phenomenology technique, one of the qualitative research techniques. 15 academicians willingly participated in this study in which criterion sampling method, one of the methods of purposeful sampling, was used. While gathering the data, semi-structured interview form was used; and while analyzing the data, content analysis method was used. In the scope of this study, there has been obtained a negative result on the facts that numbers and periods of the physical education and game lessons of primary school teaching undergraduate program after updating in 2018;

usage the name of “Game and Physical Activities Teaching” is inconsistent with the primary school physical education and game lesson and also, it is disengaged from the culture of physical education and game; and including the lesson just in theory in the postgraduate program is not relevant for its purpose. On the other hand, there has been obtained also positive results such that the updated physical activities lesson is game-based; it provides flexibility for the academicians etc. Besides, there has been attained that there are opposing views among the academicians on how the main course teacher candidates conduct movement education specific to the primary school physical education and sports lesson, how they assess and evaluate, whether they are qualified for the children with disabilities, and whether this lesson should be carried out by main course teachers or physical education teachers. In the scope of game and physical activities lesson of undergraduate program, it is deduced that the academicians mostly practice the methods such as teaching through games, using creativeness, working interdisciplinary, doing drama etc.; they tend to bringing the main course teacher candidates in positive attitude, motivation, confidence and self-qualification; and they use the practical, theoretical and online methods separately or together during their lessons. Finally, within the context of academicians’ suggestions and demands related to the program, it is concluded that it is required to educate academicians specializing on conducting the Game and Physical Activities Teaching, to increase the qualifications of the academicians, to utilize sources such as physical activity cards etc. during the Game and Physical Activities Teaching, to provide the materials and physical conditions for the lesson, to include new lessons related to physical education and sports into the undergraduate program, and to associate it with other lessons in the program.

Key Word : Primary school teachers, undergraduate program, physical education, game, academic opinion.

Science Code : 130103

TEŞEKKÜR

Bu tez alıőmasının planlanmasında, araőtırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleri ile çalıőmamı bilimsel temeller ışığında őekillendiren sayın hocam Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOğLU'na, yardımlarını esirgemeyen öğretmen arkadaşım Seher Büőra KABAKUŐ'a her ihtiyaç duyduğumda yanımda olan çok değerli eőim Mehmet ÇETİN'e, bu çalıőmamı gerçekleőtirmem için kıymetli zamanlarını ayırarak katılım gösteren bilgi ve tecrübelerini samimi ve içtenlikle paylaşan çok değerli akademisyenlere sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Sevgili aileme manevi hiçbir yardımı esirgemedен yanımda oldukları için tüm kalbimle teşekkür ederim ve bu çalışma, zamanlarından çaldığım biricik evlatlarım Fatih elebi ve Berk Can'a ithaf edilmiştir.

Bu çalışmanın bilimsel alanyazına katkı sağlaması ve uygulayıcılara yararlı olması dileklerle...

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM	2
1.2. ALT PROBLEMLER.....	2
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
1.5. SAYILTILAR	4
1.6. SINIRLILIKLAR	4
BÖLÜM 2	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. OYUN KAVRAMI	6
2.2. OYUNUN TARİHÇESİ.....	7
2.3. OYUNUN ÇOCUK GELİŞİMİNE ETKİLERİ.....	8
2.3.1. Sosyal Gelişime Etkileri	8
2.3.2. Fiziksel Gelişime Etkileri	9
2.3.3. Duygusal Gelişime Etkileri.....	9
2.3.4. Zihinsel Gelişime Etkileri.....	10
2.3.5. Dil Gelişimine Etkileri.....	10

	<u>Sayfa</u>
2.4. BEDEN EĞİTİMİ	11
2.5. BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNİN ÖNEMİ.....	11
2.6. İLKOKUL	11
2.6.1. İlkokul BEO Dersi ve Ders Programı.....	12
2.7. SINIF ÖĞRETMENİ	14
2.7.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Tarihsel Süreci (Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi)	14
2.7.2. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı.....	17
2.7.3. Lisans Programında İlkokul BEO Dersi ile İlişkili Dersler.....	20
BÖLÜM 3	21
YÖNTEM.....	21
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	21
3.2. ÇALIŞMA GRUBU	22
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	23
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	24
3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	24
3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ.....	25
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	25
3.6. GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK	27
BÖLÜM 4	29
BULGULAR.....	29
BÖLÜM 5	55
TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER	55
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	55
5.2. ÖNERİLER	75
KAYNAKLAR	78
EK AÇIKLAMALAR A. ETİK KURUL RAPORU.....	84

Sayfa

EK AÇIKLAMALAR B. YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU 86

ÖZGEÇMİŞ 89

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1. Öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları.....	13
Şekil 2.2. Sınıf öğretmenliği lisans programı ders çizelgesi.....	18
Şekil 2.3. Sınıf öğretmenliği lisans programı seçmeli dersleri	19
Şekil 3.1. Araştırmadaki işlem basamakları.....	22
Şekil Ek A.1. Etik kurul raporu.....	85
Şekil Ek B.1. Demografik bilgiler ve yarı yapılandırılmış görüşme formu.....	87

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 3.1. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler.	23
Çizelge 3.2. Katılımcı formlarına ilişkin kodlama ve görüşme bilgileri.	26
Çizelge 4.1. Sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 değişikliğine ilişkin ilkökul BEO dersi özelinde akademisyen görüşleri.	29
Çizelge 4.2. İlkokul BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.	33
Çizelge 4.3. İlkokul BEO dersinde özel gereksinimli öğrenciler kapsamında sınıf öğretmenliği programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.	35
Çizelge 4.4. İlkokul BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.	38
Çizelge 4.5. İlkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından yürütülmesine ilişkin akademisyen görüşleri.	42
Çizelge 4.6. Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamındaki akademisyen uygulamalarına ilişkin görüşler.	45
Çizelge 4.7. Sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında talep ve önerilere ilişkin akademisyen görüşleri.	50

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SİMGELER

f : frekans değeri

KISALTMALAR

BEO : Beden Eğitimi ve Oyun

OFEÖ : Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi

YÖK : Yükseköğretim Kurulu

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

ÖYGM : Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü

FEK : Fiziksel Etkinlik Kartları

OODK : Oyun Oynuyorum Derleme Kitapçığı

BEP : Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı

MB : Meslek Bilgisi

GK : Genel Kültür

AE : Alan Eğitimi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Eğitim toplumların kalkınması için en temel ihtiyaçtır. Kendini tanıyan, özgüvenli, mutlu, sağlıklı, çevresine karşı duyarlı, kültürel değerlerini benimsemiş, sorgulama yeteneğine sahip, eleştirel düşünebilen, sahip oldukları potansiyeli en üst seviyede kullanabilen üretken bireyler yetiştirmek; çağdaş medeniyetler seviyesini yakalamak ve bunun devamlılığını sağlamak amacıyla yenilikçi ve nitelikli bir eğitim sistemi kurmak bir ülkenin en temel önceliklerinden olmalıdır. İş gücü ve refah seviyesi yüksek, bilimsel bilginin hız kesmeden üretildiği, suç oranlarının en aza indirildiği, bireylerin mutlu yaşadığı toplumlar sahip oldukları nitelikli eğitimlerinin yansımasıdır.

Ülkemizde zorunlu eğitimin ilköğretim I. kademedede (ilkokul) başlaması ve öğrencilerin bir sonraki eğitim yaşantılarının temelini oluşturmasından dolayı bu dönemdeki eğitimin niteliği çok önemlidir. Bu dönem doğru eğitim öğretim ortamlarının oluşturulması ile analitik düşünme, okuma yazma, sorgulama, anadilde doğru ve akıcı konuşma gibi becerilerin temellerinin atıldığı, duyuşsal, bilişsel ve psiko-motor becerilerin gelişiminin hız kazandığı önemli bir dönemdir. İlkokul, yetişkin hayatında alacağımız görevler için hazırlanmamızda temel oluşturan bir kurumdur. Bu kurumda kazandığımız bilgiler, daha sonraki öğrenim yaşamımızdaki başarılarımızı da büyük ölçüde etkiler. Yine bu kurumda öğretmen ve yaşantılarımızla kurduğumuz ilişkilerin olumlu ya da olumsuz oluşunun, daha sonraki katılacağımız öğretim basamaklarında davranışlarımızı da etkilemesi kaçınılmazdır (Oktay, 1988).

İlkokul sonrasındaki öğrenim hayatımızda okul yaşantısı ve öğrenmeye karşı sahip olduğumuz tutumlar, günlük yaşamımızdaki sahip olduğumuz yaşam becerileri ve öğrenim yaşamımız boyunca ihtiyaç duyduğumuz bilgi birikiminin temelleri ilkokulda atılmaktadır (Oktay, 1988).

Modern eğitim sisteminde, bireyin akademik başarısının yanında diğer boyutları ile bir bütün halinde gelişmeleri de hedeflenmekte ve buna yönelik beden eğitimi dersinin de içinde yer aldığı çeşitli dersler sistemde yer almaktadır (Ünlü ve Aydos, 2010). Çocukların yeteneklerinin beden eğitimi aracılığıyla geliştiği önemli bir evre olan ilkokul döneminde oyunlar ile hareketli bir süreç içinde yetiştirilmeleri, sağlıklı bir şekilde gelişmelerinde ve becerilerinin farkedilir düzeyde artmasında etkili olmaktadır (Dalaman ve Korkmaz, 2010).

İlkokul çağı olan ikinci çocukluk döneminde oyun oynama gereksinimi göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Bu nedenle oyun ve fiziki etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin okula karşı olumlu tutum geliştirmeleri, yaparak yaşayarak öğrenmeleri ve çok yönlü gelişimlerinin desteklenmesi bakımından BEO dersinin önemli bir yere sahip olduğu ve eğitimin niteliği bakımından bunun bir gereklilik olduğu söylenebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] ilkokul programları arasında yer alan BEO dersi öğretim programında (İlkokul 1,2,3 ve 4. Sınıflar) bu dersin amacı: *“Öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile hayatları boyunca kullanacakları temel hareketler, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilişkili hayat becerilerini ve değerleri geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarını sağlamaktır”* şeklinde ifade edilmektedir (MEB, 2018a).

Dört yıllık ilkokul öğrenimi süresince öğrenciler her öğretim yılında haftada 30 saat ders görmektedirler. BEO dersi ilkokullarda zorunlu dersler arasındadır. Bu ders sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. İlkokulda eğitim verecek olan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri göz ardı edilemez bir gerçektir. Sınıf öğretmenleri, birçok becerinin temellerinin atıldığı kritik bir eğitim dönemini kapsayan ilkokuldaki öğrencileri etkileyerek gelecek nesillerin gelişimini olumlu ya da olumsuz destekleyen ve yaşam biçimlerini büyük ölçüde etkileyecek olan kişilerdir (Aydın, Şahin ve Topal, 2008). Dolayısıyla ilkokulda önemli bir görevi olan sınıf öğretmenlerinin modern ve nitelikli bir eğitime ihtiyaçları vardır (Dalaman, 2015).

Yıldız ve Akbaba (2013) gelişmiş ülkelerin eğitime ilişkin sorunlarını genel anlamda çözdüklerinden ve insana yapılan yatırımın öneminden bahsetmekle birlikte öğretmenlerin de istenilen düzeyde yetiştirilmeleri zorunluluğuna vurgu yapmaktadır. Çünkü eğitimin kalitesi öğretmenin niteliği ile eşdeğer görülebilir. PISA, TIMMS ve PIRLS gibi uluslararası öğrenci değerlendirme sınavlarında elde ettiği başarılarla adından söz ettiren Singapur'u eğitimi alanında öne çıkaran faktörler arasında istikrarlı ve tutarlı eğitim politikalarının yanı sıra, seçkin öğretmenler yetiştirmek bulunmaktadır (Levent ve Yazıcı, 2014).

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda nitelikli eğitimin önemi kadar nitelikli öğretmen yetiştirmenin de ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır. İlkokul çağı çocuklarda BEO'nun da önemi ele alındığında bu dersten istenen çıktılara ulaşmak, ders verimliliğini azami ölçüde tutabilmek dersi vermekle yükümlü öğretmenin bu alandaki yeterliliklerine bağlıdır.

1.1. PROBLEM

Bu araştırmada "sınıf öğretmenliği lisans programının ilkökul BEO dersine ilişkin incelenmesi ve buna yönelik OFEÖ dersini yürüten akademisyen görüşleri nelerdir" sorusuna cevap aranmaktadır.

1.2. ALT PROBLEMLER

Sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 değişikliğine ilişkin akademisyen görüşleri (İlkokul BEO dersi özelinde) değerlendirmeleri nasıldır/nelerdir?

İlkokul BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri nasıldır/nelerdir?

İlkokul BEO dersi özel gereksinimli öğrenciler kapsamında sınıf öğretmenliği programının değerlendirilmesine ve öğretmen adaylarını yeterliklerine ilişkin akademisyen görüşleri nasıldır/nelerdir?

İlkokul BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ve öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin akademisyen görüşleri nasıldır/nelerdir?

İlkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından yürütülmesine ilişkin akademisyen görüşleri nelerdir?

Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamındaki akademisyen uygulamalarına ilişkin görüşler nelerdir?

Sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında talep ve önerilere ilişkin akademisyen görüşleri nelerdir?

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının ilkököl BEO dersi açısından akademisyen görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yükseköğretim Kuruluna [YÖK] göre (2018a) öğretmen yetiştirilmesine yönelik yapılan düzenlemelerin, nitelikli öğretmen yetiştirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne katkı sağlanması beklenmektedir. Bu bakımdan gerek lisans programının uygulanmasında gerekse öğretmenlerin nitelikli yetiştirilmesinde akademisyenlerin rolünün oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın problem durumuna ilişkin alanyazında sınıf öğretmenliği lisans programının uygulayıcı konumunda olan akademisyen görüşlerini kapsayan değerlendirmeye rastlanılmaması çalışmanın özgün ve gerekli olduğunu göstermektedir.

Bu çalışma, sınıf öğretmenliği lisans bölümlerinde OFEÖ vb. zorunlu-seçmeli dersleri yürüten akademisyenlerin görüşlerine dayanılarak; sınıf öğretmenliği lisans programının ilkököl BEO dersine yönelik değerlendirilmesi ile araştırma problem ve

alt problemlerine yönelik bulgulara ulaşılması hedeflenmektedir. Bu sayede araştırma sonuçlarına ilişkin olarak sınıf öğretmenliği lisans programının OFEÖ dersine yönelik önerilerde bulunulması ve ilgili alanyazın bölümünde değinilen sınıf öğretmenlerinin bu dersin yeterliklerine yönelik sorunlara çözüm getireceği düşünülmektedir. Dolayısı ile araştırma sonuçlarına dayanılarak programı geliştirmeye yönelik görüş ve öneriler getireceği düşünülmektedir. Sonuç olarak araştırmanın sınıf öğretmenliği lisans programı, ilkokul BEO dersi programı ve sınıf öğretmeni yeterlikleri bakımından YÖK, MEB - Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğüne [ÖYGM], ve alanyazına olumlu yönde katkı sağlanması düşünülmektedir.

1.5. SAYILTI LAR

Yapılan bu araştırmanın planlanmasında, yürütülmesinde ve elde edilen bulguların değerlendirilmesindeki sayılıtlar şunlardır.

Araştırmaya katılan katılımcıların, yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruları samimi bir şekilde, gerçekte kendilerine uygun olarak cevapladıkları varsayılmaktadır.

Araştırma konusu ile ilgili alanyazında erişilen kaynakların sunduğu bilgilerin, objektif olarak yansıtıldığı varsayılmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ifadelerin katılımcılar tarafından açık ve net bir şekilde anlaşıldığı varsayılmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan ifadelerin akademisyen görüşlerini belirtecek nitelikte ve yeterlilikte olduğu varsayılmaktadır.

1.6. SINIRLILIKLAR

Araştırmanın yapısında bulunan ve araştırmacı tarafından öngörülen sınırlılıklar şunlardır:

Araştırma sınıf ğretmenliği programında Alan Eğitimi [AE] dersleri arasında yer alan OFEÖ dersini en az iki eğitim ğretim yılı boyunca yürüten akademisyen görüşleri ile sınırlıdır.

Veri toplama araçlarının uygulanması zamanı açısından 2021-2022 eğitim-ğretim yılı ile sınırlıdır.

Araştırma konusu ile ilgili erişilen kaynaklardan elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. OYUN KAVRAMI

Oyun, seviyesine bağılı olarak her yaşta insanın ilgisini çeken, kişinin eğlenceli zaman geçirmesinin yanı sıra mutlu olmasını ve rahatlamasını sağlayan eylemlerdir. Özellikle çocukları ele aldığımızda onlar için oyunun önemi ve gereksinimi herkes tarafından bilinmektedir. Alanyazın incelendiğinde genel hatları birbirine benzer olsa da oyun ile ilgili tanımların çeşitliliği ve oyun ile ilgili birçok branşta çalışmaların yapılmış olması, oyunun bireyler üzerindeki etkilerinin ne denli güçlü olduğunu göstermektedir.

Oyun; çocukların çevreleri ile etkileşim halinde oldukları ve bunu yaparken fikir ve duygularını ifade ettikleri, araştırma, gözlem ve yeni keşifler yapabildikleri tüm bunları gerçekleştirirken mutlu oldukları, zorunlu değil gönüllü katılım sağladıkları etkinliklerdir (MEB, 2013).

Huizinga (2018) oyunu “*Özgürce razı olunan ama tamamen emredici kurallara uygun olarak belirli zaman ve mekan sınırları içinde gerçekleştirilen, bizzatı bir amaca sahip olan, bir gerilim ve sevinç duygusu ile “alışılmış hayat”tan “başka türlü olmak” bilincinin eşlik ettiği iradi bir eylem veya faaliyettir*” şeklinde tanımlamaktadır.

Yörükoğlu (2004) “*Oyun, çocukların baş uğraşı ve en önemli işidir*” ifadeleriyle oyunun önemine vurgu yaparken bu konuda ayrıca şu ifadelerde de bulunmaktadır: Oyun çocukların duygularının keskinleşmesine, yetenek ve becerilerinin gelişmesine, toplumsal bir varlık olarak kendi ve başkalarının hakkını gözetme, işbirliği ve paylaşım gibi değerleri kazanmasına katkı sağlar; Oyun çocuklara yaşamı deneyimlediği, bilinmezlikleri anlamlandırıldığı, hayal dünyası ile gerçek arasında köprü kurduğu, kendine ilişkin kimliğini bulduğu bir ortamı sunmaktadır.

Bu tanımlar ışığında oyunu hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olarak addetmek yanlış olmayacaktır.

2.2. OYUNUN TARİHÇESİ

Oyunun insanlığın varlığı kadar eski olduğu klasik metinler ve ortaçağa ait resimlerden anlaşılmaktadır (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2020).

Arkeologların Romalı askerlere benzer oyuncaklar bulmuş olmaları antik çağda yaşamış Yunan ve Romalı çocukların oyun oynadıklarını, dördüncü yüzyılda Chrysostom, Plato ve Filozof kral Marcus Aurelius'un top oynayan çocukları gözlemledikleri, Harris'in de "Yunan ve Roma'da Spor Etkinlikleri" adlı kitabında çocukların içerisinde çeşitli beceriler barındıran oyunlar oynadığından bahsetmektedir. Yine yapılan kazılarda bulunan Romalı çocukların oyunlarına ait en eski gravürler Yunan Da çocukların oynamaya teşvik edildiğini göstermektedir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2020).

Onur'a göre (1992), oyunla ilgili olarak uygarlıklara ve tarihsel serüvene ilişkin özet bilgiler şu şekildedir: Mısırlılara ilişkin kalıntılar arasında pişmiş topraktan yapılmış bebekler, içi tohum doldurulmuş çingiraklar, tekerlekli küçük at oyuncaklara rastlanmıştır. Yunan uygarlığı döneminde ise pişmiş kilden yapılmış bebekler, çocuklar ve yetişkinler tarafından oynanan aşık oyunu, sopa ile yürütülen çember oyunu, topaç oyunu ve yetişkinlerin de bu oyunlara katıldığını kanıtlayan görsellere rastlanmıştır. Ayrıca bu dönemde oyun ve spor öğrenim ile eşdeğer düzeyde önemsenmiştir. Yarış, beden gelişiminde en etkili yol olarak görülmekte iken; erkek çocuklar için 100 metrelik, yetişkinler için 158 metrelik parkur koşuları zorunlu tutulmuştur. Roma uygarlığındaki oyunlar Yunan çocuklarının oyunlarıyla benzeşmektedir. Ortaçağ döneminde yaşam şartlarından kaynaklı savaş içerikli alıştırılmalar hakimken 13 ve 14. yüzyılda bu alıştırılmalar yerini spor oyunlarına bırakmış, güreşin yanı sıra okçuluk da yapılmıştır. Top oyunları yeniden yaygınlaşmış ancak savaş alıştırılmaları ile ilişkili olmadığı için yöneticiler tarafından yararsız kabul edilerek bir dönem yasaklanmıştır. Çocuk günümüzden farklı algılanmış, iyi durumdaki ailelerin çocukları oyuncak ve oynama imkanlarına sahip iken, işçi çocukları ise ailelerine yardım amaçlı çalışmış ve

kalan çok az zamanlarında oynama imkanına sahip olmuşlardır. 18. yüzyıl sonlarında çocuk hakettiği değeri görmeye başlamış, 19. yüzyılda ekonomik sınıftaki farklılık, oyun ve oyuncaklarda kendini göstermeye devam etmiş ve 20. yüzyılda ancak oyun ve oyuncuğun her kesimden çocuğa yaygınlaştığı gözlemlenmiştir.

“Oynamayan tay at olmaz” Türk atasözü ile de oyunun Türk tarihindeki önemi ve yeri anlaşılmaktadır. Anadolu’da, atlı ya da atsız cirit, bugünkü hokey-golf oyunlarına benzer değnekle top sürme, taşla hedef vurma, en uzağa taş atma, kendi yaptıkları silaha benzer oyuncaklarla askerlik oyunları oynamışlardır (Akandere, 2003).

Oyun, içinde yaşanılan dönem ve şartlardan etkilenmiş ve şartlara bağlı olarak değişiklik göstermiştir. Günümüzde de teknolojik açıdan yaşanan gelişmeler, değişen yaşam koşulları, beklentiler, özellikle dijitalleşmenin gitgide artması oyun kültürünün etkilenmesine sebep olurken; oyun, kültürün yaşayan ruhu misali kendisini dönemin şartlarına göre şekillendirmeye devam etmektedir. Şartlar ne olursa olsun her dönemde oyunlar, çocukların hayatında vazgeçilmez bir unsur olarak varlığını sürdürmüştür. Oyunu çocuklar için vazgeçilmez kılan onlar için hayatın kendisi olması iken biz yetişkinler için oyunu çocuklarımızın hayatında vazgeçilmez kılan, onların mutlu olduğunu görmenin yanı sıra onlara çok yönlü, bütünsel gelişim desteği sağlamasıdır.

2.3. OYUNUN ÇOCUK GELİŞİMİNE ETKİLERİ

2.3.1. Sosyal Gelişime Etkileri

Çocuk akranları ile oynarken etrafında gözlemlediği aile üyeleri ve daha bir çok kişinin rollerine bürünerek onları canlandırır. Bunu yaparken de aile üyelerinin sorumluluk ve davranış biçimlerini, diğer bireylerin (polis, öğretmen, doktor, vb.) rollerini üstlenerek meslek gruplarını, kendisinin onlardan farklı yönlerini keşfederek kendi kişiliğini bireysel farklılıklarını tanıma fırsatını, etrafındakilerle iletişim kurmayı, iş birliğini, toplumsal ahlaki kavramları, toplum kurallarının gerektirdiği kendi ve başkalarının haklarına değer verme, saygı duyma gibi sorumlulukları öğrenir (Akandere, 2003; Mangır ve Aktaş, 1993; Yörükoğlu, 2004).

“Kendi haklarını korumak, başkalarının hakkını gözetmek, işbirliği ve paylaşmak evde değil, ancak oyun ilişkilerinde kazanılan toplumsal özelliklerdir” (Yörükoğlu, 2004). Oyun ortamı çocuk için doğal bir ortamdır ve ortak dilinin oyun olduğu bu ortamda çocuk kolaylıkla iletişim kurabilir (Yörükoğlu, 2004). Doğal haliyle oluşmuş bu sosyal yapıda çocuk kurallara uymayı, bu yapıda varlığını devam ettirebilmek için mücadele etmeyi, bunu yaparken arkadaşlarının haklarına saygı göstermeyi, iş birliğini, paylaşmayı, kazanma kaybetme duygularını, karşılaştığı sorunlara çözümler üretebilme, bireysel farklılıkları kabul etmeyi öğrenir. Edinilmiş bu değerler çocukların sosyal gelişimini olumlu yönde etkilerken içinde buldukları toplumda uyumlu, mutlu ve başarılı bir birey olması sağlanmış olur.

2.3.2. Fiziksel Gelişime Etkileri

Büyüme, çocuğun ağırlık ve boy açısından ölçülebilir nicel verilerin sayısal artışı, gelişim ise kişinin büyüme esnasında dokular ve biyokimyasındaki değişimler sonucu olgunlaşması, biyolojik fonksiyonların farklı olmasıdır (Akandere, 2003; Mangır ve Aktaş, 1993). Büyümede fiziksel, gelişimde de psikomotor gelişimden söz edilebilir (Akandere, 2003).

Oyun oynarken çocuk çeşitli hareket becerilerini sahip olduğu gücü oranında sergilerken vücut sistemlerinin daha düzenli çalışmasını sağlar, oksijen alımı, dolaşım ve dokulara besin taşınmasını da artırır. Oynarken sürekli tekrar eden hareket beceriler kas gelişim hızının artmasını ve kaba motor becerilerin gelişmesini destekler (Mangır ve Aktaş, 1993).

2.3.3. Duygusal Gelişime Etkileri

Çocuk aile içi veya yaşadığı çevrede rahatsız olduğu durumlar ile paylaşamadığı duygularını (kardeş kıskançlığı, korkular, iletişim kuramama gibi) oyun oynarken yansıtabilir ve kendince bu problemlere çözüm yolları bularak bunların üstesinden gelebilir (Yörükoğlu, 2004).

Çocuk oyun esnasında sevmeye, ölüm, ayrılık, güven, dostluk, düşmanlık, nefret gibi çeşitli duygusal tepkileri ve bunları kontrol edebilmeyi öğrenir (Mangır ve Aktaş, 1993) ayrıca sorunlarından uzaklaşma, kendine güven ve beğenilme duygularını da geliştirerek duygusal gelişim olumlu yönde desteklenmiş olur (Akandere, 2003).

2.3.4. Zihinsel Gelişime Etkileri

Bilişsel gelişim alanındaki en önemli kuramcılardan J.Piaget tüm oyunların gelişimsel bir süreç olduğunu ve burada bilişsel gelişimin oyuna yansiyarak özümleme ve uyum sağlama süreci ile gerçekleştiğini söylemiştir (Aksoy ve Dere Çiftçi, 2020).

Oyun içerisinde çocuklar birçok kavramı öğrenirken; eşleştirme, sınıflama, analiz, sentez, problem çözme gibi zihinsel becerilerini geliştirirler (Akandere, 2003).

Çeşitli çocuk oyunları, akıl oyunları, sporsal – sanatsal oyunlar, sokak oyunları gibi tüm oyunlarda belirli hedefler, yerine getirilmesi gereken sorumluluklar, uyulması gereken kurallar ve çocuklar için gerçek hayatın simülasyonu niteliğinde bir deney ortamı ile sınır tanımayan bir hayal dünyası bulunmaktadır. Çocuklar belirli kurallar çerçevesinde hedeflere ulaşmak, sorumlulukları yerine getirmek için strateji belirler, taktik üretirler, karşılaştıkları problemlere çözüm yolları arayarak aldıkları dönütler ile yeni çözüm yolları keşfederler. Keşfederek ve deneyimleyerek hayal dünyalarının sınırlarını aşmaya çalışırlar. İstikle yaptıkları bu etkinliklerde karşılaştıkları uyaranlar ve uyaranlara verdikleri tepkiler onların mutlu olmalarının yanı sıra zihinsel gelişimlerini desteklemektedir.

2.3.5. Dil Gelişimine Etkileri

Çocuk oyun oynarken mutlu olur bu nedenle oyun hayatının vazgeçilmez bir gerçeğidir. Okulda, oyun alanlarında, evde uygun bulunduğu her ortam ve yakaladığı her fırsatta arkadaşları kardeşleri etrafında kimler varsa oynamak ister ve bunun için de etrafındakilerle iletişim kurması gerekmektedir. Akandere (2003) çocuğun oyun sırasında sorular sorarak yeni bilgiler kelimeler öğrendiğini, bunun çocukların anlama yeteneğini geliştirdiğini, dil becerilerini kullanmakta zorlanan çocukların oynarken bu

becerilerinin geliştiğini çünkü çocuk oyunlarının bir çoğunun dil becerileri gerektirdiğini, bu nedenle oyunların dil gelişimini desteklediğini söylemiştir.

2.4. BEDEN EĞİTİMİ

Beden eğitimi çeşitli fiziksel aktiviteler aracılığı ile bireylerin belirlenen hedeflere yönelik çok yönlü gelişimini sağlayan eğitim olduğu söylenebilir. Tamer ve Pulur (2001) beden eğitimini “*kişinin fiziksel aktivitelere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı olarak beden eğitimin amaçlarına uygun (bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel) değişme meydana getirme sürecidir.*” şeklinde tanımlamaktadır.

2.5. BEDEN EĞİTİMİ VE OYUN DERSİNİN ÖNEMİ

Bireyin bir bütün olarak ele alındığı ve bu doğrultuda geliştirilmesinin amaçlandığı günümüz eğitim anlayışı içerisinde BEO dersi, bu anlayışın temel bileşenlerinden biridir. BEO dersinin büyük bir bölümünün oyun ve fiziksel etkinliklerden oluştuğu bilinmektedir. Bireyin sağlıklı olmasının yanı sıra kişisel, sosyal ve bedensel gelişimlerini desteklemesi bakımından fiziksel etkinliklerin bu dersin okullardaki eğitim süreçlerinde yer almasının önemini arttırmıştır (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013). Özellikle ilkokullarda çocukların çok yönlü gelişiminin desteklenmesi için bu ders çok önemlidir. Bireyler erken dönemde edindiği temel becerileri ilerleyen yaşlarında da uygulama eğilimindedir (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013). Bu nedenle çocuklara erken yaşta hareket ve spor alışkanlığı kazandırmak yetişkin birer birey olduklarında da spor yapma alışkanlıklarını devam ettireceği düşünülmektedir. Oyunun çocukların hayal ve öğrenme gücünü geliştirmede, yaratıcılıklarını ve karakterlerini geliştirmedeki etkileri ve beden eğitiminin çocukların üzerindeki olumlu etkileri ilkokulda bu dersin önemini ortaya koymaktadır.

2.6. İLKOKUL

İlkokul “222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa” ilköğretimin ilk dört yılını oluşturan süreli ve zorunlu Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur. Aynı kanuna göre bu

kurumlara ilişkin olarak “İlkokulların birinci sınıflarına o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlaması veya kaydının ertelenmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenir” ifadesi yer almaktadır (T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 1961).

1739 numaralı Milli Eğitim Temel Kanununun 23. Maddesine göre her Türk çocuğunun iyi bir vatandaş olabilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıklar kazandırmak ile ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak ilköğretimin amaç ve görevidir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, 1973).

2.6.1. İlkokul BEO Dersi ve Ders Programı

İlkokul haftalık dersi çizelgesi incelendiğinde BEO dersi birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta 5 ders saati, dördüncü sınıfta iki ders saat halinde yer almaktadır (MEB, 2021).

İlkokulda uygulanan bu dersin amacı; kök değerlerimizi de öğrenme içeriklerine dahil ederek öğrenciye oyun ve fiziki etkinlikler aracılığı ile yaşam boyu ihtiyaç duyacağı temel hareketleri ve günlük aktiviteleri hiç zorlanmadan ve sağlıklı bir şekilde yapabilme becerilerini edindirmek, sağlıklı olma, adil oyun, sosyal sorumluluk, iş birliği iletişim gibi becerileri de geliştirerek öğrencileri bir sonraki eğitim düzeyine hazırlamaktır (MEB, 2018a).

Ders “Hareket Yetkinliği” ve “Aktif ve Sağlıklı Hayat” öğrenme alanları üzerine tasarlanmış, öğrencilerin bireysel gelişim ile hazır bulunuşlukları dikkate alınmıştır. Hareket yetkinliği alanında temel hareket becerileri ile bunlara ait kavramlara, aktif ve sağlıklı hayat öğrenme alanında ise oyun ve fiziki etkinliklere okul dışı zamanlarında ve ilerleyen yaşlarında da aktif ve düzenli katılım, bunlarla ilgili kavramlar, çevre duyarlılığı, bireysel farklılıkları kabullenme, iş birliği, kültürel birikimlerimiz gibi değerlere yer verilmiştir (MEB, 2018a). İlkokul BEO dersi öğretim programındaki yer alan öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları Şekil 2.1.’de verilmiştir.

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
1. Hareket Yetkinliği	Hareket becerileri	5	9	8	5
	Hareket kavramları ve ilkeleri	4	3	1	3
	Hareket stratejileri ve taktikleri	2	1	2	2
2. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Düzenli fiziksel etkinlik	2	2	2	2
	Fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	8	10	13	9
	Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz	3	3	3	4
Toplam		24	28	29	25

Şekil 2.1. Öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları.

Bu ders kapsamında öğrencilere kazandırılması amaçlanan beceriler (MEB, 2018a).

1. Dayanıklılık,
2. Çabukluk,
3. Esneklik,
4. Hareketlilik,
5. Koordinasyon,
6. Kuvvet
7. Ritim

Öğretim programının bu dersi yürüten sınıf öğretmenlerinden beklentiler şunlardır (MEB, 2018a):

1. Öğrencilerin gelişim özellikleri ve okul şartlarına özgü uyarlamalar yapabilmesi,
2. Öğrencilerin içinde buldukları çevrenin dinamik ve hassasiyetlerini göz önünde bulundurabilmesi,
3. Diğer dersler ve gündelik yaşamları ile ilgili köprüler kurması,
4. Bu dersin dayandığı temel ilkeleri dikkate alması,
5. Yaşadıkları yerlerde (okul dışı) fiziksel etkinlik – spor yapabilecekleri ortamları, imkanları ve nasıl katılım gösterecekleri hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi sağlanması,

6. Velilere bu dersin ve ders dışı yapacağı fiziksel aktivitelerin gerekliliği, önemi hakkında gerekli bilgilendirmeler yapması,
7. Bireysel farklılıklar ve sosyal çevre göz önünde bulundurularak uyarılama yapması

MEB tarafından bu dersin işlenmesinde sınıf öğretmenlerine kılavuz olması amacı ile programda istenen kazanım ve becerilerin oyunlarla resmedilerek anlatıldığı sarı ve mor kartlardan oluşan Fiziksel Etkinlik Kartları [FEK] ve Oyun Oynuyorum Derleme Kitapçığı [OODK] hazırlanmıştır. Beden eğitimi derslerinde kullanılması amacı ile hazırlanan FEK'ler BEO dersinin amacına uygun olarak işlenmesi ve öğretmenlere yol gösterici olması açısından çok önemlidir (Pekgöz-Çeviker, 2021).

2.7. SINIF ÖĞRETMENİ

Sınıf öğretmeni ilköğretimin ilk dört yılını oluşturan birinci kademedede (ilkokul) derslerin neredeyse tamamını yürüten öğretmenlerdir.

Ülkemizde 6 – 11 yaş aralığını kapsayan ilkokul döneminde çocuk dört yıl boyunca aynı sınıf öğretmeni ile öğrenim görmektedir. İkinci çocukluk dönemindeki bu süreçte öğretmenin çocuğun üzerindeki rolü oldukça önemlidir. İlkokul ve sınıf öğretmeni, çocuğun okula-öğrenmeye karşı olumlu bakış açısı geliştirmelerini, öğrenim süresi boyunca sosyal çevresi ile kurduğu ilişkiler ve bilgi birikim düzeylerini, öğrenim yaşantılarını etkileyen, yine çocuğun öğrenim sonrası hayata atıldığında üstlenmesi gereken sorumluluklara hazır olması hususunda temel oluşturması bakımından çok önemlidir (Oktay, 1988). Bu nedenle alanında uzman nitelikli sınıf öğretmenleri yetiştirmek bir ülkenin öncelikli hedefleri arasında olmalıdır.

2.7.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştirmenin Tarihsel Süreci (Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi)

Tarihsel süreçte insanoğlu, yaşamlarını sürdürmede, sorunların üstesinden gelmede, toplumsal uyum ve yaşam standardını artırmada bilgi edinme ve iletme çabası içinde olmaları sonucunda öğrenme-öğretme sürecinin sistemli hali olan okulların

doğmasına ve öğretmen kavramının oluşmasına yol açmıştır (Çetin, Ünsal ve Hekimoğlu, 2021). Bu bakımdan toplumların kültürel birikimlerinin aktarılmasında, gelişmesinde ve desteklenmesinde her dönem öğretmene duyulan ihtiyaçtan bahsetmek mümkündür.

Eğitimin toplumsal gelişimdeki önemi daha özeldir bireylerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesiyle de ilişkilidir. Bireylerin yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında ve geliştirilmesinde, onlara sahip oldukları kültürel değerlerin aktarılmasında, kişilik kazanımında, bilgi, beceri ve meslek edinme gibi birçok konuda eğitimin önemli işlevi bulunmaktadır ve bütün bunların etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi öğretmen niteliği ile ilişkilidir (MEB, 2017). Bu bakımdan öğretmen yetiştirmek tüm uluslar için önemli bir ihtiyaç haline almıştır.

Osmanlının ilk zamanlarında ilkokul öğretmenleri medreselerde yetiştiriliyordu (Binbaşıoğlu, 1995). İlk olarak Fatih Sultan Mehmet tarafından Eyüp ve Ayasofya medreselerinde öğretmen olacaklar için Tartışma Kuralları ve Öğretim Yöntemleri dersinin de yer aldığı ayrı bir program uygulandığı tespit edilmiştir (MEB, 2017). Fakat Fatih döneminden sonra öğretmen yetiştirmek adına uygulanan program önemsenmemiş, 1848 yılına kadar göz ardı edilmiştir (Binbaşıoğlu, 1995).

19. yüzyıl Avrupa'sında sanayi devrimiyle artan şehir nüfusu ve okullaşma ile öğretmenliğin bir uzmanlık alanı olduğu ve öğretmenlerin bu alanda uzmanlaşmış eğitim kurumlarında yetiştirilmeleri gerektiği fikri yaygınlık kazanmaya başlamış; benzer şekilde Osmanlı'da da öğretmen yetiştirme kapsamında gelişmeler yaşanmıştır (MEB, 2017). İkinci Mahmut döneminde medreselerden farklı olarak Rüştüye mekteplerinin açılması ve giderek sayısının artması ile öğretmen yetiştirme ihtiyacı hasıl olmuş; bundan dolayı 16 Mart 1848'de (Tanzimat Döneminde) İstanbul'da "Dârülmualimîn" adlı ilk kez öğretmen yetiştiren bir okul açılmıştır (Binbaşıoğlu, 1995). Bu kurumlar etkili öğretim yöntemlerini kullanabilecek ve öğretimde kolaylığı sağlayacak yeni bir anlayışla öğretmen yetiştirmeyi amaçlamıştır (Akyüz, 2021). Sıbyan mektebi olarak bilinen ilkokullara ilk kez öğretmen yetiştirme süreci ise 1868'de İstanbul'da "Dârülmualimîn-i Sıbyan" adındaki ilköğretmen okulunun açılması ile gerçekleşmiştir (Binbaşıoğlu, 1995).

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde (1923-1981) ilkokullara öğretmen yetiştirme kapsamında Köy Enstitüleri, İlköğretmen Okulları ve İki Yıllık Eğitim Enstitülerinin kaynak oluşturduğu tespit edilmektedir (YÖK, 2007a).

Osmanlıdan devralınan ilköğretmen okulları (muallim mektepleri) 1923 yılında eğitim bakanlığına bağlanarak 1973 yılına kadar sınıf öğretmeni yetiştirme görevini üstlenmiş, 1973’de yayınlanan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmenliğin özel bir ihtisas mesleği olduğu vurgulanmış, öğretmenlerin yüksek öğrenim görmesi gerekliliğinden iki yıllık eğitim enstitüleri açılmış, fiziki koşulları uygun olan ilköğretmen okulları da bu okullara dönüştürülmüştür (Akyüz, 2021).

Tevhidi Tedrisat Kanunu (1924) ile ilköğretim zorunlu hale getirilmiş, nüfusun büyük çoğunluğunun köylerde olması nedeniyle 1927 yılında köylere sınıf öğretmeni yetiştirmek için Köy Muallim Mektepleri açılmıştır. 1940 yılında bu okullar Köy Enstitülerine dönüştürülmüş, 1954 yılında köy Enstitüleri kapatılarak öğretmen yetiştiren kurumlar “İlköğretmen Okulu” adı altında birleştirilmiş ise de bu değişiklik 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmenlere yüksek öğrenim görme şartı getirilerek 1974 yılında ilköğretmen okulları Eğitim Enstitülerine dönüştürülmüştür (MEB, 2017). İlkokulların öğretmen ihtiyacı 1974’e kadar İlköğretmen okulları aracılığı ile, 1974 yılından sonra ise ilköğretmen okullarının yerine açılan iki yıllık eğitim enstitüleri aracılığı ile sağlanmıştır(Baskan, 2001). İlkokula öğretmen yetiştiren okullar dışında Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmen sayısının yetersiz oluşuna bağlı olarak bu ihtiyacı karşılamak nedeniyle öğretmen sayısını arttırabilmek için örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitim kapsamında da çeşitli kurslar açılmıştır (Benli, 2020).

1981’de 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüşmüş, 1982’de öğretmen yetiştiren tüm kurumlar Millî Eğitim Bakanlığından üniversitelere devredilmiş, 1983-84 öğretim yılında “Eğitim Yüksekokulları Sınıf Öğretmenliği Programı” uygulanmaya başlanmış, 1989-1990 öğretim yılında itibaren öğretmen yetiştirme süresi lisans seviyesine çıkartılmış (MEB, 2017), 1992 yılından itibaren de sınıf öğretmeni yetiştiren kurumların öğretim süresi dört yıla yükseltilmiştir (Benli, 2020).

Sınıf Öğretmeni yetiştiren kurumların dört yıla çıkarılmasının ardından da eğitim programlarında çeşitli değişiklikler yaşanmıştır. Eğitim sistemimizde yaşanan yapısal değişimler, toplumsal ihtiyaç ve taleplere bağlı olarak öğretmen yetiştirme programlarında 1997, 2006, 2009 yıllarında güncellemeler yapılmış, yine bu sebepler ve uluslararası eğitim normlarına ayak uydurma çabalarına bağlı olarak 2018 yılında tekrar bir düzenleme yoluna gidilmiştir (YÖK, 2018a).

Mevcut bilgilerin kısa sürede güncelliğini yitirdiği günümüzde başarılı olmak ve bu başarının sürdürülmesi kendimizi güncellememize bağlı iken yaşanan yenilikler, toplum beklentileri ve gelişen değişen dünyaya bağlı olarak dönemin gerektirdiği ihtiyaçların gerisinde kalmamak, yaşanan gelişmelere ayak uydurabilmek adına öğretmen yetiştirme programlarında da sürekli değişiklikler yaşanmıştır.

2.7.2. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı

Sınıf öğretmenliği programı, 2018 yılından itibaren en güncel hali ile öğretmen yetiştirme lisans programında temel eğitim bölümü ve sınıf eğitimi anabilim dalı altında yer almaktadır. Program 2018-2019 eğitim öğretim yılında eğitim fakültelerinde kademeli olarak birinci sınıflardan itibaren uygulanmıştır. Program kapsamındaki alanlara ilişkin yüzdeler dağılımları “Meslek Bilgisi [MB] %35”, “Genel Kültür [GK] %19” ve “Alan Eğitimi [AE] %46” olacak şekilde güncellenmiş, bu alanların her birine seçmeli dersler eklenmiş, öğretim programı ağırlıklı olarak temel beceri, tutum, değer kazandırma ve uyum sağlama üzerine yapılandırılmıştır (YÖK, 2018a). Şekil 2.2.’de 2018 yılı sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan ders çizelgesi verilmiştir (YÖK, 2018b).

I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
Eğitime Giriş	2	0	2	3	Eğitim Psikolojisi	2	0	2	3
Eğitim Sosyolojisi	2	0	2	3	Eğitim Felsefesi	2	0	2	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1	2	0	2	3	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2	2	0	2	3
Yabancı Dil 1	2	0	2	3	Yabancı Dil 2	2	0	2	3
Türk Dil 1	3	0	3	5	Türk Dil 2	3	0	3	5
Bilgi Teknolojileri	3	0	3	5	Çevre Eğitimi	2	0	2	4
İlkokulda Temel Matematik	3	0	3	5	İlkokulda Temel Fen Bilimleri	3	0	3	5
Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	2	0	2	3	Türk Tarihi ve Kültürü	2	0	2	4
Toplam	19	0	19	30	Toplam	18	0	18	30
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
Öğretim Teknolojileri	2	0	2	3	Öğretim İske ve Yöntemleri	2	0	2	3
Türk Eğitim Tarihi	2	0	2	3	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	0	2	3
Seçmeli 1	2	0	2	4	Seçmeli 2	2	0	2	4
Seçmeli 1	2	0	2	3	Seçmeli 2	2	0	2	3
Seçmeli 1	2	0	2	4	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2	3
İlkokulda Drama	2	0	2	4	Seçmeli 2	2	0	2	4
Fen Bilimleri Laboratuvar Uygulamaları	0	2	1	3	Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi	3	0	3	5
İlkokulda Yazma Öğretimi	3	0	3	6	Türkçe Öğretimi	3	0	3	5
Toplam	15	2	16	30	Toplam	17	2	18	30,0
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
Sınıf Yönetimi	2	0	2	3	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	2	0	2	3
Eğitimde Ahlak ve Etik	2	0	2	3	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2	3
Seçmeli 3	2	0	2	4	Seçmeli 4	2	0	2	4
Seçmeli 3	2	0	2	3	Seçmeli 4	2	0	2	3
Seçmeli 3	2	0	2	4	Seçmeli 4	2	0	2	4
Hayat Bilgisi Öğretimi	3	0	3	5	Sosyal Bilgiler Öğretimi	3	0	3	5
Matematik Öğretimi 1	3	0	3	4	Matematik Öğretimi 2	3	0	3	4
Fen Öğretimi	3	0	3	4	Đin Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi	3	0	3	4
Toplam	19	0	19	30	Toplam	19	0	19	30
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
Öğretmenlik Uygulaması 1	2	6	5	10	Öğretmenlik Uygulaması 2	2	6	5	12
Özel Eğitim ve Kayıtlar	2	0	2	3	Okullarda Rehberlik	2	0	2	3
Seçmeli 5	2	0	2	4	Seçmeli 6	2	0	2	4
Seçmeli 5	2	0	2	4	Seçmeli 6	2	0	2	4
Müzik Öğretimi	3	0	3	4	Karakter ve Değer Eğitimi	2	0	2	3
İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi	3	0	3	5	Görsel Sanatlar Öğretimi	3	0	3	4
Toplam	14	6	17	30	Toplam	13	6	18	30

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

Şekil 2.2. Sınıf öğretmenliği lisans programı ders çizelgesi.

Sınıf öğretmenliği lisans programından uyarlanarak oluşturulan seçmeli derslere ilişkin bilgiler şekil 2.3'te verilmiştir (YÖK, 2018b).

MESLEK BİLGİSİ SEÇMELİ DERSLER	GENEL KÜLTÜR SEÇMELİ DERSLER	ALAN EĞİTİMİ SEÇMELİ DERSLER
<ul style="list-style-type: none"> • Açık ve Uzaktan Öğrenme <ul style="list-style-type: none"> • Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu • Eğitim Hukuku • Eğitim Antropolojisi <ul style="list-style-type: none"> • Eğitim Tarihi • Eğitimde Drama • Eğitimde Programın Dışı Etkinlikler • Eğitimde Program Geliştirme <ul style="list-style-type: none"> • Eğitimde Proje Hazırlama • Eleştirel ve Analitik Düşünme • Hastanede Yatan Çocukların Eğitimi <ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı Eğitim • Karşılaştırmalı Eğitim • Mikro Öğretim • Müze Eğitimi • Okul Dışı Öğrenme Ortamları <ul style="list-style-type: none"> • Öğrenme Güçlüğü • Öğretimi Bireyselleştirme ve Uyarlama • Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim • Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme 	<ul style="list-style-type: none"> • Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele <ul style="list-style-type: none"> • Beslenme ve Sağlık • Bilim Tarihi ve Felsefesi • Bilim ve Araştırma Etiği • Ekonomi ve Girişimcilik • Geleneksel Türk El Sanatları • İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi <ul style="list-style-type: none"> • İnsan İlişkileri ve İletişim • Kariyer Planlama ve Geliştirme <ul style="list-style-type: none"> • Kültür ve Dil • Medya Okuryazarlığı • Mesleki İngilizce • Sanat ve Estetik • Türk Halk Oyunları • Türk İşaret Dili • Türk Kültür Coğrafyası <ul style="list-style-type: none"> • Türk Musikisi • Türk Sanat Tarihi 	<ul style="list-style-type: none"> • Afetler ve Afet Yönetimi <ul style="list-style-type: none"> • Çocuk Edebiyatı • Çocuk Psikolojisi • Geleneksel Çocuk Oyunları <ul style="list-style-type: none"> • İlkokul Ders Kitapları İncelemesi • İlkokul Programı • İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları <ul style="list-style-type: none"> • Kapsayıcı Dil Öğretimi • Risk Altındaki Çocuklar ve Eğitimi <ul style="list-style-type: none"> • Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi • Sosyal Beceri Öğretimi • Türk Kültüründe Çocuk ve Eğitim

Şekil 2.3. Sınıf öğretmenliği lisans programı seçmeli dersleri

Hali hazırda yürürlükte olan sınıf öğretmenliği lisans programı 2018’de güncellenmiş olmasına rağmen YÖK 2020 yılında almış olduğu karar ile lisans programlarının dönemin ihtiyaçlarına uygun ve etkin bir şekilde faaliyet gösterebilmesi için üniversite kapasitesi ve akademisyen yeterlilikleri uygun görülmüş, MB, GK, AE gruplandırma ve gruplandırmadaki ders sayısına, ders kredisi ve yoğunluğuna bağlı kalınarak öğretmen yetiştirme lisans programının güncelleme ve geliştirme işini yükseköğretim kurumları ilgili kurulları tarafından yapılabileceği vurgulanmıştır (YÖK, 2020).

2.7.3. Lisans Programında İlkokul BEO Dersi ile İlişkili Dersler

Sınıf öğretmenliği lisans programı incelendiğinde ilkokul BEO dersiyle ilişkili olarak dördüncü yarıyıda AE alanında OFEÖ adında teorik olarak üç kredilik bir ders, yine seçmeli dersler kategorisinde AE alanında Geleneksel Çocuk Oyunları ile GK alanında Türk Halk Oyunları dersleri bulunmaktadır.

BÖLÜM 3

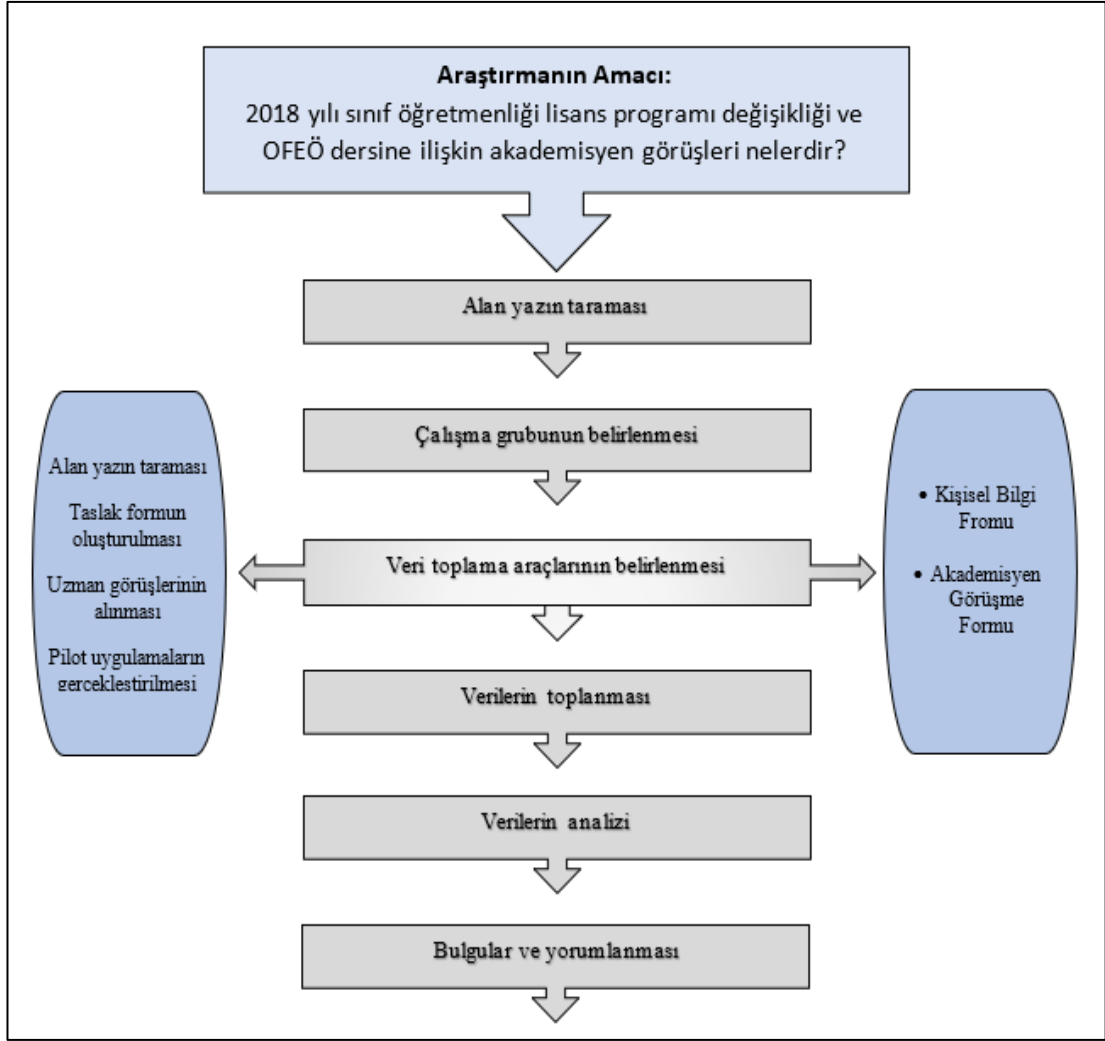
YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın modeli, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programını ilkökul BEO dersi açısından ve de programda yer alan OFEÖ dersinin bu dersi yürüten akademisyen görüş ve deneyimleri doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu desende farkında olunan fakat tam anlamı derin ve detaylı bir şekilde anlamlandırılmayan olgulara odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Araştırmada bu desenin kullanılmasının sebebi; Sınıf öğretmenliği lisans programının ilkökul BEO dersine yönelik uygunluğunu karşılayıp karşılamadığını ve lisans programının BEO dersine yönelik öğretmen yeterliklerini ne düzeyde karşıladığını lisans programında yer alan OFEÖ dersi ile ilişkili olarak akademisyen perspektifinden araştırmak ve derinlemesine bir anlayışa sahip olmaktır. Bu amaçla akademisyenlerin yaşanmış deneyimlerine ulaşılmıştır. Araştırma yönteminin akış şeması Şekil 3.1’de araştırmaya ilişkin takip edilen işlem basamakları sunulmuştur.

Şekil 3.1. Araştırmadaki işlem basamakları.

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ve ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme amaç araştırmanın problemine taraf olacağı düşünülen kişilerin çeşitliliğini en üst seviyede sağlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmanın katılımcılarında maksimum çeşitliliğin sağlanması amacı ile cinsiyet, çalışma süresi, farklı üniversitelerde çalışıyor olma, akademik unvan değişkenleri bakımından çeşitlilik sağlanmıştır. Önceden tespit edilmiş olan ölçütlere göre durumların çalışılmasında ise ölçüt örnekleme kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırmada belirlenen ölçüt eğitim fakültesi, sınıf öğretmenliği bölümünde “OFEÖ”

dersini okutmuş olmak ve bunu en az iki dönem ifa etmiş olma şeklindedir. Bu kapsamda araştırmancının çalışma grubuna 16 akademisyenin dâhil edilmesi hedeflenmiş fakat bir akademisyenin verilerinde yaşanan kayıp nedeniyle araştırmaya dışımda tutulmuştur. Sonuçta çalışma grubuna Türkiye'nin beş farklı bölgesinde yer alan 13 farklı il ve 15 farklı üniversiteden 15 gönüllü akademisyen dahil edilmiş ve demografik bilgileri çizelge 3.1'de verilmiştir. Katılımcıların gizliliği açısından üniversite ve şehir bilgilerine yer verilmemiştir.

Çizelge 3.1. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler.

Sıra	Cinsiyet	Ünvan	Lisans Mezuniyet Alanı	Akademik Çalışma Yılı	OFEO Dersi Yılı
1	Kadın	Öğretim görevlisi	Eğitim fakültesi	11-20	4
2	Erkek	Dr. Öğretim Üyesi	Eğitim fakültesi	1-10	2
3	Erkek	Doç. Dr.	Eğitim fakültesi	1-10	3
4	Kadın	Doç. Dr.	Eğitim fakültesi	11-20	4
5	Erkek	Dr. Öğretim Üyesi	Eğitim fakültesi	11-20	5
6	Erkek	Doç. Dr.	Beden eğitimi ve spor	21-30	22
7	Kadın	Doç. Dr.	Beden eğitimi ve spor	21-30	20
8	Erkek	Okutman	Beden eğitimi ve spor	31-40	26
9	Erkek	Öğretim görevlisi	Beden eğitimi ve spor	1- 10	3
10	Kadın	Öğretim görevlisi	Beden eğitimi ve spor	11-20	6
11	Erkek	Öğretim görevlisi	Beden eğitimi ve spor	21-30	5
12	Kadın	Öğretim görevlisi	Beden eğitimi ve spor	21-30	12
13	Erkek	Dr. Öğretim Üyesi	Beden eğitimi ve spor	21-30	10
14	Erkek	Öğretim görevlisi	Beden eğitimi ve spor	31-40	5
15	Erkek	Prof. Dr.	Beden eğitimi ve spor	31-40	30

Çizelge 3.1 incelendiğinde maksimum çeşitlilik kapsamında cinsiyete göre 5 kadın ve 10 erkek; akademik unvana göre 1 profesör, 4 doçent, 3 doktor öğretim üyesi, 6 öğretim görevlisi, 1 okutman; lisans mezuniyet alanına göre 5 eğitim bilimleri, 10 beden eğitimi ve spor, akademik çalışma yılına göre 1-10 arası yıl 3 kişi, 11-20 yıl arası 4 kişi, 21-30 yıl arası 5 kişi ve 31-40 yıl arası 3 kişi olduğu görülmektedir. Sıralandırmada mezun olunan alan dışında herhangi bir durum gözlemlenmemiştir. Buradaki numaralandırma bulgular bölümündeki sıralamadan bağımsızdır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada verilerin toplanması kapsamında nitel araştırma veri toplama araçlarından doküman incelemesi ile görüşme tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi kapsamında 2018 ve 2006 yıllarındaki “YÖK Sınıf Öğretmenliği ve Lisans Programı”,

“MEB ilkokul BEO Dersi Öğretim Programı (ilkokul 1.2.3. ve 4. Sınıflar)” taranmış ve “BEO dersi” ve “OFEÖ dersi” kapsamında taranmış gerek bulguların analizinde gerekse kavramsal bölüm ve tartışma bölümlerinde bu verilere yer verilmiştir.

Görüşme tekniği kapsamında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin hem analiz kolaylığı sağladığı, görüşülenin kendisini ifade etme fırsatını sunduğu hem de derinlemesine bilgi sağlaması bakımından avantajları bulunmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Erkan Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018).

Bu amaçla araştırmada kullanılan ve iki bölümden oluşan formun ilk bölümünde katılımcılara ilişkin demografik bilgiler bölümü, ikinci bölümde ise OFEÖ dersini yürüten akademisyenlerin görüşlerini tespit etmeye yönelik araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme sorularının bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan katılımcıların detaylı bilgilerine ulaşılması kapsamında ve araştırmaya hizmet etmesi düşünülen kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Formda akademisyenlere ilişkin cinsiyet, ünvan, mezun olunan lisans alanı, akademik çalışma süresi, OFEÖ dersini yürütme süresi ve çalışılan il-kuruma ilişkin sorular yer almaktadır.

3.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Çalışma grubunda yer alan akademisyenlerden veri toplama amacıyla öncelikle taslak görüşme soruları alanyazın araştırması sonucunda oluşturulmuş ve iki alan uzmanının görüşleri alınmıştır. Alan uzmanı kişilerden biri beden eğitimi ve spor alanında doktora mezunu ve 20 yıl mesleki tecrübeye sahip öğretmen iken diğer alan uzmanı beden eğitimi ve spor alanında doçent ünvanına sahip 10 yılı aşkın mesleki tecrübesi bulunan ve nitel araştırma kapsamında birçok araştırması bulunan bir akademisyendir. Ayrıca Taslak formun dil bilgisi açısından incelemesi Türk dili ve edebiyatı bölümü mezunu

1 kişi tarafından yapılmıştır. Bundan sonraki aşamada iki örnek pilot uygulama yapılmış ve formun uygulanması açısından sorun olmadığı görülmüştür. Bu aşamada tekrar formun uygulanması öncesinde uzman görüşlerine tekrar başvurulmuş ve onayları alındıktan sonra görüşme formuna son şekli verilmiştir.

3.4. VERİ TOPLAMA SRECI

Araştırmada bu kapsamda ilk olarak etik kurul onayı için Karabük niversitesine başvuru yapılmıştır. Üniversitenin Sosyal ve Beşerİ Bilimler Etik Kurulu'nun 01/04/2022 tarih ve 2022/03 sayılı kararı ile etik kurul onay belgesi alınmıştır. Sonrasında bünyesinde sınıf ğretmenliği bölümü olan niversiteler araştırma kapsamında aranmış ve OFE dersini yürüten akademisyenler ile iletişime geçilmiştir. Katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş ve sonucunda araştırmaya istekli ve gönüllü olarak katılabileceğini ifade eden akademisyenler ile araştırmanın verimliliğini arttırmak amacı ile onların uygun olduğu tarih ve saatlerde görüşme planlaması oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında hem Covid-19 salgın hastalığından kaynaklı etkilerin devam etmesi ve yüz yüze görüşmelerin katılımcılar tarafından tercih edilmemesi hem de katılımcıların 13 farklı ilde ikamet etmeleri bakımından görüşmelerin yüz yüze gerçekleştirilmesi sağlanamamıştır. Bu bakımdan planlanan takvim doğrultusunda 16 akademisyen ile 2'si yüz yüze 2'si zoom programı vasıtasıyla online olarak, 12'si ile telefonla görüşme yapılmıştır. Fakat bir akademisyenin görüşme kaydındaki aksaklık nedeni ile araştırmaya dahil edilmemiştir. Sonuç olarak araştırmaya 15 farklı üniversiteden gönüllü 15 akademisyenin verileri dahil edilmiştir. Görüşmeler esnasında güven ortamını oluşturmak amacı ile katılımcılara ses ve görüntü kaydı alınıp alınamayacağı sorulmuştur ve izinleri dahilinde bu görüşmelerin tamamı kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler en az 36 dakika ve en fazla 84 dakika sürmüştür.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma kapsamında verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi sosyal bilimlerde sık kullanılan bir teknik olmakla birlikte insan davranış ve doğasının belirlenmesinde çalışmaya imkan sunan bir teknik olmakla birlikte belirli kurallar

dahilinde sistemli bir şekilde kodlama yoluyla metinlerin içerik kategorileriyle özetlenmesidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018). Bu bakımdan araştırmada katılımcılara ilişkin görüşmeler öncelikle yazıya aktarılmıştır. Görüşmelerin yazıya aktarılması sonucunda 12 puntoda yazılmış 65 sayfa veri elde edilmiş, görüşülen kişi sayısının ortalamasına göre metinler 4 sayfa sürmüştür.

Katılımcıların her birinin formuna 1’den 15’e kadar numara verilmiştir. Lisans mezuniyetine göre beden eğitimi ve spor alanından mezun olanların başına “B”, eğitim bilimleri alanından mezun olanlara ise “E” harfi ile kodlama yapılmıştır.

Çizelge 3.1’de yer alan sıralamadan bağımsız olarak bir sıralama yapılmıştır ve çizelge 3.2’de görüşme takvim ve süresi ile birlikte gösterilmiştir. Her bir katılımcı formu en az iki kez okunmuştur. Form kenarlarına bununla ilgili notlar alınmıştır. İlk başta araştırmanın problemine ve sorularına ilişkin kodlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Benzer ve farklı kavramlar gruplandırılmış tema, alt tema ve bunlara ilişkin kodlar çizelgeler halinde bulgular kısmında sunulmuştur. Kodlara ilişkin olumlu olumsuz ifadeler ayrı gruplandırılmıştır.

Çizelge 3.2. Katılımcı formlarına ilişkin kodlama ve görüşme bilgileri.

Katılımcı Kodu	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi
B1	20 Nisan 2022	61 dakika
B2	19 Mayıs 2022	78 dakika
B3	17 Nisan 2022	49 dakika
B4	22 Nisan 2022	39 dakika
B5	25 Mayıs 2022	39 dakika
B6	14 Mayıs 2022	48 dakika
E7	10 Mayıs 2022	36 dakika
B8	23 Mayıs 2022	38 dakika
E9	28 Mayıs 2022	38 dakika
E10	21 Nisan 2022	55 dakika
B11	27 Mayıs 2022	52 dakika
E12	14 Mayıs 2022	80 dakika
B13	13 Mayıs 2022	41 dakika
B14	15 Nisan 2022	84 dakika
E15	25 Nisan 2022	41 dakika

3.6. GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Nitel araştırma kapsamında geçerlik (inandırıcılık ve aktarılabirlik) ve güvenilirlik (tutarlık) bağlamında bazı yollara başvurulmuştur. Uzman kişilerden destek alınmasıyla araştırmanın farklı boyutları ile incelemelerini talep etmek inandırıcılık önlemlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Buna ilişkin olarak araştırmada alanında uzman iki akademisyene araştırma gösterilmiş ve araştırmanın farklı boyutlarında (veri toplama aracı, verilerin toplanması, analizi, bulguların oluşturulması ve yorumlanmasında) görüşleri alınmıştır.

Bir diğer konu ise araştırmanın verileri ve verilere ilişkin araştırmacı tarafından tespit edilen sonuçlar ve yorumların araştırmanın katılımcıları ile teyit edilmesinde fayda görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırmada bununla ilişkili olarak veriler rapor haline getirildikten sonra katılımcı akademisyenlerden istekli olanlar ile “teyit görüşmesi” yoluna gidilmiştir.

Nitel araştırmada aktarılabirlik verilerin yeteri kadar betimlenmesi ile ilgili olup araştırmacılarca doğrudan alıntılar bu amaçla sıklıkla kullanılır bu sayede okuyucunun detaylı betimleme yapmasına ve kendi sonuçlarına ulaşmasına ve yorum yapmasına fırsat verir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırmada bulgular bölümünde katılımcılara ilişkin doğrudan alıntılar ile betimlemelere yer verilmiş bunun paralelinde araştırmanın raporlanmasında da akademisyenlerin görüşlerinden faydalanılarak bütünlük sağlanmıştır.

Araştırmada tutarlık sağlanması için araştırmacı dışında iki alan uzmanından destek alınmış araştırmanın yazına aktarılan dökümanları ve araştırmacı tarafından belirlenen kod ve temalar alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Kod ve temalar görüş birliği ve görüş ayrılığı bakımından tartışılmış ve gerekli düzenlemeler sonucunda tamamlanmıştır.

Araştırmada bu kapsamda Miles Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılması yolu ile güvenilirlik hesaplanmıştır.

$$\text{Uzlaşma Yüzdesi} = (\text{Görüş Birliği}) / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}) \times 100$$

Araştırmada güvenilirlik katsayısı %83 olarak hesaplanmış olup Miles Huberman'a (1994) göre %70'ten fazla olması önerisini karşıladığı için bu araştırmanın güvenilir olduğu söylenebilir.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde araştırma problemlerine ilişkin bulgular kapsamında akademisyen görüşleri doğrultusunda ulaşılan tema ve kodlara yer verilmiştir.

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 yılı değişikliğine ilişkin olarak ilkökul BEO dersi özelinde akademisyen görüşleri çizelge 4.1.'de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 değişikliğine ilişkin ilkökul BEO dersi özelinde akademisyen görüşleri.

Tema	Kodlar	Katılımcılar	f	
2018 Program değişikliği	olumsuz	derslerin azaltılması- birleştirilmesi	B1, B2, B3, B4, B5, B6, E7, B8, E9, E10, B11, B13, B14, E15	14
		süre yetersizliği	B3, B4, B5, B6, E10, B11, B13, B14	8
		ders adı uyumsuzluğu (YÖK- MEB)	B1, B2, E7, B11, B14, E15	6
		beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaşılması	B1, B3, B4, E7, B8, E10	6
		eski programın daha iyi görülmesi	B3, B4, B5, B8, B11, B13,	6
	teorik temelli olması	B4, B5, B8, E9, B11, B13	6	
	kapsamın daraltılması	B1, B2, B8,	3	
	toplam		49	
	olumlu	oyun temelli olması	B6, E7, B8, E10, E12	5
		sürenin yeterli görülmesi	B8, E9, E12, E15	4
esneklik sağlanması		B2, E9, B14	3	
toplam		12		
genel toplam		61		

Çizelge 4.1'de görüldüğü üzere sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 değişikliğine ilişkin ilkökul BEO dersi özelinde akademisyen görüşleri kapsamında incelendiğinde “2018 program değişikliği” temasına ve bununla ilişkili olumlu, olumsuz kodlara ulaşılmıştır.

Bu tema kapsamındaki olumsuz kodlar “derslerin azaltılması-birleştirilmesi”, “süre yetersizliği”, “ders adı uyumsuzluğu”, “beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaşılması”, “eski programın daha iyi görülmesi” “teorik temelli olması”, “kapsamın daraltılması”, şeklindedir. Olumlu kodlar ise “oyun temelli olması”, “sürenin yeterli görülmesi”, “esneklik sağlaması” olarak tespit edilmiştir. Program değişikliğine ilişkin akademisyenlerin görüşlerinin büyük çoğunluğunun olumsuz kodlardan oluştuğu saptanmıştır. Aşağıda 2018 program değişikliği teması kapsamında yer alan olumsuz kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“2002’den sonra bir değişiklik yapıldı. O yıl da lisans programında üç ders (Beden Eğitimi I, Beden Eğitimi II, Beden Eğitimi ve Oyun Kültürü III) vardı. Sonra bu dersler ikiye düşürüldü, sonra bir derse indirildi. 20 yıllık süreçte sınıf öğretmenliği lisans programı iki kez daha yenilenmiş oldu. Üç kez derse girdiğim yıla ait dört mezun verdim, iki derse ait nerdeyse oniki yıl kadar mezun verdim, 2018 ile yeni mezunları bu yıl veriyoruz. Benim adıma daha da üzücü olan Üç ders iki derse indiğinde o öğrenciler mezun etmeden program değişikliğine şahit oldum. Bu durum beni çok üzdü. Sadece beden eğitimi dersi için değil, diğer dersler adına da programın tamamı hakkında küçülmeye gidildi.” (B2-derslerin azaltılması-bileştirilmesi ve kapsamın daraltılması)

“Bedenin eğitimi anlamında, fizyolojik açıdan incelenmesi açısından iki dersin birleştirilmesi olumsuz bir adım olmuş.” (E7-derslerin azaltılması-birleştirilmesi)

“Bence en az iki dönem ders saati de beş saate kadar çıkartılabilir. Çünkü sınıf öğretmenleri okula başladığında sadece okuma yazma ve dört işlem gibi bazı derslere odaklanıp çocukların bu alanda gelişmelerini engelliyorlar. Dersler sıkıcı hale geliyor, oyun ve fiziki etkinlikleri öğretim içerisinde kullanamıyoruz. Çocuklar da tabii ki hem öğrenme kalıcılığında yeteri kadar istediğimiz seviyeye ulaşamıyoruz hem çocuklarda okulla ilgili duygular çok iyi gelişmiyor. 2018 yılında bu dersin azaltılmış olması olumsuz etkilemiş. Bizler çocukla uğraşıyoruz, çocuğa sorun senin işin ne diye çocuk benim işim oyun der. Çocuğun işinin ne olduğunu bilerek bunu hedef almamız lazım.” (E10-derslerin azaltılması-birleştirilmesi ve süre yetersizliği)

“Derslerin birleştirilmesini doğru bulmadım. İçerik olarak aslında ikisinin ders anlatım bakımından konular bakımından aynı konuları içeriyor. İki dönem yerine öğrencilerin tek dönem bu dersi almasını yetersiz buluyorum. Yine oyun ve fiziki etkinlikler adı altında iki dönem yapılabilirdi. Zaten pandemi nedeniyle çocuklar eğitim ğretim ortamından uzak kaldılar ve bununla birlikte iyice soğuduklarını düşünüyorum. Zaten temel beceri öğretiminin de sadece bir dönem sıkıştırılması da doğru değil. Bir dönem boyunca nasıl öğretmesi gerektiği çocuklara kazanımları anlatılırken ikinci dönemde de sadece bunun uygulaması yapılabilirdi. Aynı eskisi gibi beden eğitimi ve oyun I, beden eğitimi ve oyun II’ de olduğu gibi. Programın yetersiz olduğunu düşünüyorum.” (B5-derslerin azaltılması-birleştirilmesi- eski programın daha iyi görünmesi)

“Beden eğitim spor altyapısı olmayan bir öğrenciye dört aylık bir sürede üç saatlik bir dersle bu ilk okul derslerini işleyebilecek bir ğretmen altyapısını oluşturmak mümkün değil. Yeterli bilgi ve beceriye sahip ğretmen yetişirmede imkân sağlamıyor.” (B11-süre yetersizliği)

“Süre yeterli değil.” (B13-süre yetersizliği)

“şu an ilkokulda beden eğitimi ve oyun ders adı ancak YK’teki karşılık gelen adı OFE. Hiçbir zaman ikisi paralel ilerlemedi. Geçmişte milli eğitimde ders adı fiziki etkinlikler olarak geçerken YK de beden eğitimi oyun dersi adı vardı. İçerik olarak kazanımlar anlamında da milli eğitim ve yk tutarlı değil.” (B11-ders adı uyumsuz)

“Beden eğitimi ile ilgili temel kavramlardan bahsediyorduk şimdi OFE dersinde zaman kısıtlı olduğu için spor branşlarından ziyade hareket eğitimine yönelik dersler işliyoruz.” (B1-beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaşılması)

“Biz niversitemizde eskiden bu alandaki dersleri  dönem olarak işliyorduk, eski program daha iyiydi.” (B3-eski programın daha iyi grlmesi)

“YK ve eğitim fakültesinin beklentisi dersi teorik vermeme istiyor. Oyun dersi, adı üstünde oyun... Uygulama değil teorik yapmamı istiyor. Öğretmen dersi öğrenecek ki

saha alanları içerisinde salonda veya açık alanda yapılsın. Bu dersin teorik işlenmesini istemek sıkıntı.” (B8-teorik temelli olması)

“Teorik olmasına rağmen derslerin altı yedi haftasını teorik işledikten sonra uygulamaya geçiyorum. Program teorik anlatın diyor. Bu sıkıntı. Eskiden 2 + 2 olarak işleniyordu böyle olması daha iyiydi.” (E9-teorik temelli olması)

“Beden eğitimi ve spor kültürü dersinde biz çocuklara spor branşlarını tanıtıyorduk. Beden eğitimi ile ilgili temel kavramlardan bahsediyorduk şimdi OFEÖ dersinde zaman kısıtlı olduğu için spor branşlarından ziyade hareket eğitimine yönelik dersler işliyoruz.” (B1-kapsamın daraltılması)

Aşağıda 2018 program değişikliği teması kapsamında yer alan olumlu kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“Verilmesi gereken dersin temel eğitim, oyunla eğitim şeklinde verilmesi gerektiğini yıllar önce Millî Eğitim Bakanlığı’nda anlattım ve bu anlatımlarımdan sonra bu dersler değişti. Yani onun ben mimarlarımdanım. Ve doğru olan da buydu. Niye küçük yaş grubu oyunla eğitimle belli bir yerlere getirilebilir.” (B6-oyun temelli olması)

“Ders süresinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” (E12-sürenin yeterli görülmesi)

“Üç saat öğretim dersi ders amacına uygun işlenirse yeterli. Sınıf eğitimindeki tüm dersler hemen hemen tek ders olarak işleniyor. Beden Eğitimi dersini ikiye çıkarmanız demek diğer dersleri de arttırmanızı gerektirir. Böyle bir imkân olmadığı için tek ders yeterli.” (E15-sürenin yeterli görülmesi)

“YÖK Öğretmen yetiştirme programlarına esneklik getirdi ama zamanın ruhunu yakalamaya çok geç kalıyor.” (B2-esneklik sağlanması)

“Üniversitemiz özelinde ben programlara eskiden bu yana vakıf olduğum için öğretim dersi içerisinde diğerlerini harmanlayarak dersimi işliyordum. Programın içerisindeki programın matrisi açısından bu esnekliği yapabilme şansımız var (B14)

Öğrencilerimize ders içerisinde ne öğreteceksiniz sorusunun yanıtını vermeye çalıştım.” (B14-esneklik sağlaması)

YÖK aldığı kararlarla artık üniversitenin programlarına müdahil olmayacak, yetki üniversitelere verildi. Üniversiteler öğretim programlarının kendi oluşturacak. Genel kültür meslek bilgisi ve alan bilgisi derslerindeki oranları bozmamak şartıyla, sınıf öğretmenliği programında yeni programlar önümüzdeki yıl uygulanacak. (B14-esneklik sağlaması)

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan İlkokul BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2. İlkokul BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	f	
Ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında programın değerlendirilmesi	öğretmen adayına ilişkin	yeterli görülmesi	B1, B2, B3, B4, B5, E12	6	
		yeterli görülmemesi	B8, E7, E10, B13	4	
		motor gelişim alanında yetersiz görülmesi	B6, B11	2	
	toplam				12
	akademisyene ilişkin	akademisyene bağlı görülmesi	B3, E7, B8, E9, B14, E15	6	
		ölçme değerlendirme dersi ile ilişkilendirmesi	E9, E12	2	
		toplam	8		
	programa ilişkin	detay verilmemesi	E7, E9, E12	3	
		toplam	3		
	genel toplam				23

Çizelge 4.2’de ilköğretim BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelendiğinde “öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme yeterliği ve adaylara kazandırılması” teması tespit edilirken bu tema kapsamında “öğretmen adayına ilişkin”, “akademisyene ilişkin” ve “programa ilişkin” olmak üzere 3 alt temaya ulaşılmıştır. Öğretmen adayına ilişkin alt temasında “yeterli görülmesi”, yeterli

görülmemesi”, ve “motor beceri değerlendirmede yetersiz görülmesi kodlarına; Akademisyene ilişkin alt temasında “akademisyene bağlı görülmesi”, ve “ölçme değerlendirme dersi ile ilişkilendirmesi” kodlarına; programa ilişkin alt temasında ise “detay verilmemesi” koduna ulaşılmıştır. Aşağıda ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında programın değerlendirilmesi temasında yer alan kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“Kendi işlediğim ders özelinde çocuklara basamaklama nasıl yapılır, teknik nasıl öğretilir, hangi yaş grubuna göre, mesela hareket becerilerinden atmayı aldık. En küçük yaş grubunda atma becerisine yönelik hiçbir şey yapmamış çocuğa ne gösterilir aşama aşama atma becerisinde net alıştırmalar yaptırarak bunları gösteriyorum bu nedenle sınıf öğretmen adayı ölçme değerlendirme açısından kimin daha yetenekli olduğunu görebiliyor.” (B1- yeterli görülmesi)

“Bireysel farklılıkları göz önüne alarak bir yöntem belirleyip ölçme değerlendirmemizi böyle yapacağımızı vurguluyoruz öğrencilerin de bunu önemli bir şekilde uygulayacağını düşünüyorum. Detaylara girerek bunu yapıyoruz. Öğrencilere bunu veriyoruz.” (B4-yeterli görülmesi)

“Bunu yapacak seviyede değiller. Sadece oyunu oynatıp dersi aktif halde daha hareketli tutabilmek için eğitim alıyorlar. Ders süresi ve zaman bunun için yeterli değil. Bunu beden eğitimi öğretmeni yapabilir ama sınıf öğretmeni adayı bunu yapamaz.” (B8-yeterli görülmemesi)

“Yeterli değiller. Çok nadir bu konuya kendilerini vermişler (adamışlar) yapabilir. Zaten konuya çok uzaklar, altyapıları yok. Ölçme değerlendirme ile ilgili bilgi vermeden bu dersi veriyoruz dolayısı ile havada kalıyor. Süre yetersiz. Ayrıca ölçme değerlendirmeye ilgili ders süresi de yetersiz.” (B13-yeterli görülmemesi)

“Sadece notla değerlendirme anlamında ise yeterli olabilir ancak diğer anlamda çocukların psikomotor düzeyde gelişimlerini inceleme ve izleme anlamında yetersiz.” (B11-motor beceri değerlendirmede yetersiz görülmesi)

“Burada akademisyenleri özerk bırakmışlar. Standardı kullanın koyun diyorlar ama standardın ne olması gerektiğini yazmıyorlar.” (E9-akademisyene bağlı görülmesi)

“Dersler birbirinden kopuk gibi görünse de sınıf öğretmenliğinde öyle değil. Derslerin ardılı öncülü olabilecek dersler var. Mesela bir öğretim planlama değerlendirme ya da ölçme değerlendirme dersini siz öğretim derslerinden önce almanız gerekir ki bir öğretmen olarak ders planınızı nasıl oluşturacaksınız, bu planı oluştururken neye dikkat edeceksiniz, bu dersin ölçme değerlendirmesini nasıl yapacaksınız gibi konularda fikir sahibi olacaksınız ki bunu vurgulayabilin.” (E12-ölçme değerlendirme dersi ile ilişkilendirilmesi)

“Ölçme değerlendirme kısmı programda çok zayıf. Eğitim durumları kısmında örnekler çeşitlendirilebilir, oyun örnekleri çeşitlendirilmesi açısından program güçlendirilebilir.” (E7-detay verilmemesi)

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan ilkökul BEO dersinde özel gereksinimli öğrenciler kapsamında OFEÖ dersi ve sınıf öğretmeni adaylarının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri çizelge 4.3’te verilmiştir.

Çizelge 4.3. İlkokul BEO dersinde özel gereksinimli öğrenciler kapsamında sınıf öğretmenliği programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	f	
Özel gereksinimli öğrenciler kapsamında programın değerlendirilmesi	akademisyene ilişkin	özel eğitim ve kaynaştırma vb. derslerde ilişkilendirme yapılması	B4, B6, E7, B8, E10, B11, E12, B13, B14	9	
		oyun çeşitlendirmesi ve uyarlaması	B2, B4, B5, E9, E10, E12	6	
		bireysel farklılıklar vurgusu	B2, B4, E9, E12, E15	5	
		MEB ve diğer kaynaklardan faydalanılması	B2, E9, E12	3	
	MEB ve/veya alan uzmanı desteği alınması	B5, E7, E9	3		
	toplam				26
	öğretmen adayına ilişkin	yeterli görülmemesi	B1, B5, E7, B11, E12	5	
		yeterli görülmesi	B2, B4, E9, B13, B14	5	
		deneyim eksikliği	B5, E9	2	
	toplam				12
genel toplam				38	

Çizelge 4.3'te ilköğretim BEO dersinde özel gereksinimli öğrenciler kapsamında OFEÖ dersi ve sınıf öğretmeni adaylarının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelendiğinde “özel gereksinimli öğrenciler kapsamında program değerlendirilmesi” temasına ve “akademisyene ilişkin”, “öğretmen adayına ilişkin” alt tema başlıkları tespit edilmiştir. Akademisyene ilişkin alt temasında “özel eğitim kaynaştırma vb. derslerde ilişkilendirme yapılması”, “oyun çeşitlendirmesi ve uyarlaması”, “bireysel farklılıklar vurgusu” “MEB ve diğer kaynaklardan faydalanılması”, ve “MEB ve/veya alan uzmanı desteği alınması” kodlarına; öğretmene ilişkin alt temasında “yeterli görülmemesi”, “yeterli görülmesi” ve “deneyim eksikliği” kodlarına ulaşılmıştır. Aşağıda özel gereksinimli öğrenciler kapsamında programın değerlendirilmesi temasında yer alan kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“Teorik olarak öğretim yöntemleri derslerinde bunu vurguluyor ön bilgi veriyoruz. Öğretmen adaylarının bunu dikkate alıp uygun oyunlar yaptıracağını düşünüyorum.” (B4- özel eğitim ve kaynaştırma vb. derslerde ilişkilendirme yapılması)

“Kaynaştırma eğitimi zaten her şeyden önce ben burada özel eğitimi derslerine girdiğim için onun farkındayım üniversite yani eğitim bölümlerinde bu seçmeli değil de zorunlu seçmeli özel öğrencilere yönelik ders altyapısı verilmeli. Bu ders lisans programında var ama fiziksel etkinlikler bu derse dahil edilmiyor bu nedenle bu alanda açık var.” (B11- özel eğitim ve kaynaştırma vb. derslerde ilişkilendirme yapılması)

“Kaynaştırma eğitimi özel eğitim gibi zorunlu iki ders var. Burda gördükleri bilgi ve becerileri bu dersin özeline transfer edebiliyorlar.” (B14-özel eğitim ve kaynaştırma vb. derslerde ilişkilendirme yapılması)

“Oyunları çeşitlendirmede oyunları daha güçlü ve daha zor hale getirmek için mesafeyi kısaltma, engelin boyunu yükseltme ya da engeli ortadan kaldırma gibi oyunu kolaylaştıracak ya da zorlaştıracak şeylerin de özellikle bu alandaki öğrenciler için dersi tasarlama kazanımları daha uygun hale getirme anlamında bir model olacağını düşünüyorum.” (E12-oyun çeşitlendirmesi ve uyarlaması)

“Öğretmen adaylarına, özel eğitim kapsamına giren öğrencilerin oyuna katılması, yapabileceği yapamayacağı durumlara dikkat edilmesi, oyundaki fiziki etkinlikler içerisindeki süre ile ilişkili ona (öğrenciye) pozitif ayrımcılık yapılması, bireysel farklılıklara dikkat edilmesi vurgusu yapıyoruz.” (E15-bireysel farklılıklar vurgusu)

“MEB’deki kaynakları ders kaynağı olarak kullanmakta yükümlüsünüz çünkü üniversitelere gelen kaynaklar yok ve bizim ana kaynağımız Millî Eğitim Bakanlığı’nın programı, sarı ve mor kartlar ve oyun oynuyorum kitapçığı ana kaynaktır. Ben bu kaynakları diğer kaynaklarla da güncelleyerek onlara oyunlar ya da özel eğitime ilişkin etkinliklerde yaptırabiliyorum.” (B2- MEB ve diğer kaynaklardan faydalanılması)

“Özel eğitim hocaları bir iki saatliğine derslere getirilmeli, üniversitelerde varsa öncelik üniversitelerdeki akademisyenlere, yoksa MEB’deki rehabilitasyon merkezlerinden gelsinler. Bizim verdiğimiz bir yere kadar. Derslere konuk olarak çağıralım, ya da sınıf dışı etkinlik adı altında yapalım. Ya biz gidelim ya da onlardan biri gelsin bu farkındalığı arttırsın. Bununla ilgili bir protokol yapılabilir.” (E9- MEB ve/veya alan uzmanı desteği alınması)

“Bu alanda eksik var. OFEÖ dersinde buna yönelik eğitim verilebileceğini düşünmüyorum. Evet bu alanda öğrencilerimize bilgi veriyoruz böyle öğrenciniz olduğunda şu yapılabilir diyoruz, bu derste bu konuya değinilebilir ama bunun yeterli olduğunu düşünmüyorum.” (E7- yeterli görülmemesi)

“Öğretmen adaylarımız bunu sağlayabilir onların seviyesine uygun uyarlama yapabilir.” (B13- yeterli görülmesi)

“Özel gereksinimli çocuklara yönelik herhangi bir uygulamada bulunmadıkları, böyle bir deneyimleri olmadıkları için bu durumda zorlanıyorlar. Çünkü empati kurmak gerekiyor ancak empati kurmak için de en azından hayatlarında böyle bir örnek olması gerekiyor. Örneğin otizmlili bir çocuğa dair hiçbir bilgileri yok. Sadece kitaptan okuma bilgilerle bu çocuklara yönelik herhangi bir oyun tasarımı yapamıyorlar. Yapsalar da deneyimlemeye kalktıklarında normal gelişim gösteren çocuklarla eşit tuttıkları için

aslında öyle canlandırdıkları için yeterli olmadıklarını düşünüyorum.” (B5-deneyim eksikliği)

4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan ilkökul BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri çizelge 4.4’te verilmiştir.

Çizelge 4.4. İlkokul BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	f	
Hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında programın değerlendirilmesi	öğretmen adayına ilişkin	yeterli görülmemesi	B4, B6, B8, E9, E10, B11, B13, B14	8	
		demografik özelliklerin etkilemesi (kültür, inanış, spor geçmişi vs)	B4, B6, B8, E9, B11, B13	6	
		yeterli görülmesi	B1, B2, B5, E12, E15	5	
		alan bilgisi eksikliği	B8, B11, B14,	3	
		üst öğrenim kapsamında yeterli görülmesi	B1, B2, E12	3	
	toplam				25
	programa ilişkin	süre yetersiz	B3, B4, B6, B8, B11, B13, B14	7	
		bu haliyle uygun görülmemesi (teorik)	B6, B11, B13	3	
		toplam			
	akademisyene ilişkin	alan bilgisi kazandırmalı	B1, B2, B4, E9, B11, E12, B14	7	
		toplam			
	genel toplam				42

Çizelge 4.4’e göre ilkökul BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelendiğinde “hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında programın değerlendirilmesi” temasına ve “öğretmen adayına ilişkin”, “akademisyene ilişkin”, “programa ilişkin” alt tema başlıkları tespit edilmiştir. Bulgular kapsamında öğretmen adayına ilişkin alt temasında “yeterli görülmemesi”, “demografik özelliklerin etkilemesi (kültür, inanış, spor geçmişi vs)”, “yeterli görülmesi”, “alan bilgisi eksikliği”, “üst öğrenim kapsamında yeterli görülmesi” kodlarına; programa ilişkin alt temasında “süre yetersiz” ve “bu haliyle uygun görülmemesi (teorik) kodlarına; akademisyene ilişkin

alt temasında “alan bilgisi kazandırılması” kodlarına ulaşılmıştır. Aşağıda hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında programın değerlendirilmesi temasında yer alan kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“Doğrudan program özelinde bu motorsal özelliklerin doğrudan programın merkezine konulmuş olması bence çok gerekli değil. Bu kavramları sınıf öğretmeni bilmiyor çünkü hareket antrenman bilimleri ile ilgili kavramlar bunlar. Bu teknik konulara girdiğim zaman mesela dayanıklılık, kısa orta uzun süreli dayanıklılık gibi teknik konulara girdiğimde bakıyorlar bana öyle. Sorun var çünkü arka planda spor sağlığa girmeniz hareket antrenmana girmeniz lazım. Onların hazır bulunuşluğu bu anlamda yeterli değil, onları kazandırabilecek yetkinlikler açısından da yeterli değiller.” (B14-yeterli görülmemesi)

“Bu alanda öğrencilerimiz biraz zayıf yetişiyor. Bizim odaklandığımız OFEÖ programa bakarsak daha çok eğitsel ve müzikli oyunlar üzerine odaklanmış. Oyun ve oyun yoluyla öğretime odaklanmış.” (E10-yeterli görülmemesi)

“Sınıf öğretmeni adaylarının bugüne kadar sporla tanışmayan kişiler olması bir nedendir. Ben ders işlerken ilk kez ısınma hareketlerini yapan öğrenciler görüyorum. İlk defa koşan ile karşılaşıyorum. Tamamen sedanter bir hayat geçirmişler ve bu kazanımlar sadece bir ders içerisinde kazandırılmaz. Yeterli değiller. Süre de yeterli değil. bu nedenle programın amacı eksik kalıyor.” (B4-demografik özellikler- sporcu geçmişi ve yeterli görülmemesi)

“Özetle bu becerilere sahip değiller, bir dönem buna yeterli değil, spor geçmişleri de yok.” (B6-demografik özellikler- sporcu geçmişi ve yeterli görülmemesi)

“Öğretmen adayları dersimde oyun oynarken utanıyorlar. Öğretmen oyun oynayabilmeli ki sınıfına uygulatabilsin. Geleneksel yapı ve toplum baskısı yani kız erkek öğretmen adaylarını bir araya getiremiyorum, dersim esnasında birtakım mahremiyetlerin olduğunu görüyorum, derse katılım evet var fazlasıyla var ama bu da akademisyenin çabasıyla oluyor.” (B8- demografik özellikler-kültür, inanış)

“Koordinatif becerilerine dair bilgiler veriliyor. Derslerimizde FEK’lere bağılı kalarak bu dersi işliyorum. Öğretmen el kitapçığında da bunlar yer alıyor. Mutlaka bunlara derslerimizde değiniyoruz. Öğretmen adaylarımız bu yeterlilikleri ediniyor.” (B5-yeterli görölmesi)

“Her hafta programda belirtilen kazanıma uygun olarak bir tane oyunu mutlaka oynatıp göstermelerini istiyorum. Dolayısıyla bu programda bize verilmiş olan kazanıma göre hangi hareketi, hangi motor becerilerini geliştireceğı yönündeki kazanıma uygun aktiviteyi yapmış oluyorlar ve bu alanda hangi motor beceriyi geliştirdiklerini öğreniyorlar.” (E15-yeterli görölmesi)

“Beden eğitim spor altyapısı olmayan bir öğrenciye dört aylık bir sürede üç saatlik bir dersle bu ilk okul derslerini işleyebilecek bir öğretmen altyapısını oluşturmak mümkün değil. Yeterli bilgi ve beceriye sahip öğretmen yetiştirmede imkân sağlamıyor. İki dönem hatta üç dönem işlendiğı dönemlerde daha çok verim sağlanıyordu. Şu an içeriğe baktığımızda bir sınıf öğretmenin bu dersi işleyebilecek kapasiteye sahip olarak yetişmiyor.” (B11-alan bilgisi eksikliği)

“Ben bir öğretmen olarak o çocuğun derste gördüğümüz bir hareketinden yola çıkarak yaptığı şeyleri gördükten sonra bir spor dalında uzmanlaşması gerektiğini düşünebilirsiniz. Bu noktada aslında sınıf öğretmenin çevredeki STK’lar, belediyeler ile ya da imkân dahilinde yerlerle iş birliği yapma çocukları bunlara yönlendirme noktasında yetkinlikleri olduğunu düşünüyorum.” (E12-üst öğrenim kapsamında yeterli görölmesi)

“Bu becerileri geliştirecek etkinlikler üretemez çünkü bu bilgiye sahip olarak mezun olmuyor. Spor geçmişleri yok, ders teorik.” (B11-bu haliyle uygun görülmemesi-teorik)

“Fiziksel etkinliklere zaman ayıracak kadar tesis, sporla ilgili yeterli çalışma alanları yok ve zaten programların birçoğı uygulamadan çok teoriye yönelik.” (B13-bu haliyle uygun görülmemesi-teorik)

“Üniversitemiz özelinde bizim öğrencilerimiz bu bilgilere sahip. Bu hafta özellikle bu konu üzerinde durduk zaten. Fiziksel uygunlukların bütün elementlerini teorik derste işledim. Üstüne de tekrar bir özet daha yaptım. Neleri nasıl yapacaklarını, derse nasıl başlayacaklarını, nasıl alıştırma yapacaklarını neye göre oyun seçeceklerini, dersin sonunda yarışma yapacaklarsa nasıl yapacaklarını... hepsini işledik.” (B1-alan bilgisi kazandırması)

“Hareket diyagramı mantığını öğretirseniz artı bunun üzerine hareket kavramlarını öğretirseniz yani alan farkındalığı, vücut farkındalığı efor ve ilişkiler farkındalığı öğretirseniz bunların bütünleştiği an itibari ile buradan çok rahat kazanıma özgü etkinlik yazabilir. Önemli olan bu bilginin öğrenciye verilmesi. Bundan sonra zaten birleştirilmiş hareketler nelerdir? Hücum oyunları diyoruz, savunma oyunları diyoruz ya da hedef oyunları diyoruz... baktığın zaman bunlar hentbol, basketbol, dart, okçuluk... birçok spor dalının temelini getiriyor. Biz dart demiyoruz da hedef oyunları diyoruz. Dart oku vermiyoruz da başka bir nesne veriyoruz. Bu yumuşak bir top olabileceği gibi bir eşarp da olabiliyor. Dolayısıyla öğretmenlere siz bu bilgiyi verebilerseniz sportif becerinin altyapısını oluşturacak oyunlar oynatarak özellikle mor kartların etkinliklerini yaptırarak ortaokula öğrencileri hazır bir şekilde götürebilecek yetkinliğe kavuşabilir kendi öğrencilerim” (B2-alan bilgisi kazandırması)

4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan ilkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından okutulmasına akademisyen görüşleri çizelge 4.5'te verilmiştir.

Çizelge 4.5. İlkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından okutulmasına ilişkin akademisyen görüşleri.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	f
İlkokul BEO dersinin yürütülmesi	sınıf öğretmeni	formasyonu yeterli	B1, B2, B3, E7, E10, E12	6
		dersi yürütmeli	B1, B2, B3, E9, E12	5
		bütüncül yaklaşım gereği	B2, E9, E12	3
		öğrenciyi ve aileyi tanınması	B1, B2	2
		toplam		16
	beden eğitimi öğretmeni	dersi yürütmeli	B4, B5, B6, B8, B11, B13	6
		alan uzmanı	B4, B5, B6, B8, B11, B13	6
		yetenek keşfinde önemli	E10	1
		toplam		13
	her iki branşın öğretmeni	1 ve 2. sınıf ayrı 3 ve 4. sınıf ayrı	E7, E10	2
		sorun görülmesi	E15	1
		birlikte yürütmeli	B14	1
		toplam		4
	genel toplam			33

Çizelge 4.5'e göre ilkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından okutulmasına akademisyen görüşleri doğrultusunda "ilkokul BEO dersinin okutulması" temasına ve bununla ilişkili olarak "sınıf öğretmeni", beden eğitimi öğretmeni" ve "her iki branşın öğretmeni" alt temalarına ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenine ilişkin olarak "formasyonu yeterli", "dersi yürütmeli", "bütüncül yaklaşım gereği" ve "öğrenciyi ve aileyi tanınması" kodlarına; beden eğitimi öğretmenine ilişkin "dersi yürütmeli", "alan uzmanı" ve "yetenek keşfinde önemli" kodlarına; her iki branşın öğretmenine ilişkin olarak ise "1 ve 2. sınıf ayrı 3 ve 4. sınıf ayrı", "sorun görülmesi" ve "birlikte yürütmeli" kodlarına ulaşılmıştır. Aşağıda ilkokul BEO dersinin okutulması kapsamında yer alan kodlara ilişkin bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

"Sınıf öğretmeni bu dersi kesinlikle yürütmeli. Teorik bilgi hem yaşama bakış açıları hem de sınıf öğretmenliğinde almış oldukları pedagojik formasyon çok farklı. Bu nedenle kesinlikle sınıf öğretmeni bu dersi vermeli." (B3-sınıf öğretmeni-formasyon yeterli)

"Bu derse sınıf öğretmenleri girmeli. Çocuklar sınıf öğretmenlerini ailesinden biri gibi görüyor ve öğretmenlerine çok bağlılar. Beden eğitimi öğretmenleri sert mizaçlı oldukları ve çok fazla sınıfta derse girdiklerinden çocukları birebir tanıma şansı

olmuyor. Sınıf öğretmeni alanı bilerek bu dersi işliyorsa daha verimli olur.” (B1-sınıf öğretmeni-dersi yürütmeli)

“Kesinlikle sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmelidir. Çocuğun bütüncül gelişim dönemine geliyor. Çocuğun aslında okuma yazmayı, kendini ifade etmeyi, matematiği, sosyal bilgiler vatandaşlık bilgisini, aile kavramı ve toplum ulus kavramını bir bütün içerisinde öğreniyor ve sınıf öğretmeni çocuğu çok iyi tanıyor. Haftanın 5 günü 30 saat dersine girdiğiniz ve 5 yıl boyunca 4 yıl boyunca beraber olduğunuz öğrenciyi çok iyi tanırsınız, gelişimini çok rahat gözlemlersiniz. Ancak branş öğretmenleri haftada 2 saat girerek, 5 – 6 sınıfa girerek, toplamda 150 – 200 öğrenci tanıyarak onların gelişimlerine katkı sağlamamız ilkokulda çok zordur çünkü ilkokul çocuğu henüz kendi öz bakım becerilerinden yeni çıkmış bunu kavramış hayata karşı hazırlık dönemi içerisinde. Bunu da sadece sınıf öğretmeni gerçekleştirebilir.” (B2- sınıf öğretmeni dersi yürütmeli-bütüncül yaklaşım ve öğrenciyi tanıma)

“İlkokul biraz bütüncüldür. Waldorf yaklaşımına göre diyorlar ki çocuk ilk sekiz sene tek bir hocayla eğitim görürse o öğrenci öğretmenin ruh halini karakterini rol model alıyorlar bu nedenle ben ilkokulda tek bir öğretmenin olması daha doğru. Ben o açıdan ikinci bir öğretmenin öğrenci için bir kayıp olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle bu dersi sınıf öğretmenin vermesinin daha uygun olduğunu düşünüyorum ama gerekli bilgileri bilerek.” (E9-sınıf öğretmeni-bütüncül yaklaşım gereği)

“Kesinlikle bu alan beden eğitim ve spor öğretmenin alanı ve bu derse bu öğretmenler girmeli. Bizim alanımızı biraz hafife alıyorlar ancak işin içine girildiğinde hafife alınmayacak kadar önemli bir bölüm beden eğitimi öğretmenliği bölümü. Beden eğitimi öğretmenleri bunun en başından sonuna kadar bir beceri nasıl kazandırılır, onlar kadar formasyon dersleri de alıyor, o çocuklara nasıl hitap edilir bunun eğitimini alıyorlar ve işin uzmanı beden eğitimi öğretmenleri. Dört yıl boyunca sekiz dönem bu derse yönelik eğitimi alınıyor. ...beden eğitimi ve oyun derslerindeki kazandırılması hedeflenen becerilerin eğitimini dört yıl boyunca beden eğitim öğretmeni adayları alıyor. Bu ders aslında iki dönem ya da bir dönemde verilecek bir ders değil.” (B5-beden eğitimi öğretmeni-dersi yürütmeli)

“Alanda uzmanlaşmış beden eğitimi öğretmenleri bu dersi vermeli. Bir sınıf öğretmeni o yaş grubuna bir şeyler verebilme şansına sahip değil. Şu anda acaba kaç saat o derse giriyorlar bunu bilmiyorum. Bir saatle iki saatle de o yaş grubunu belli bir yere getirmek mümkün değil.” (B6- dersi yürütmeli)

“Beden eğitimi öğretmenleri vermeli. Oyun içerisinde bilişsel gelişim önemli zaten sınıf öğretmenleri diğer derslerde de bu alanı geliştirecek etkinlikleri yaptırabileceklerini düşünüyorum ama burada oyun ve fiziki etkinlikler tamamen çocuğun fiziksel gelişimine yönelik olduğu için alanında uzman bu alanda çalışmış kişilerin kontrolünde olursa bu dersin daha sağlıklı işleneceğini düşünüyorum.” (B4- beden eğitimi öğretmeni-alan uzmanı)

“Beden eğitimi öğretmeni belki önceki gibi dördüncü sınıfta da girebilir. Ülkemizin spor kültüründe çok gelişmiş öyle uluslararası sporcularımız yok belki bu çocukların erken yaşlarda keşfedilmesi ve desteklenmesi bakımından dördüncü sınıftan itibaren beden eğitimi öğretmeni girmeli.” (E10-beden eğitimi öğretmeni-yetenek keşfinde önemli)

“1 ve 2. Sınıfta ilkokul öğretmenini girmesini, 3 4 sınıflarda beden eğitimi öğretmenin girebileceğini düşünüyorum. Çünkü ilkokul 1 ve 2. Sınıfta özellikle oyun bazlı ve sınıf öğretmenleri onların gelişim özelliklerini daha iyi anlayabiliyor, etkinlik tasarlayabiliyor.” (E7- her iki branşın öğretmeni-1 ve 2. sınıf ayrı 3 ve 4. sınıf ayrı)

“Her iki boyut açısından sorun olduğunu düşünüyorum. Sınıf öğretmenleri bu alanda yetersiz bilgi birikimine sahip olduğu için, beden eğitimi öğretmenlerin ise derse karşı yaklaşımları sebebiyle, yani derse girdiklerinde ne derece dersin amacına uygun ders işlenmesi konusunda tereddüt ediyorum beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin daha çok yetenekli öğrenciler ile ilgilendiklerini, ödül kazanmaya yönelik amaçları ön planda olduğundan yetenekli olmayan öğrencilerin arka planda kaldığını düşünüyorum. Beden eğitimi öğretmenlerinin başarı odaklı ders işlediklerini düşünüyorum. Sınıf öğretmenlerinin alan bilgisinin zayıf olması, olumsuz tutum sebebi ile dersi amacına yönelik işlemediklerini düşünüyorum.” (E15-her iki branşın öğretmeni-sorun görülmesi)

“Hangi yaş seviyesinde olursa olsun kişilerin fiziksel aktivitesini kılavuzlayacak alan uzmanlığının daraltılması gerektiğini düşünüyorum. Yani bebekler için, erken çocukluk dönemi, çocukluk dönemi, ergenlik dönemi bu alanlarda uzmanlaşmanın olması gerektiği kanaatindeyim. Dünyada bunun örnekleri var. Bir sınıf düzeyinde bir sınıfa tek öğretmen girecek diye bir şey yok. İlkokuldaki beden eğitimi alanında uzman iseniz ilkökul öğretmeniyle birlikte derse girersiniz. Temel eğitimde uzmanlaştığı takdirde beden eğitimi öğretmeni girebilir.” (B14-her iki branşın öğretmeni-birlikte yürütmeli)

Araştırmanın alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamındaki akademisyen uygulamalarına ilişkin akademisyen görüşleri çizelge 4.6’da verilmiştir.

4.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çizelge 4.6. Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamındaki akademisyen uygulamalarına ilişkin görüşler.

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f	
OFEÖ dersinin akademisyen uygulamaları	OFEÖ ders içi uygulamaları	oyunla öğretim	B1, B2, B3, B4, B5, B6, E7, B8, E9, E10, E12, B13, B14, E15	14	
		tasarım ve çeşitlendirme	B1, B2, B3, B4, B5, E7, E9, E12, B13, B14, E15	11	
		disiplinler arası çalışma, uyarılama	B5, E7, E9, E12, B13	5	
		drama oynatma	B3, E7, E12	3	
		aşamalılık	B1, E7, E9	3	
	toplam				36
	akademisyen yaklaşımları	tutum oluşturma	B1, B2, B3, B4, B5, B6, E7, B8, E9, E10, B11, E12, B13, B14, E15	15	
		severek çalışma ve adanmışlık	B2, B3, B5, E10, E12, B13, B14	7	
		güdülenmeyi sağlama	B2, B5, E7, B8, B13	5	
		güven ve öz yeterlik oluşturma	B2, B3, E10	3	
		toplam			
	OFEÖ dersinin uygulanış şekli	uygulamalı + teorik	B1, B4, B8, E9, E12, E15	6	
		uygulamalı	B2, B3, B6, E7, E10	5	
		uygulama + online	B13, B14	2	
		teorik	B11	1	
online uygulama		B5	1		
toplam				15	
genel toplam				81	

Çizelge 4.6'ya göre sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersinin akademisyen uygulamalarına ilişkin akademisyen görüşleri doğrultusunda “OFEÖ dersinde akademisyen uygulamaları” temasına ve bununla ilişkili olarak “OFEÖ ders içi uygulamaları”, “akademisyen yaklaşımları” ve “OFEÖ dersinin uygulanış şekli” alt temalarına ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre OFEÖ ders içi uygulamaları alt temasında “oyunla öğretim”, “tasarım ve çeşitlendirme”, “disiplinler arası çalışma, uyarılama”, “drama oynatma” ve “aşamalılık”, kodlarına; akademisyen yaklaşımları alt temasında “tutum oluşturma”, “severek çalışma ve adanmışlık”, “güdülenmeyi sağlama”, ve “güven ve öz yeterlik oluşturma” kodlarına; ve son olarak OFEÖ dersinin uygulanış şekli alt temasında “uygulamalı + teorik”, “uygulamalı”, “uygulama + online”, “teorik” ve “online uygulama” kodlarına ulaşılmıştır.

“Branşa yönelik oyunlarla hareketliliği öğretiyorum. Mesela atletizm sahasına götürüyorum öğretmen adaylarımızı hem koşturuyorum hem o alanlarla ilgili oyunları drilleri. yavaş yavaş hareket etmeyi ve hareketliliği anlatıyorsunuz ki oyun açısından koşma sıçrama yakalama gibi etkinlikleri derse dahil ettiğimizde her gördüğü etkinlikler aday için artı değerdir.” (B8-oyunla öğretim)

“Dramaya yönelik çalışmalar yaptırıyorum. Üçerli dörderli gruplar halinde sunumu olan herkesin görsel olarak seyrettiği oyunlar yaptırıyorum. Dış fırçalama, ağaç kesmemek, denizleri kirletmemenin yararlarını anlatıyorum. Sizler de gittiğiniz yerde yaptırın ki çocuklar bunun mantığını anlayabilsin diyorum onlara. Bu şekilde tasarımlar yaptırıyorum ve istiyorum. Bunun faydalı olacağını düşünüyorum. Yani aslında bu bir gönül işi. Hangi işi yaparsan yap aşkla yap. Yani akademisyen bu işi aşkla yapmıyorsa öğrencinin (öğretmen adayı) de bu işten kazanımı olmuyor.” (B3-tasarım ve çeşitlendirme- drama oynatma-adanmışlık)

“Derlerde bunları uyguluyoruz uygulamaları için teşvik ediyoruz, gerekli uygulamalar yaptırıyoruz. Zorlaştırma kolaylaştırma yapıyoruz böylece bu eğitimleri veriyoruz.” (B13-tasarım ve çeşitlendirme)

“Ben konulara girerken Fiziksel etkinliklerin diğer derslerle ilişkilendirilmesini istiyorum. Matematik, Türkçe gibi diğer derslerle ilişkilendirdiğinizde çocukların daha dikkatini çekiyor. Bu şekilde de dersten keyif alıyorlar mutlular ama ders çok az olduğu için yetmiyor” (B13-disiplinler arası çalışma, uyarılama)

“Derslerimde bir oyun oynarken öğrencilerime oyunu bir derse uyarlar iseniz hangi derse uyarladınız sorusunu hep sorarım. Türkçedeki şu konuya, hayat bilgisindeki şu konuya... gibi cevaplar gelir hep öğrencilerimden. Bazen kural değişiklikler yapılabilir, bazen kural ekleyebiliriz. Bizim özellikle eğitsel oyun tasarımı da üzerinde durduğumuz konu bu. Bildiğimiz bir oyunu başka bir konuya uyarlama.” (E12- disiplinler arası çalışma, uyarlama-oyunla öğretim)

“Oyunu oynatıyoruz, oyunlar harekete dayalı oluyor, dramatik oyunlar olarak ayırarak gidiyoruz.” (E7-drama oynatma)

“Tüm kazanımları ele almak mümkün olmuyor, aşama aşama, birbiri üzerine sıralama açısından aşamalılık açısından dersi gösteriyoruz.” (E7-aşamalılık)

“Sadece sınav için bu bilgileri öğrenmenin yanlış olduğunu göstermek lazım. Bu şekilde tutumları gelişir.” (B1-tutum oluşturma)

“Bu işi severek yaptığım için mezun ettiğim her öğrencimin yüzde yüz olmaz ama yüzde altmış yetmişinin bunun ne kadar keyifli bir ders olduğunu bu okuldan çıktıktan sonra izi kalacak derslerin başında olduğunuzu söylüyorlar bu da beni çok mutlu ediyor. Bu öğrencilerimin dersimi sevmesine ve tutum edinmelerini sağlıyor.” (B3-tutum oluşturma)

“Not almak için değil de öğrenmek için öğrenmeye başladıklarında zevk aldıklarını tutum edindiklerini görüyorum. Bir figürü yapıyor olmak insanın hem zihinsel hem bedensel hareket etmesi demek. İçinde bulunduğumuz program oyun açısından bu tutumları destekliyor ancak akademisyen tutumlarının olumlu olması bunu çok daha fazla destekliyor.” (E10-tutum oluşturma)

“Yani siz çocuğa hızlıca koş dediğiniz an itibari ile hızlıcanın bir zamir olduğunu ve zamirin de fiili nitelediğini, öğrencinin aslında interspinal olarak öğretmenin hem Türkçe dersinin zamiri, hem de beden eğitimi dersindeki koşma eylemini beraber verdiğinde de sınıf öğretmeni de aslında akademik gelişime de destek vermiş oluyor. Aslında siz lisans öğrencinizi bu farkındalıkla yetiştirebilir iseniz olayın rengi değişiyor” (B2-farkındalık oluşturma)

“Mesleğinizi severek yapıyorsanız fiziki koşullar etkili olsa da olmazsa olmazımız değil. Akademisyen yeterlilikleri daha önemli.” (B2-severek çalışma ve adanmışlık)

“Bu ders nasıl zevkli hale gelir, nasıl sevdirilir bunu önemişiyorum derslerimde. Bu yetiştirdiğimiz çocuklar yarın benim torunlarımı yetiştirecek, öyle bakıyorum işin ciddiyetine. Bu işi nasıl zevkli hale getirirsek öğrenci bunu mesleğe başladığında bunu aktarır, kurtarır.” (E10-severek çalışma ve adanmışlık)

“...çünkü o videoların her hafta izlendiğini gördüklerinde istekleri artıyor hele ki içlerinden gerçekten inanılmaz iki üç video çıkarsa bütün sınıf motivasyonunu artırıyor ve kendileri de diğerlerinden daha iyi olmak için yarışa giriyorlar.” (B5-güdülenmeyi sağlama)

“Öğretmen adayları istekli, keyif alıyorlar mutlular bu derste, uygulama olması onarı mutlu ediyor.” (B13-güdülenmeyi sağlama ve uygulamalı)

“Öğrencilere bu dersi yapabileceklerine onları inandırmak gerekiyor.” (B2-güven ve öz yeterlik oluşturma)

“Ben ders işlerken bir veya iki hafta düzen alıştırmaları dersi yapıyordum. Bunu yaparken çocuklara da göğsünüz önde başınız dik bir duruş sergileme dersidir, yani siz kendisine güvenen özgüveni yüksek insansınız bu duruşunuzla diyorum” (B3-güven ve öz yeterlik oluşturma)

“Sınıf içindeki kazanımların ilkökul çocuklarına yönelik neler olacağı, öğretim yöntemlerimiz var bu yöntemleri dersi planlarken nerede ve nasıl işleyeceğine yönelik teorik ders işliyoruz o teorik dersten sonra uygulamaya geçiyoruz.” (B4-uygulamalı + teorik)

“Bu dersin teorik işlenmesini istemek sıkıntı. İkinci üçüncü haftadan sonra öğrencileri bizim fakültede (spor bilimleri) derse alıyorum ve uygulama yapıyorum kendi çabamla yoksa yök'ün ve eğitim fakültesinin beklentisi uygulaması doğru değil.” (B8-uygulamalı + teorik)

“Derslerimi eğitim fakültesinde yapmıyorum, sınıf öğretmeni adayları bizim fakülteye (spor bilimleri) geliyor dersleri buradaki salonda işliyoruz. Çünkü orada istediğimiz an istediğimiz malzemeyi bulma şansımız yok ama burada tüm imkanlarımız var. Bir de buradaki salonumuz daha düzenli ve aynı zamanda oyun oynatılabilecek şekilde düzenli.” (B6-uygulamalı)

“Teorik değil daha çok uygulama ağırlıklı olarak gidiyor bizim derslerimiz. Bu programdan dolayı değil daha çok biz akademisyenle alakalı sanırım, kendi adıma konuşuyorum.” (E10-uygulamalı)

“Bu dönem kuramsal çerçeveyi büyük ölçüde uzaktan eğitim üzerinden yaptım. Orada öğrencilere ne öğreteceğiz sorusunu beden eğitimi ve oyun fiziki etkinlikler dersi öğretiminin içeriğinde olmamasına rağmen bunu uzem üzerinden verdik. Ayrıca uzemin dışında asenkron programlar da kullanıyorum classroom gibi. Orada aday öğretmenlere yapılandırmacı anlayışa özgü kullanabilecekleri argümanlar da veriyorum (kısa ödevler çalışmalar). Örneğin belli bir çalışma veriyorum onunla ilgili çalışma kağıtları hazırlıyorlar. Bizim öğrencilerimiz bu konuda çok yetenekliler, onlara soru türleri hazırlatıyorum, boşluk doldurma, çoktan seçmeli gibi. Bu öğrencilerden bulmaca hazırlamalarını istiyorum. Kavram haritaları, zihin haritaları hazırlatıyorum. Dolayısıyla bunlar özellikle ilkokul beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programının bu öğrenme alanını oldukça aktif olarak öğrenmiş oluyorlar. Sorun nasıl öğreteceğimiz kısmında. Ara sınavdan sonra nasıl öğreteceğimiz kısmına geçiyoruz, onu da sahada yapıyoruz yüz yüze.” (B14 uygulama + online)

“Fiziksel altyapımız olmadığı için çocuklar teorik olarak bu bilgiyi ediniyor ayrıca uygulamaya dönüştüreceğimiz spor salonumuz yok. Kaldı ki dersimiz üç saat teorik olarak gözüküyor. Ders süresinin tek dönem oluşu. Üniversite yönetiminin buna yeterince önem vermemesi bunun gereğine inanmaması bu dersin işlenişini olumsuz etkiliyor.” (B11-teorik)

“Bu dönem bizde uzaktan eğitim ile gerçekleşiyor ama ben onu uzaktan uygulama yapıyorum. Nasıl bir sistem geliştirdik çocuklarla (öğretmen adayları)? İlk sekiz haftaya yakın teorik anlattık konuları ve sekiz haftadan sonra çocukların oyun geliştirmelerini istedim. Çocukların bilişsel, duyuşsal, psikomotor gelişimlerine katkı sağlayacak oyunlar üretmelerini istedik. Örneğin kendi alanlarından A harfini öğretecek bir oyun ve sonunda A harfini öğretmeye yönelik etkinlik koydular. Bunu videoya çekip bana gönderiyorlar bende derste tüm öğrencilerin hazırladığı oyunları uzaktan eğitim sistemimizde görüntüleri yansıtıp oyunların analizlerini yapıyoruz.” (B5-Online uygulama)

4.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında talep ve önerilere ilişkin akademisyen görüşleri çizelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında talep ve önerilere ilişkin akademisyen görüşleri.

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f
Programa ilişkin talep ve öneriler	OFEÖ dersinin akademisyenine ilişkin	alan uzmanı akademisyen yetiştirilmeli	B1, B3, B4, B5, B6, E7, B8, E9, E10, B13, E15	11
		akademisyen yeterlikleri artırılmalı	B1, B2, B4, B5, E7, E12,	6
		program okuryazarlığı olmalı	B2, B5, E7, E12	4
		paylaşım platformları olmalı	B5, E10	2
		akademisyen görüşü alınmalı	B8,	1
		toplam		24
	OFEÖ dersi içeriğine ilişkin	antrenman olarak düşünülmemeli	B1, B2, B3, B4, E9, B14	6
		FEK'ler kullanılmalı	B2, B4, B5, B9, B13	5
		multidisipliner yaklaşım benimsenmesi (2 taraflı)	E7, E10, E12, B13	4
		kaynak ve FEK'ler geliştirilmeli	B4, E15	2
		21. yüzyıl becerilerini kapsamalı	E9	1
		toplam		17
	programdaki diğer derslere ilişkin	ders eklenmeli	B1, B3, B4, B5, B6, E7, B8, E10, B11, B14	10
		dersler arası ilişkilendirme	B6, E7, E9, B11, E12, B13, B14	7
		toplam		17
	çevresel faktörlere ilişkin	fiziki şartlar ve materyal sağlanması	B2, B4, B3, E7, B11, B13, B14	7
		toplumsal algı değiştirilmeli	B6, B8, B11, B13	4
		toplam		11
öğretmen adayına ilişkin	öğretmenliğe hazır olunuşluk	B2, B6, B8, E10	4	
	spora yönlendirilmesi	B1, B2, B8	3	
	toplam		7	
genel toplam				76

Çizelge 4.7’de sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında talep ve önerilere ilişkin akademisyen görüşleri incelendiğinde “programa ilişkin talep ve öneriler” temasına ve “OFEÖ dersinin akademisyenine ilişkin”, “OFEÖ dersi içeriğine ilişkin”, “programdaki diğer derslere ilişkin”, “çevresel faktörlere ilişkin”, “öğretmen adayına ilişkin” alt temalara rastlanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre OFEÖ dersinin akademisyenine ilişkin alt temada “alan uzmanı akademisyen yetiştirilmeli”, “akademisyen yeterlikleri artırılmalı”, “program okuryazarlığı olmalı”, “paylaşım platformları olmalı”, “akademisyen görüşü alınmalı”, kodlarına; OFEÖ dersi içeriğine ilişkin alt temada “antrenman olarak düşünülmemeli”, “FEK’ler kullanılmalı”, “multidisipliner yaklaşım benimsenmesi”, “kaynak ve FEK’ler geliştirilmeli”, “21. yüzyıl becerilerini kapsamalı” kodlarına; programdaki diğer derslere ilişkin alt temada “ders eklenmeli” ve “dersler arası ilişkilendirme”; çevresel faktörlere ilişkin alt temada “fiziki şartlar ve materyal sağlanması” ve “toplumsal algı değiştirilmeli” kodlarına son

olarak öğretmen adayına ilişkin alt temada “öğretmenliğe hazır olunuşluk” ve “spora yönlendirilmesi” kodlarına ulaşılmıştır. Aşağıda programa ilişkin talep ve öneriler teması kapsamında bazı akademisyen görüşlerine yer verilmiştir.

“Mesela ben sınıf eğitiminden doktora yapmış biriyim ama beden eğitimi alanından birinin alması için ricada bulunuyorum. Bu programların uygulanabilmesinin en büyük şartı alanda yetişmiş akademisyenlerin olması.” (E9-alan uzmanı akademisyen yetiştirilmeli)

“Lisans programında da OFEÖ dersini yürüten akademisyenlerin alanda uzman, bu alanda çalışma yapmış kişiler olması gerektiğinin çok önemli olduğunu düşünüyorum.” (E15-alan uzmanı akademisyen yetiştirilmeli)

“Bu dersi veren akademisyenlerin alana hâkim olması ve tutumu çok önemli bu alanda uzman olmaları ve malzeme materyal yeterlilikleri artırılmalı.” (B4-akademisyen yeterliği artırılmalı)

“Akademisyen yeterliliği artırılmalı.” (B4-akademisyen yeterliği artırılmalı)

“Bu dersi veren benim gibi öğretim görevlisi, öğretim elemanı, okutman adına ne dersin de eğitmenler girdiği an itibari ile öncelikle MEB’de uygulanacak olan programın okur yazarlığı çok eksik.” (B2-program okuryazarlığı olmalı)

“YÖK nasıl olması gerektiği ile ilgili standartlar belirleyebilir. Platform oluşturup iyi yapılan paylaşımları sağlayıp iyi örnek iyi çalışmalarını yapan akademisyenler liderlik yaparak bizlerin gelişmesini sağlayabilir. Bizlerin tutumları öğrencileri etkiler.” (E10-paylaşım platformları olmalı)

“Eğitim fakülteleri ders müfredatına programı koyarken ders içerikleri ayrıntısı bakımından biz bu dersi vereceksek bizden görüş almaları gerek.” (B8-akademisyen görüşü alınmalı)

..... üniversitesindeki arkadaşlarımız böyle ders işlemiyor diye bana lisans öğrencisi söylüyor. Peki ne yapıyorlar diye sorduğumda “bizi 10 tur koşturuyorlar, basketbol, voleybol, futbol oynatıyorlar, eee bizde dersleri böyle yapabilir miyiz, ben zaten toptan korkuyorum... “Lisans öğrencisinden bir basketbol, bir voleybol oynamasını derste talep ederseniz bunun derse yansması tabiki negatif olacaktır. (B2-antrenman olarak düşünmemeli)

Yatay geçişle gelen öğrencilerimiz bu alanda oldukça eksik olduğunu gözlemliyorum. Orda çocukların bana söyledikleri ismini vermek istemediğim iyi bir üniversiteden gelen öğrencilerimiz bu derste basketbol saha ölçülerini sorduklarını söylüyor. (B1-antrenman olarak düşünmemeli)

“FEK kartlarına bağlı ders işleniyorsa FEK’ler bu bakımdan yeterli diye düşünüyorum... Bu ders aslında iki dönem ya da bir dönemde verilecek bir ders değil. Ancak elimizden geleni vermeye çalışıyoruz, ancak bir beden eğitimi öğretmeni kadar iyi yapamazlar. FEK’lere bağlı olarak yapabilirler.” (B5-FEK’ler kullanılmalı)

“Tüm derslerde bir şekilde entegre edilip hangi derste ne tür oyunlar oynatılabileceğinin bile kendi dersi içerisinde öğrencilere verilmesi taraftarıyım. Multidisipliner çalışma şeklinde beden eğitimi oyun ve Türkçe, beden eğitimi oyun ve matematik, beden eğitimi oyun ve hayat bilgisi gibi dersler işlenip daha kalıcı öğrenme sağlanabilir.” (E10-multidisipliner yaklaşım benimsenmesi)

MEB ya da müfredatta çocukların eğitsel adı altında ya da fiziksel etkinlik adı altında oyunların hangi kazanımlara hitap ettiğinin anlatıldığı kaynaklar olmalı. FEK’ler de geliştirilmeli. (B4-kaynak ve FEK’ler geliştirilmeli)

“OFEÖ dersini biraz daha yaşam becerilerine yönelik bir ders gibi uygulasalardı keşke. Bizim zamanımızda el işi dersleri vardı. Biz çocukken görmüştük, onunla paralel ilerleyen bir şey olabilirdi, onun modern hali olabilirdi aslında. OFEÖ dersi eğer 21.yy. yaşam becerilerini işin içine katarak tekrardan yer alsaydı.” (E9-21. yüzyıl becerilerini kapsamalı)

“Eski sistemde beden eğitimi dersi tüm yüksek okullarda, fakültelerde vardı bence eskisi gibi sınıf öğretmeni adaylarının haftada en az iki dönem seçmeli ya da zorunlu iki saat uygulamalı olarak beden eğitimi dersini fakültelerde görmeleri gerekiyor. Takım sporları bireysel sporlarla tanışmaları gerekiyor.” (B4-ders eklenmeli)

“Bu yaş grubu için en önemli derslerden biri olan drama dersini tutmuş seçmeli yapmışsınız, bu yanlış. Beden Eğitimi fiziksel etkinliklere, oyunla öğretime drama gibi dersler zorunlu hale getirilmeli.” (B6-ders eklenmeli)

“Bu ders ile diğer dersler arasında ilişki kurulmalı. İlk başlardaki bölümde bu var. Bu program bizim çocuklarımız için oyun ve fiziksel hareket önemli bir ihtiyaç. Bu ihtiyacı gidermeniz lazım. Bu nedenle biz beden eğitimi ve oyun dersinin içeriklerini oluştururken diğer derslerin kazanımlarını da buna adapte edebiliriz.” (E12-dersler arası ilişkilendirme)

“Matematik dersinde, ya da trafik kurallarına nasıl entegre edilebilir, geliştirilebilir bunları tartışıyor yeni oyunlar üretiyoruz.” (B5-dersler arası ilişkilendirme)

“Fiziki koşulları iyileştirilmeli. Sadece sınıf öğretmeni yetiştiren alanlarda değil eğitim fakültelerinde tüm öğretmen adayları için bu alanlar olmalı.” (E7-fiziki şartlar ve materyal sağlanması)

“Dikkat çekeceğim nokta orada kullanılacak olan materyallerdir. Biz nesne kontrolü gerektiren hareketler kazanımında top ifadesini kullanmıyoruz. Öğrencilerin kullanmasını da uygun bulmuyoruz. Toplar değil, nasıl toplar? İçi dolu boş hafif ağır büyük küçük.... Bunlar kavramsal gelişimle de ilgili aynı zamanda. Bunlar birer materyal aynı zamanda. Ama top görünümlü materyaller kullanılabilir. Futbol topu görünümlü içi dolu sünger bir sürü top görebilirsiniz, ya da voleybol hentbol... amacım göz kas koordinasyonunu geliştirecek faaliyetleri aday öğretmene kılavuzlamak onlar da çocuklara. Bunun için materyalle ilgili yönetimlerin daha çok destek vermesi gerek. Bu konuda sorunlar yaşıyoruz. Derse gelen öğrencilerden malzeme getirmelerini istiyoruz.” (B14- fiziki şartlar ve materyal sağlanması)

“Ülkemizdeki en büyük sıkıntı oyunun kelime anlamındaki boş zaman oynaşma gibi algılandığı için de öğretmen bahçede ders yaptığı zaman okul idaresi ve veli bunu yanlış anlayıp tepki veriyor. Aslında çocuğun diğer derslerden daha çok oyuna ihtiyacı var. Oyun çağında. Özellikle bir ve ikinci sınıf. Bunun vurgulanması programa teorik olarak iyi gibi gözükse de uygulamadaki sıkıntılar öğretmen tarafından giderilmediği için teori havada kalıyor. Bu dersin gereğine yeterince inanılmıyor. Herkes toplumda akademik başarı bekliyor.” (B11- toplumsal algı değiştirilmeli)

Öğretmenliği içselleştirme yapmadı ise ya da öğretmenliğe isteyerek gelmediyse yaparken sanki elinin ucuyla yapıyormuş gibi geliyor. Bu sadece bu dersle ilgili değil, öğretmenlik yapacak öğrencileri seçme ile ilgili ama maalesef bununla ilgili bir şey yapamayız. (E10-öğretmenliğe hazır olunuşluk)

“Okul ve okul dışındaki yapılan turnuvalara, sporla ilgili etkinliklere çocuklar gidip seyirci olarak dahi katılanların ufak tefek de olsa bakış açıları değişir. Örneğin voleyboldan bir şey görür “ben bunu sınıfımda nasıl uygulayacağım, bu çocuğa nasıl basit bir şekilde gösterilir” şeklinde fikirler oluşur. Yani spor etkinliklerine seyirci olarak da katılsalar bunu başarabilirler. Bunu teşvik edecek ortamların olması lazım.” (B1-spora yönlendirilmesi)

BÖLÜM 5

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu kısmında alt problemleri bağlamında elde edilen bulgular neticesindeki tema ve kodlara ilişkin veriler tartışılmış ilgili alanyazın ile karşılaştırılması yapılarak sonuçlar aktarılmıştır.

5.1.1. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının 2018 Yılı Değişikliği Kapsamında İlkokul BEO Dersine İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın ilk alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programının 2018 yılı değişikliği kapsamında ilkökul BEO dersi özelinde akademisyen görüşlerine ilişkin bulgular incelendiğinde hem olumsuz ($f=49$) hem de olumlu ($f=12$) kodlara ulaşılmıştır. Görüldüğü üzere kodların büyük çoğunluğu olumsuz görüşleri yansıtan ifadelerdir. Akademisyenlerin program değişikliği kapsamındaki olumsuz görüşlerinin başında ilkökul BEO dersine yönelik sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan derslerin azaltılması-birleştirilmesi görüşü ($f=14$) gelmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarına bu dersin yeterliklerini kazandırmaya ilişkin programda süre yetersizliğini ($f=8$) akademisyenlerin yarısından fazlası ifade etmektedirler. Programın 2018 değişikliğinden önceki hali incelendiğinde üçüncü yarıyıl “Beden Eğitimi ve Spor Kültürü” zorunlu dersi (bir saat teorik iki saat uygulama), dördüncü yarıyıl “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” zorunlu dersi (bir saat teorik iki saat uygulama) bulunmaktadır (YÖK, 2007b). 2018 yılında yapılan değişiklik ile ilkökul BEO dersine yönelik olarak lisans programında sadece dördüncü dönem OFEÖ zorunlu dersi (3 saat teorik) olarak programa dâhil edilmiştir (YÖK, 2018b).

Bu bakımdan akademisyen görüşlerinde yer aldığı gibi lisans programında ilkokul BEO kapsamındaki dersler tek ders olarak azaltılmış ve toplam ders saati süresinin de kısıtlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca lisans programında bu derse teorik olarak yer verilmiş olmasına rağmen akademisyen uygulamalarında bu dersin teorik ve uygulama şeklinde yürütüldüğü gözlemlenmiştir.

MEB İlkokul programına bakıldığında birinci, ikinci, üçüncü sınıflarda BEO dersinin haftalık beş saat, dördüncü sınıfta ise iki saat olduğu görülmektedir (MEB, 2021). İlkokullarda BEO dersinin dört yıl öğrenim süresi içindeki süre oranına bakıldığında %14,1 olduğu; sınıf öğretmenliği lisans programında bu derse karşılık gelen OFEÖ dersinin dört yıllık öğrenim süresi içindeki orana bakıldığında ise dördüncü dönem bir ders olarak 3 kredi %2,11 ve 5 AKTS %2,08 olduğu tespit edilmiştir. İlkokulda BEO dersi için ayrılan süre ile lisans programında bu derse karşılık gelen ders süresi karşılaştırıldığında lisans programındaki OFEÖ dersi süresinin oldukça düşük olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenliği lisans programının 2018’de yapılan değişiklik öncesindeki haline ilişkin Işık ve Tural (2017) tarafından yapılan araştırmada bu kapsamdaki derslerin ilkokul ve lisans dersleri arasındaki yüzdeleri ilkokulda %14,17 ve lisans programında ders saati %3,37, ders sayısı %3,08 ve AKTS %2,50 olarak bulunmuş, ilkokulda bu derse önem verilmesine rağmen lisans programında bu derse yeteri kadar önem verilmediği vurgusunun yapılmış olması bu araştırmanın sonuçlarını desteklemekle birlikte 2018 yılı değişikliği ile lisans programındaki ders ve ders saatinin azaltılması sürecin daha da olumsuz yönde değiştiğini göstermektedir. Susar ve Yurdakul (2020) araştırmasında 2018 yılı program değişikliği kapsamında bazı derslerin programdan çıkarılması yoluyla saatlerin azaltılmasının olumsuz sonuçlara neden olabileceği, Karabacak (2022) ise lisans programındaki beden eğitimi ile ilişkilendirilebilecek derslerin azaltılmasını, çocukların doğası için elzem görülen öğretim uygulamalarının gerekliliği bakımından pedagojik anlamda zıtlık oluşturduğunu ifade etmektedir. Bir diğer araştırmada beden eğitimi ve hareket kapsamındaki dersin programda yer almaması yetersizlik olarak görülmekte ve zorunlu dersler arasında yer alması önerilmektedir (Kamışlı, Karslı Çalamak ve Olkun, 2020). Alanyazından elde edilen bulgular bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Bu alt probleme ve temaya ilişkin olumsuz kodların devamında ilkokullarda yürütülen BEO dersi ile lisans programındaki OFEÖ ders adının uyumsuz olduğu ($f=6$), beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaştırıldığı ($f=6$), programın eski halinin daha verimli olduğu ($f=6$), şimdiki programın teorik temelli olduğu ($f=6$) ifade edilmektedir. Son olarak ise program kapsamının daraltıldığı ($f=3$) yer almaktadır.

İlkokul programında BEO dersi uygulamalı olarak yer almasına rağmen lisans programında teorik olması, yine ilkokulda ders adı ile lisans programında bu derse karşılık gelen ders adının uyumsuz olması, ilkokulda bu derse verilen önemin fark edilmiş olması buna bağlı olarak ders sayısının yüksek tutulmuş olmasına rağmen lisans programında BEO dersine karşılık gelen ders sayısının ve kredisinin az oluşu bu ders özelinde MEB ve YÖK arasında uyumsuzluğu düşündürmektedir. Kılıç Özmen (2019) araştırmasında katılımcı görüşleri (sınıf öğretmeni ve öğretmen adayları) kapsamında programının uygulanması sürecindeki beklentiler ile ilgili olarak derslerin içeriğinin YÖK ve MEB uyumuna uygun olarak tasarlanmasının gerekliliğini ifade etmiştir. Bununla birlikte alanyazında lisans programlarına ilişkin olarak uygulama derslerinin azaltılmasının olumsuz olarak karşılandığı yönündeki eleştirel yaklaşımlara Türkçe öğretmenliği (Aykaç ve Stebler, 2019), resim iş öğretmenliği (Ülger, 2019) gibi farklı disiplin alanlarında da yer verilmektedir. Bu bakımdan 2018 program değişikliği ile uygulamadan ziyade daha kuramsal bir program yapısı ortaya konulmaya çalışıldığı söylenebilir.

Program değişikliğine ilişkin akademisyenlerin olumlu yöndeki görüşleri incelendiğinde yenilenen programın oyun temelli olduğu ($f=5$), olumlu görüş bildiren akademisyen görüşlerinin aksine bazı akademisyenlerce sürenin yeterli görüldüğü ($f=4$) ve programın esneklik sağladığı ($f=3$) yönünde olumlu görüşlere ulaşılmıştır. Benzer şekilde alanyazında sınıf öğretmenliği programına oyun ile ilgili bir dersin ilave edilmesinin önemli ve elzem görüldüğüne ilişkin araştırma sonucuna rastlanmaktadır (Kamışlı ve diğerleri, 2020). Programın esneklik sağladığı hususunda ise YÖK'ün 2020 yılındaki kararı ile üniversitelere yetki devri ve paylaşımı verdiği görülmektedir (YÖK, 2020). Bu bağlamda "ders sayısı, ders saati / kredi sayısı ve yoğunluğu" konusunda da YÖK tarafından belirlenen gruplandırmada sıralamaya dikkat edilmesi, şartıyla öğretmenlik programlarındaki ders, müfredat ve kredilerin

belirlenmesinde, yükseköğretim kurumlarındaki ilgili kurulların yetkilendirilmesine karar verilmiştir. Olumlu görüş ifade eden akademisyenlerin bu görüşlerinde YÖK'ün almış olduğu bu kararın etkili olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak sınıf öğretmenliği lisans programı 2018 program değişikliği ile programda yer alan ilkökul BEO dersi ile ilişkilendirilebilecek derslerin sayı ve süresinin azaltılması, programdaki OFEÖ adının MEB ilkökul beden eğitimi ve oyun dersinin adı ile uyumsuz olduğu ayrıca bu ders kapsamında OFEÖ dersinde beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaştırıldığı, derse programda teorik olarak yer verilmesinin MEB'in bu derse yönelik amaçlarına uygun olmadığına dair olumsuz sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte yenilenen program ile OFEÖ dersinin oyun temelli olması ve programın akademisyenlere esneklik sağlaması (özellikle de 2018 değişikliğini desteklemek amacı ile YÖK'ün 2020 yılındaki kararı ile üniversitelere yetki devri ve paylaşımı vermesi) olumlu sonuçlar arasındadır.

5.1.2. İlkokul BEO Dersi Ölçme Değerlendirme Yeterliği Kapsamında Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesine İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan öğretmen adaylarının ilkökul BEO dersi ölçme değerlendirme yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelemiştir. Bu temada öğretmen adayına ilişkin ($f=12$), akademisyene ilişkin ($f=8$), programa ilişkin ($f=3$) alt temalara ulaşılmıştır.

Öğretmen adayına ilişkin alt temasında bazı akademisyenler BEO dersi özelinde ölçme değerlendirme yeterliğine ilişkin olarak öğretmen adaylarını yeterli gördüğünü ($f=6$), bazıları ise bunun aksine öğretmen adaylarını yeterli görmediklerini ($f=4$) ifade etmektedir. Sadece iki akademisyenin ilkökul öğrencilerinin motor gelişimlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik öğretmen adaylarının istenilen düzeyde yeterli olmadıkları yönündeki görüşlere ulaşılmıştır.

Akademisyene ilişkin alt temada, ilkokul BEO dersi özelinde öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme yeterliliği kapsamında lisans programı göz önünde bulundurulduğunda bu alandaki amaçlara ulaşmanın programdan ziyade akademisyene bağlı görüldüğü ($f=6$); bu yeterliklerinin artırılması kapsamında lisans programındaki MB dersleri kategorisinde yer alan “eğitimde ölçme değerlendirme” dersi ile OFEÖ dersininin ilişkilendirilmesi ($f=2$) ile sağlanabileceği yönünde görüşlere ulaşılmıştır.

Araştırmanın programa ilişkin alt teması kapsamında lisans programında ölçme değerlendirme anlamında öğretmen adaylarının bu alanda kullanacağı ölçeklerin özellikleri ne şekilde olacağı konusunda standardın olmaması ve tamamen akademisyen yeterliliğine bağlı olması bakımından programda detay verilmediği ($f=3$) sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında ilkokul BEO dersine ilişkin olarak ölçme değerlendirme yeterliği kapsamında alanyazında Kazu ve Aslan (2014) araştırmasında bazı öğretmenlerin ölçme aracı olarak gözlem ve kendi geliştirdikleri araçları kullanırken bazı öğretmenlerin sadece öğrencinin derse katılımlarını dikkate aldıklarına ilişkin görüşlere ulaşmış, bu durumun öğretmenlerin hangi ölçme araçlarının kullanılacağını bilmediği, bunun için bu derse yönelik ölçme değerlendirme boyutunda sınıf öğretmenlerinin bilgilendirilmesinin faydalı olacağı bulgularına ulaşmışlardır. Güvendi ve Serin (2019), Pekgöz-Çeviker (2021), Yılmaz (2020) yapmış oldukları çalışmalarında öğretmen ve adaylarının ölçme değerlendirme açısından bilgilendirilmeleri gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu dönemde çocukların motor gelişimlerinin takip edilmesi, gerek eğitimciler gerekse aileler için sağlıklı bir veri kaynağı oluşturulması ve tespit edilen eksikliklerin geliştirilmesi açısından ölçme değerlendirme süreçleri önemlidir (Kanbir, Akkoç, Kırlangıç ve Erkut, 2021). Eurydice (2013) raporuna göre beden eğitimi derslerinde değerlendirme standardının yakalanması için Avrupa'daki bazı ülkeler ulusal düzeyde ölçeklerin hazırlanmasını sağlamışlardır. MEB ilkokulda BEO dersi öğretim programında ölçme ve değerlendirme yapılırken programdaki kazanımlar baz alınarak bireyselliğin ön plana tutulduğu kapsayıcı, sürece dayalı ve azami çeşitliliğe ve esnekliğe dayalı yapılması gerekliliği vurgulanmaktadır (MEB, 2018a). Bu bakımdan ölçme aracı olarak

standardın sağlanmamış olması, lisans programında akademisyenlerin kendi kabiliyetleri ölçüsünde bilgi vermeleri, meslek bilgisi alanı içerisinde yer alan ölçme değerlendirme dersinde OFEÖ dersi ile ilişkilendirme yapılmaması, öğretmen adaylarının bu alanda yeterli donanıma sahip olmadan mezun olmasına neden olacağı düşünülebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini takip edebilmeleri bakımından ayrıca buna yönelik alternatif ölçme değerlendirme araçlarını bilme ve uygulayabilme bakımından programda OFEÖ dersinde ölçme değerlendirmenin detaylandırılmasının ve standart uygulamaların sağlanmasının gerekli olduğu söylenebilir.

5.1.3. İlkokul BEO Dersinde Özel Gereksinimli Öğrenciler Kapsamında ve Sınıf Öğretmenliği Programının Değerlendirilmesine İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan öğretmen adaylarının ilkokul BEO dersinde özel gereksinimli öğrenciler kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelenmiş, akademisyene ilişkin ($f=26$) ve öğretmen adayına ilişkin ($f=12$) alt temalarına ulaşılmıştır.

Akademisyene ilişkin alt temasında, lisans programındaki meslek bilgisi kategorisinde yer alan özel eğitim kaynaştırma dersi ile OFEÖ dersinin akademisyenlerce ilişkilendirme yoluna gidildiği veya bunun önerildiği ($f=9$), oyun öğretimi esnasında öğrenme güçlüğü çeken, fiziksel engeli olan yada çok yetenekli öğrencilere yönelik oyunlarda çeşitlendirme ve uyarlama yapıldığı ($f=6$), derslerde teorik olarak bireysel farklılıkların vurgusu yapıldığı ($f=5$), bu alanda MEB ve farklı kaynaklardan (OODK ve FEK) faydalandığı ($f=3$), MEB ve/veya alan uzman desteğinin alınması gerektiği görüşlerine ulaşılmıştır.

Alanyazında lisans programlarında okutulan özel eğitim dersinin öğretmen adaylarına olumlu yönde katkı sağladığı (Çitil, Karakoç ve Küçüközyiğit, 2018), beden eğitimi derslerinde özel gereksinimli bireylere yönelik uyarlanmış programların öğrencileri

derste daha aktif tuttuğunu ve öğrenme anlamında yeteneklerini arttırdığını (Savucu, 2019) vurgulayan çalışmalar bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bununla birlikte Pekgöz Çeviker (2021) sınıf öğretmenlerinin teorik anlamda FEK'ler ve OODK'na hakim olduklarını ancak derse uygulama kısmında çekinceleri olduğunu, öğrencilerin bireysel farklılıklarına yönelik etkinlik organize etmede, öğrenme güclüğü olan öğrencileri belirleyebilme ve bu öğrencilere yönelik BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı) hazırlayabilme anlamında hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları bulgularına ulaşılmıştır. MEB ve/veya bu alanda uzmanlaşmış kişilerin OFEÖ derslerine davet edilerek veya öğretmen adayları uzmanlaşmış kişilerin çalışma alanlarına götürülerek bu alanda tecrübe ve deneyim ve yeterliklerini arttırmada faydalı olacağı söylenebilir.

Araştırmanın öğretmen adayına ilişkin alt temasında; Bazı akademisyenler öğretmen adaylarının bu alandaki yeterliliklerinin istenilen düzeyde olmadığı (f=5), bazılarının ise bunun aksine öğretmen adaylarını yeterli gördüğü (f=5), sadece iki akademisyenin ise öğretmen adaylarının gerekli bilgileri aldığı ancak deneyim eksikliği (f=2) nedeni ile hedeflenen düzeyde olmadıkları yönünde görüşlere ulaşılmıştır. Bu farklılığın sebebi olarak akademisyene ilişkin alt temada yer alan özel eğitim dersi ile OFEÖ dersinin ilişkilendirilmesi, seçmeli derslerle OFEÖ dersinin desteklenerek daha çok zaman ayrılması ayrıca oyun öğretimine uyarlama çeşitlendirmeye önem verilmesinin yanı sıra akademisyen yaklaşımları ile öğretmen adaylarının yaklaşımlarının etkili olduğu düşünülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin BEP uygulamalarında güçlükler yaşadığını, lisans programlarında aldıkları iki kredilik tek ders olan özel eğitim ve kaynaştırma dersi ile öğretmenlerin herhangi bir deneyim yaşamamış olmaları öğretmenlik mesleğine kısıtlı bilgi ve tecrübeyle başlamalarına neden olduğu (Özan ve Sarıca, 2021), lisans programındaki özel eğitim dersinin öğretmen adaylarının bilgi düzeylerini geliştirmesinin yanı sıra deneyim ve etkileşim açısından yeterli imkan sunmaması (Çitil ve diğerleri, 2018) sonuçları bu araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin mesleki deneyimlerine ilişkin araştırma sonuçları incelendiğinde kıdem yılı fazla olanların az olanlara göre BEP hazırlamada daha iyi olduğu ifade edilmektedir (Şahbaz ve Güder, 2022).

Kimi öğrenciler akranlarına göre daha geç öğrenme ve uygulama yeteneğine sahipken kimi öğrenciler ise akranlarına göre daha hızlı kavramakta, yetenek anlamında daha ileri düzeyde olabilmektedir. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre eğitim-öğretim sürecinde özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler bireysel farklılıkları ve gelişim özellikleri gözönünde bulundurularak, mümkün olduğunca azami ölçüde içinde buldukları sosyal çevreden ayrıştırılmadan, programda uyarlamalar yapılarak ya da gerektiği durumlarda ilgili öğrenciler için BEP hazırlanarak sahip oldukları potansiyellerini azami ölçüde geliştirmek amaçlanmaktadır (MEB, 2018b). Sınıf öğretmenliği lisans programında yedinci yarıyıl iki saat teorik olarak zorunlu özel eğitim ve kaynaştırma dersi yer almaktadır (YÖK, 2018b). 2018 öncesi lisans programında ise yedinci yarıyıl iki saat teorik olarak özel eğitim dersi ile sekizinci yarıyıl iki saat teorik ilköğretimde kaynaştırma zorunlu dersleri yer almıştır (YÖK, 2007b). Sınıf öğretmenliği lisans programında ne yazık ki ilköğretim BEO dersi özelinde özel gereksinimli öğrenciler için ayrıca bir ders bulunmamaktadır. Demir ve Kale (2019) yapmış oldukları araştırmada ayrı sınıflarda öğrenim gören özel gereksinimli öğrencilerin oyun ve spor, sanat etkinliklerinde özel gün ve kutlamalarda diğer öğrencilerle bir arada olmalarının ve birlikte oyunlar oynamalarının önemi üzerinde durmuştur. İlkokul BEO dersinde özel gereksinimli öğrencilerin görmezden gelinemeyeceği bu öğrencilerin aktif bir şekilde derse dahil edilmesine yönelik eğitim sürecinin planlanması ve uygulamasında öğretmen adaylarının yeterliliğinin azami ölçüde geliştirilmesi önemlidir.

5.1.4. İlkokul BEO Dersi Hareket Eğitimi ve Yeterliliği Kapsamında Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Değerlendirilmesine İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan öğretmen adaylarının ilköğretim BEO dersi hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelenmiştir. Hareket eğitimi ve yeterliliği kapsamında programın değerlendirilmesi temasında öğretmen adayına ilişkin ($f=25$), programa ilişkin ($f=10$) ve akademisyene ilişkin ($f=7$) alt temalarına ulaşılmıştır. Öğretmen adayına ilişkin alt temada bazı akademisyenler BEO dersi özelinde öğretmen adaylarının ilköğretim öğrencilerine hareket eğitimi (motor beceri

gelişimi) alanında yeterli görmediği ($f=8$), demografik özelliklerinin (kültürel yapıları hareketsiz yaşam tarzları, muhafazakar yapıları nedeni ile bu derste oyunlara katılmaya çekindikleri katılım konusunda isteksiz oldukları) bunu etkilediği ($f=6$), bazı akademisyenlerin ise bunun aksine öğretmen adaylarını hareket eğitimi alanında yeterli gördüğü ($f=5$) bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmanın devamında öğretmen adaylarının hareket eğitimi alanında alan bilgisi eksikliğinin olduğunu ($f=3$) ve sadece üç akademisyenin görüşleri doğrultusunda öğretmen adaylarının üst öğrenim için temel teşkil edecek hareket eğitimini ilkökul öğrencisine edindirme anlamında yeterli gördüğü ($f=3$) bulgularına ulaşılmıştır.

Programa ilişkin alt temada hareket eğitimi kapsamındaki konuların işlenmesi için ayrılan sürenin yetersiz olduğu ($f=7$) ve programda dersin teorik olması nedeniyle dersin uygulanış amacına uygun görülmediği ($f=3$) yönünde görüşlere ulaşılmıştır. Akademisyene ilişkin alt temada ise öğretmen adaylarının bu yeterliliğe sahip olmalarını desteklemek amacı ile akademisyenlerin hareket eğitimi ve kavramlarına derslerinde yer verdikleri ($f=7$) yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Katılımcıların yarıdan fazlası hareket eğitimi anlamında öğretmen adaylarını yeterli görmemekte, üst öğrenime temel teşkil edecek motor becerileri edindirme anlamında da sadece üç akademisyen yeterli görmektedir. Bu bulgular öğretmen adaylarının öğretmenlik görevine başladıklarında hareket eğitimi anlamında öğrencilerine gerekli desteği sağlayamayacaklarını düşündürmektedir. Akademisyen görüşlerinden yola çıkılarak bunun sebepleri arasında öğretmen adaylarının demografik özelliklerinin etkili olduğu, spor geçmişlerinin veya spor yapma alışkanlıklarının olmamasına bağlı olarak hazırbulunuşluk ve tutum düzeylerinin düşük olması, derse karşı önyargılı olmaları sıralanabilir. Bununla birlikte lisans programında derse ayrılan süre ve ders sayısının yeterli olmaması, dersin teorik olmasına bağlı olarak hareket eğitimi anlamında öğretmen adaylarının istenen düzeyde yetiştirilememesi lisans programı kaynaklı sorunlar olarak sıralanabilir. Bunların aksine öğretmen adaylarını hareket eğitimi ve üst öğrenime temel oluşturacak motor beceri eğitimini yeterli düzeyde verebileceğini düşünen akademisyen görüşlerinde; Derslerinde hareket eğitimine yönelik alan bilgisine yer verme konusunda ısrarcı oldukları, FEK'leri aktif şekilde kullandıkları, seçmeli derslerle bu alanda öğretmen adaylarının desteklendiği

bulgularına ulaşılmıştır. Lisans programlarındaki seçmeli derslerle bu dersin desteklenmesi ve FEK'lerdeki oyunların motor beceri gelişimindeki etkileri göz ardı edilmeksizin derslerde işlenmesi öğretmen adaylarının bu alandaki yeterlilik düzeylerini arttırmada olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alanyazın taramasında şu sonuçlara ulaşılmıştır. Koç (2017) ilkokul çocuklarına yönelik yapmış olduğu çalışmada eğitsel oyunları kullanarak doğru planlama ve uygulama ile çocukların temel motor becerilerinde olumlu gelişmeler olduğu sonucuna ulaşmış, spor branşına geçiş öncesi dönemde olan bu yaş grubu öğrencilerin motor becerilerinin gerekli hazırbulunuşluğu edinmesi adına önemli bir dönem olduğu, bu alanda sınıf öğretmenlerinin yeterli bilgi düzeyine sahip olmaları gerektiği, ülkemizdeki sporcu sayısını arttırmada olumlu katkı sağlayacağı görüşlerine ulaşmıştır. Yon (2018) çalışmada sınıf öğretmenlerinin ders içi uygulamalarda motor becerilerin geliştirilmesi hususunda rol almadıkları, dersi çoğunlukla oyunla işledikleri tespitlerinde bulunmuş, Ulu, Yazıcı ve Hürmeriç Altunsöz (2019) çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin spor beceri öğretiminde güven seviyelerinin düşük çıktığı sonucuna ulaşmış, Timurtaş (2019) yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmenlerinin hareket eğitimi konusunda kendini yeterli bulup bulmadıklarını sorgulamış ve katılımcıların büyük çoğunluğu olumsuz görüş bildirdiği sonucuna ulaşmış, olumsuz görüşlerin nedenleri arasında; alan bilgisi konusunda eksik oldukları, bu alanda uzmanlık gerektiğini düşündükleri ve müfredat yükü nedeni ile hareket eğitimine zaman ayırmadıkları yer almaktadır. Yine aynı çalışmada olumlu görüş bildiren öğretmenlerin; sporu sevme, aldığı eğitimi yeterli bulma gibi görüşler bildirdikleri görülmektedir. Bu çalışmadaki akademisyen görüşlerinden yola çıkarak spora karşı olumlu tutumun öğretmenlerde alan bilgisini arttırmada fayda sağladığı söylenebilir. Yine alanyazın incelemelerinde spor geçmişi olan veya düzenli spor yapan öğretmen adaylarının beden eğitim derslerine karşı tutumlarının yüksek olduğu (Dalaman, 2015; Güvendi ve Serin, 2019; Tekkurşun Demir, Cicioğlu, İlhan ve Arslan, 2017), egzersize katılım göstermeyen öğretmen adaylarının bunu boşa geçen zaman olarak gördükleri, bu alanda bilgi sahibi olmadıkları ve lisans programında dersin artırılması gerektiği (Güvendi ve Serin, 2019) ifadelerine ulaşılmıştır. Kamışlı ve diğerleri (2020) yapmış oldukları çalışmalarında hareket ve beden kullanımının ilkokul çocuğu öğrenim yaşantılarında olması gerektiği, sınıf öğretmenliği lisans

programında çocukların çok yönlü gelişimlerini destekleyecek derslerin yeterli düzeyde bulunmamasını eksiklik ve sorun olarak değerlendirilmiştir. Önal (2019) çalışmasında çocuklarda motor gelişim dönemlerinin birbirinin ardılı olduğu ve ilkokul döneminde motor beceri gelişiminin önemine vurgu yaparak bu dönemde yeterli düzeyde geliştirilemeyen motor becerilerin ileriki dönemlerde geliştirilmesinde sorun oluşabileceği bu bakımdan ilkokul çağında bu becerilerin geliştirilmesinde ve buna yönelik derslerin işlenişinde alan bilgisine hakim öğretmenlerin işe koşulması vurgusunu yapmıştır. Alanyazındaki bu bulgular bu çalışmadaki olumsuz görüş bildiren akademisyenlerin görüşlerindeki; öğretmen adaylarının ilkokul çocuklarının motor becerilerini destekleme ve üst öğrenim için temel oluşturacak alan bilgisinin yeterli görülmemesi, bunun sebepleri arasında öğretmen adaylarının demografik özelliklerinin etkili olduğu, lisans programında dersin ve ayrılan sürenin yeterli olmadığı bulgularını desteklemektedir. Tüm bu sebeplerden öğretmen adaylarının ilkokul öğrencilerini hareket eğitimi noktasında destekleme ve üst öğrenime temel oluşturacak motor beceri eğitimini sağlama konusunda yetersiz mezun olabileceği sonucu çıkarılabilir.

5.1.5. İlkokul BEO Dersinin Sınıf Öğretmeni ve-veya Beden Eğitimi Öğretmeni Tarafından yürütülmesine ilişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın beşinci alt problemi olan ilkokul BEO dersinin sınıf öğretmeni ve-veya beden eğitimi öğretmeni tarafından yürütülmesine ilişkin akademisyen görüşleri incelenmiştir. Bu temada ilkokul BEO dersinin okutulması temasında, sınıf öğretmeni ($f=16$), beden eğitimi öğretmeni ($f=13$) ve her iki branşın öğretmeni ($f=4$) alt temalarına ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin sınıf öğretmeni alt temasında sınıf öğretmenlerinin aldıkları pedagojik formasyonun farklı olduğu ve ilkokul öğrencilerine uygun formasyon yeterliliğine ($f=6$) sahip oldukları bu nedenle ilkokulda BEO dersini sınıf öğretmenlerinin yürütmesinin daha uygun olacağı ($f=5$), ilkokulda bütüncül yaklaşımın önemli olduğu ($f=3$) ve sınıf öğretmenin ilkokul öğrencisi ve ailesini daha iyi tanıdığı ($f=2$) bulgularına ulaşılmıştır.

Beden eğitimi öğretmeni alt temasında akademisyenlerin görüşleri incelendiğinde BEO dersini beden eğitimi öğretmenlerinin yürütmesini ($f=6$) uygun buldukları, beden eğitimi öğretmenlerinin alan uzmanı oldukları ($f=6$) ve yetenekli öğrencilerin erken yaşta keşfedilmesinde önemli oldukları ($f=1$) bulgularına ulaşılmıştır.

Her iki branşın öğretmeni alt temasında akademisyen görüşleri incelendiğinde BEO dersini 1 ve 2 sınıfta sınıf öğretmeni 3 ve 4. sınıfta ise beden eğitimi öğretmenin yürütmesinin uygun olduğu ($f=2$), bir akademisyenin sınıf öğretmenlerinin alan bilgisi konusunda eksik oldukları, beden eğitimi öğretmenlerinin de yetenekli öğrencilerle ilgilendiği kanısına sahip olduğu bu nedenle BEO dersi özelinde her iki alan öğretmeniyle de ilgili sorunlar görüldüğü ($f=1$), yine başka bir akademisyen temel eğitimde uzmanlaşmış beden eğitim öğretmenlerinin sınıf öğretmeni ile birlikte BEO dersine girmelerinin daha iyi olduğu ($f=1$) bulgularına ulaşılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde; Demirhan (2019) BEO dersi özelinde sınıf öğretmenlerinin yeterlik algılarının yeterli düzeyde olduğu, Cebeci (2018) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin bu derse karşı öz yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Kutluca Canbulut ve Tuncel (2012) birinci sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmalarında çocukların bilişsel, duygusal, fiziksel, sosyal ve dil gelişimini incelemiş ve bütünsel gelişimi hedeflenen öğrenci becerilerinde olumlu yönde ilerleme gözlenmiş, beden eğitimi açısından atlama, zıplama denge ve benzeri etkinlikler motor gelişimini desteklerken el göz vücut koordinasyonu ile yazma becerisi gibi diğer becerileri de desteklediği bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular sınıf öğretmeni alt temasındaki ilkokulda sınıf öğretmenlerinin bu dersi yürütmesinin eğitimde bütüncül yaklaşım açısından önemli olduğu, sınıf öğretmenlerinin bu ders için yeterli olduğu, bu dersi sınıf öğretmenlerinin yürütmesinin uygun olduğu görüşlerin desteklemektedir.

Gökdemir (2017) çalışmasında Kıbrıstaki ilkokullarda beden eğitimi derslerinin branş öğretmenleri tarafından yürütüldüğü ve ilkokul öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda branş öğretmeni tarafından dersin okutulmasının olumlu bulunduğu, bu dersin spora yönlendirmede etkili olduğu, dersi sevdikleri ve öğrencilerin yeteneklerini bu derste öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yine alanyazında sınıf öğretmenlerinin beden

eğitimi özelinde lisans eğitimlerinin yetersiz olduğu (Bayat, Kaymak ve Balcı, 2016), sınıf ğretmen ve adaylarında bilgi eksikliği olduğu (Güven ve Yildiz, 2014; Güvendi ve Serin, 2019), ilkokul beden eğitimi derslerinde diğer derslerin müfredatlarını yetiştime amacıyla başka derslerin işlendiği (Bayat ve diğerleri, 2016; ivrilkara, Kkkılı ve nc, 2017; Güven ve Yildiz, 2014; şentürk, Yılmaz ve Gönener, 2015) ve bu dersin amaçlarına ulaşılması bakımından beden eğitimi öğretmenleri tarafından yürütülmesinin nemi (Ayan ve Tamer, 2010; Güven ve Yildiz, 2014; Güvendi ve Serin, 2019; nal, 2019) ifadelerine ulaşılmıştır. Genç (2021) alışmasında sınıf ve beden eğitimi ğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik derse hazırlık ve planlama, lme değerlendirme ve benzeri yeterlilik düzeylerini incelemiş, sınıf ğretmenlerinin yeterli olmasının yanı sıra beden eğitimi ğretmenlerinin çok yeterli olduğu bulgularına ulaşmıştır. Alemdağ, nc ve Sakallıoğlu (2014) yapmış oldukları çalışmalarında tutum ve öz yeterlilik arasında pozitif bir ilişki olduğu, sınıf ğretmeni adaylarının beden eğitimi dersi özelinde tutum ve öz yeterliliklerinin orta seviyenin üzerinde olduğu, düzenli spor yapanların tutumlarının ve öz yeterliliklerinin daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Alanyazından elde edilen bulgular bu araştırmanın ilkokul BEO dersinin beden eğitimi öğretmenleri tarafından okutulması görüşlerini desteklemektedir.

Başaran ve Güçlü (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada sınıf öğretmenleri üniversitede aldıkları eğitim ile ilkokuldaki tüm dersler için gerekli yeterliliği edindikleri, öğrencileri ile duygusal anlamda güçlü bağlar kurdukları, öğrencilerin ğretmen çeşitliliğine uyum sağlamada zorlanacağı ve branş ğretmenlerinin ilkokul seviyesine uygun ders işleme konusunda sıkıntılar yaşayacağını düşündükleri, ancak hem branş hem de sınıf ğretmenlerinin ortak görüşü olarak özel yetenek gerektiren derslerin branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi, ilkokul birinci sınıfta BEO dersini sınıf öğretmenleri ikinci nc ve dördüncü sınıfta ise beden eğitimi öğretmeninin yürütmesinin daha uygun olacağı ifade edilmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın her iki branşın ğretmeni alt temasında yer alan “BEO dersini 1 ve 2 sınıfta sınıf ğretmeni 3 ve 4. sınıfta ise beden eğitimi öğretmeninin yürütmesinin uygun olduğu” akademisyen görüşleri ile örtüşmektedir.

Avrupa ülkelerinde ilkökul beden eğitimi dersinin okutulmasında sınıf öğretmeni, uzman öğretmen ya da her ikisinin birlikte yer aldığı üç olasılık bulunmaktadır. Belçika, Bulgaristan, İspanya, Yunanistan, İspanya, Letonya ve Romanya'da beden eğitimi mezunu uzman öğretmenlerce; Almanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Polonya, Portekiz ve Slovenya gibi ülkelerde ise sınıf öğretmenince yürütülmektedir. Almanya, Fransa ve İrlanda ülkelerinde sınıf öğretmenine bir spor koçu, okulun görevlendireceği danışman veya Slovenya örneğindeki gibi uzman öğretmen de destekleyici olabilir. Beden eğitimi dersinin ilk kademedede branş öğretmeni tarafından okutulduğu bazı ülkelerde ise uzman öğretmen olmamasından kaynaklı sebepten dolayı dersler sınıf öğretmenlerince yürütülmektedir (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013).

Hareket, oyun, motor becerilerin desteklenmesi ilkökul dönemi çocuklarının bütüncül gelişimine etkileri düşünüldüğünde ilkökulda BEO dersinin alanında donanımlı eğitimciler tarafından işlenmesi elzemdir. Özellikle çocukların yetişkin dönemlerinde spor yapma alışkanlığı edinmeleri bu dönemde fiziksel aktiviteye ne kadar maruz kaldığı ile doğru orantılıdır. İlkökul dönemi çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda BEO dersinin etkili ve amacına uygun işlenebilmesi alan bilgisine hâkim ve derse karşı olumlu tutuma sahip öğretmenlerce mümkündür. Ancak derse karşı olumlu tutum besleyen ve alan bilgisine sahip öğretmenler ile öğrencilerin şans eseri karşılaşması eğitimdeki sistematiğe aykırıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarını sadece akademik başarı anlamında değil bu alanda da olumlu tutuma ve yeterliliklere sahip yetiştirmek için lisans programında teorik ve üç kredilik sadece bir dersin ayrılmış olması sınıf öğretmeni adayları için ne kadar yeterli olacağı düşündürücüdür. Alanyazında da elde edilen bulgular bu görüşü destekler niteliktedir.

5.1.6. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan OFEÖ Dersi Kapsamındaki Akademisyen Uygulamalarına İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın altıncı alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamındaki akademisyen uygulamalarına ilişkin akademisyen görüşleri incelendiğinde OFEÖ dersindeki akademisyen uygulamaları temasında OFEÖ ders içi

uygulamaları ($f=36$), akademisyen yaklaşımları ($f=30$), ve OFEO dersinin uygulanış şekli ($f=15$) alt temalarına ulaşılmıştır.

OFEÖ ders içi uygulamaları alt temasında akademisyen görüşlerine ilişkin olarak akademisyenlerin neredeyse tamamının ders uygulamalarında oyunla öğretim ($f=14$) yöntemini kullandıkları, derslerde öğretmen adaylarına tasarım ve çeşitlendirmeye yönelik uygulamalar yaptırdıkları ($f=11$), bazı akademisyenlerin oynanan oyunların ilkokuldaki diğer derslerle de ilişkilendirilmesi, uyarlanması yoluyla disiplinlerarası çalışma yaptıkları ($f=5$), oyun oynatırken özellikle dramaya yer verdikleri ($f=3$) ve ders konularını aşamalı olarak ($f=3$) işledikleri, yani ön koşul öğrenmelerin ağırlıklı olduğu doğrusal program yaklaşımına yer verdikleri ifadelerine ulaşılmıştır.

Alanyazında sınıf öğretmenlerinin oyunla öğretim yöntemini etkili ve verimli bulduğu, bu yönetime karşı olumlu görüşlere sahip olduğu (Yaman, 2020), sınıf öğretmenliği lisans programlarındaki ilköğretimde drama dersinin en çok faydalanılan derslerin arasında olduğu ve oyunla öğretimin daha çok kullanılması gerektiği (Çelik, 2020) bulgularına ulaşmış olup bu araştırmanın OFEÖ ders içi uygulamaları alt temasındaki bulguları ile örtüşmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının hitap edeceği öğrenci yaşı ve özellikleri düşünüldüğünde lisans programındaki aldıkları eğitim süreçlerinde oyunun vazgeçilmez bir parçası olması gerektiği söylenebilir.

Akademisyen yaklaşımları alt temasında akademisyenlerin öğretmen adaylarına OFEÖ dersine karşı olumlu tutum oluşturdukları ($f=15$), karşılaşılan zorluklara rağmen program hedeflerine odaklanarak öğretmen adayları ile OFEÖ dersi özelinde duygusal bağ kurmak adına severek çalıştıkları, kendilerini bu yönde adadıkları ($f=7$), yine akademisyenler ders içi uygulamalarında öğretmen adaylarında güdülenmeyi sağladıkları ($f=5$) ve öğretmen adaylarında OFEÖ dersine karşı güven ve öz yeterlilik kazandırmaya çalıştıkları ($f=3$) yönündeki sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan akademisyenlerin görüşleri arasında demografik özelliklerine bağlı olarak bazı öğretmen adaylarının derse karşı olumsuz tutuma sahip olduğu, öğretmen adaylarının derse karşı tutumları olumlu yönde arttıkça alan bilgilerinin de arttığı ve bunda akademisyen tutumlarının çok önemli bir faktör olduğu bulgularına rastlanmaktadır. Alanyazında tutum ve özyeterlilik arasında pozitif bir ilişki olduğu (Alemdağ, Öncü ve

Sakallıoğlu, 2014), öğrenme ortamlarının niteliğini ve öğretmenlerin etkililiğini arttırmak için öğrencilerin güven ve öz yeterlilik algularını arttırmanın önemli olduğu (Dilekmen, 2008), dersleri sevdirek işlemenin öğretmen yetiştirmede önemli olduğu (Çelik, 2020), işini severek yapan öğretmenlerin öğrencilerinde olumlu tutum oluşturacağı ve bunun öğretim ortamlarındaki niteliği arttıracakđı (Özmen, 1999), sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi özelinde özgüven ve niteliğini artırmanın önemli olduğu ifade edilmektedir (Morgan ve Bourke, 2008). Dolayısıyla akademisyenlerin yaklaşımlarında öğretmen adaylarının tutumlarını arttırmaya verdikleri önem anlaşılmaktadır.

OFEÖ dersinin uygulanış şekli alt temasında bu ders lisans programında 3 saat teorik olmasına rağmen akademisyenlerin ağırlıklı olarak uygulamalı+teorik ($f=6$) ve uygulama ($f=5$), pandemi şartlarına bağlı olarak okul yönetimlerince alınan kararla bazı akademisyenlerin uygulama ve online ($f=2$) ve tamamen online ($f=1$), ayrıca bölüm şartlarına bağlı olarak sadece teorik ($f=1$) olarak bu dersin işlendiği bulgularına ulaşılmıştır.

Çelik (2020) yapmış olduğu çalışmada nitelikli öğretmenler yetiştirilmesinde sınıf öğretmenliği lisans programında uygulama derslerinin sayı ve süresinin arttırılması ve teorik konuların büyük oranda uygulamaya dönüştürülmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Ancak programda teori ve uygulama dengesinin kurulamadığı takdirde pratikte sorun yaşanabileceği de ifade edilmektedir (Akman, 2019). Lisans programında OFEÖ dersi teorik olarak yer alsa da öğretmenlerin bu dersi uygulama ağırlıklı işlemeleri ilkokul BEO dersi özelinde öğretmenlerin niteliklerini arttırmada daha etkili olacağı düşünölmektedir.

Bu temada sonuç olarak lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamında akademisyenlerin oyunla öğretim, oyunlarda çeşitlendirme ve tasarım yaptırma, disiplinler arası çalışma, drama gibi uygulamalara daha çok yer verdiği, sınıf öğretmenleri adaylarına yönelik olumlu tutum kazandırma, güdüleme, güven ve öz yeterlilik oluşturma yaklaşımları sergiledikleri, derslerin işlenişinde uygulama, teorik, online gibi yöntemleri birlikte veya ayrı ayrı kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin hem yetiştirilmesi esnasındaki OFEÖ dersi hem de öğretmen olarak göreve başladıklarında yürütecekleri BEO dersine ilişkin olumlu tutum içinde olmaları akademisyenler tarafından önemsenmektedir

5.1.7. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Kapsamında Talep ve Önerilere İlişkin Sonuç ve Tartışmalar

Araştırmanın yedinci alt problemi olan sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamında talep ve önerilere ilişkin görüşleri incelendiğinde programa ilişkin talep ve öneriler teması ve bu tema kapsamında OFE dersinin akademisyenine ilişkin ($f=24$), OFEÖ dersinin içeriğine ilişkin ($f=18$), programdaki diğer derslere ilişkin ($f=17$), çevresel faktörlere ilişkin ($f=11$) ve öğretmen adayına ilişkin ($f=7$) alt temalara ulaşılmıştır.

Programa ilişkin talep ve öneriler alt temasında OFEÖ dersinin akademisyenine ilişkin öneri kapsamında özellikle bu alana özgü akademisyen yetiştirilmesi ($f=11$), bu dersi yürüten akademisyenlerin yeterliklerinin artırılması ($f=6$) ve program okuryazarlık becerilerinin olması gerektiği ($f=4$), alana ilişkin bilgi paylaşım ve erişimi kapsamında ortak bir platformlarının olması gerektiği ($f=2$) ve lisans programlarının hazırlanmasında görüşlerinin alınması gerektiğine ($f=1$) ilişkin öneri ve taleplere ulaşılmıştır.

OFEÖ dersinin içeriğine ilişkin alt temada akademisyenler bu dersin antrenman olarak düşünülmesinin olumsuzluğuna ($f=6$), derslerde FEK'lerin kullanılmasının tavsiye edildiğine ($f=5$), farklı disiplin alanlarına yönelik disiplinlerarası yaklaşımın benimsenmesi gerektiği ($f=4$), bu alana ilişkin kaynak ve FEK'ler geliştirilmesi yönündeki ihtiyaca ($f=2$) ve son olarak OFEÖ dersinin 21. yüzyıl becerilerini de kapsamaya ($f=2$) gerektiğine yönelik önerilere rastlanmaktadır.

Programdaki diğer derslere ilişkin alt temada lisans programına beden eğitimi alanına yönelik yeni dersler eklenmesi gerektiği ($f=10$) ve programda yer alan MB alanındaki eğitimde ölçme ve değerlendirme dersi ile özel eğitim ve kaynaştırma gibi dersler ile

OFEÖ dersinin ilişkilendirilmesi gerektiğine ($f=7$) yönelik talep ve önerilere ulaşılmıştır.

Çevresel faktörlere ilişkin alt temada OFEÖ dersinin fiziki şartlarının ve materyal ihtiyacının karşılanması ($f=7$) ve toplumdaki olumsuz algının değiştirilmesine ($f=4$) yönelik bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmanın bu temasında yer alan öğretmen adayına ilişkin son alt temada ise öğretmen adaylarının bu mesleği seçiminde öğretmenlik mesleğine hazır olması gerektiğine ($f=4$) ve sınıf öğretmeni adaylarının spora yönlendirilmesi ($f=3$) kapsamındaki önerilere ulaşılmıştır.

Akademisyen görüşlerinden elde edilen bulgularda OFEÖ dersi özelinde yetişmiş akademisyenlerin az olduğu bu alanda yetişmiş akademisyen sayısının artırılması gerektiği, bu dersin uzmanlık gerektirdiği ve uzmanlarca yürütüldüğünde hedeflenen amaçlara ulaşılabileceği, akademisyenlerin program okur yazarlığı noktasında kendilerini ve öğretmen adaylarını geliştirmeleri gerektiği, akademisyenlerin iyi örnekler ve uygulamalarının paylaşıldığı ortak bir platformun oluşturulması gerektiği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin bu ders özelinde yetersiz mezun olmasının nedenleri arasında bazı üniversitelerde OFEÖ dersi uygulamalarında dersin antrenman gibi düşünüldüğü, spor branşı öğretimine ağırlık verildiği görüşlerine ulaşılmıştır. Bu dersin antrenman olarak düşünülmemesi ve ders içi uygulamalarında FEK'lerden faydalanmanın öğretmen adaylarının yeterliliklerini arttıracığı söylenebilir. Ancak FEK'lerdeki oyunların sınırlı olması FEK'lerin geliştirilmesi ve bu alanda kaynakların artırılması gerekmektedir. Bazı akademisyenlerin, ilkokullarda öğrenmenin daha kalıcı olması için BEO dersi özelinde oynatılan oyunların matematik türkçe hayat bilgisi gibi derslere entegre edilmesi faydalı olacaktır görüşlerine ulaşılmıştır. Ancak lisans programında bu dersin sadece bir ders olarak yer alması hali hazırda BEO dersi kazanımları içerisindeki hareket eğitimi ve ölçme değerlendirme yeterliliklerini edindirmede zayıf kalırken bunların da dahil edilmesi ve bu alanda yetişmiş uzman akademisyen olup olmadığı bu görüşlerin uygulanabilirliği açısından düşündürücüdür.

Sınıf öğretmeni adaylarının BEO dersine yönelik alan bilgisi yeterliklerini arttırmak için lisans programında uygulama derslerinin artırılmasının faydalı olacağı, ayrıca meslek bilgisi grubunda yer alan eğitimde ölçme değerlendirme, özel eğitim ve kaynaştırma gibi derslerle bu dersin ilişkilendirilmesi gerektiği, hatta bazı akademisyenler OFEÖ dersi özelinde ders eklenilmesinin faydalı olacağı, eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının boş zamanlarında ya da derslerde kullanmaları için spor alanlarının oluşturulması ve fiziksel şartların iyileştirilmesinin öğretmen tutumlarının arttırılmasında, farkındalık oluşturmada etkili olacağı söylenebilir. Ayrıca çalışmaya katılan akademisyenlerin bazıları okullarda gerek yöneticiler-müfettişler, gerekse veliler açısından akademik başarıya önem verilmesi öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının da bu dersi arka plana atmasına neden olduğunu, toplumdaki bu algının değiştirilmesi için de gerekli çalışmalar yapılması gerektiği görüşlerini bildirmişlerdir. Bu nedenle hizmetiçi eğitim çalışmaları ile öncelikle sınıf öğretmenlerinin bu derse karşı tutum ve algılarının geliştirilmesi gerektiği, MEB tarafından veli bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasının faydalı olacağı söylenebilir. Lisans programlarına seçilen öğretmen adaylarının bu mesleğe uygun olma durumları da nitelikli öğretmen yetiştirme açısından etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akademisyenlerin programa ilişkin öneri ve talepleri kapsamında: OFEÖ dersini yürütmeye yönelik alan uzmanı akademisyen yetiştirilmesi, akademisyenlerin yeterliklerinin artırılması, OFEÖ dersinde fiziksel etkinlik kartları vb. kaynaklardan faydalanılması gerektiği, ders ortamına ilişkin fiziki şartların ve materyallerin sağlanması gerektiği, lisans programına beden eğitimi ve spor ile ilgili yeni dersler eklenmesi ve programda yer alan diğer derslerle ilişkilendirilmesi gerektiğine ilişkin sonuçlar bulunmaktadır. Bu bakımdan akademisyen yeterlikleri de ayrı bir araştırma konusu olarak önerilmektedir.

Alanyazında; akademisyenlerin yetersizliği nedeni ile sınıf öğretmenlerinin lisans programında beden eğitimi özelinde yeterli eğitim almadıkları (Bayat ve diğerleri, 2016) ve akademisyen niteliklerinin öğretmen adaylarının yeterliliklerini etkilediği (Akman, 2019; Şendağ ve Gedik, 2015), sınıf öğretmenlerinin bu dersin program çıktılarını tam olarak bilmediklerini (Çivrilkara ve diğerleri, 2017) lisans programındaki akademisyenlerin öncelikle sınıf öğretmenliği tecrübesine sahip olması

gerektiği (Çelik, 2020) bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca FEK'lerin ders içi uygulamalarındaki önemi ve kullanılması gerektiği üzerinde durulduğu (Demirhan, 2019; Pekğöz-Çeviker, 2021; Yılmaz, 2020), sınıf öğretmenlerinin BEO dersine yönelik tutumlarını ve yeterliliklerini artırmak için lisansa programında beden eğitimi dersine yönelik derslerin yada ders saatlerinin artırılması gerektiği (Çelik, 2020; Demirhan, 2019; Güvendi ve Serin, 2019; Koç, 2017) görüşlerine ulaşılmıştır. Güvendi ve Serin (2019) çalışmalarında eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarını spora teşvik edecek ortamların hazırlanmasının bu dersin öneminin anlaşılması açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. İlkokullardaki beden eğitimi derslerinin amacına yönelik işlenmemesinin nedenleri arasında idarecilerin, velilerin ve öğretmenlerin çocuklarda akademik başarıyı ön plana aldıkları, bu derse gerekli önemin verilmediği görüşlerine de ulaşılmıştır (Bayat ve diğerleri, 2016; Çivrilkara ve diğerleri, 2017; Güven ve Yıldız, 2014; Şentürk ve diğerleri, 2015). Akman (2019), Şendağ ve Gedik (2015) çalışmalarında öğretmen adaylarının seçilirken öğretmenlik niteliklerine uygun gözetilerek seçilmesi gerektiği vurgulamışlardır. Alanyazında elde edilen bulgular bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Sınıf öğretmenliği lisans programı 2018 program değişikliği ile programda yer alan ilkokul BEO dersi ile ilişkilendirilebilecek derslerin sayı ve süresinin azaltılması, programdaki OFEÖ adının MEB ilkokul beden eğitimi ve oyun dersinin adı ile uyumsuz olduğu ayrıca bu ders kapsamında OFEÖ dersinde beden eğitimi ve spor kültüründen uzaklaşılđı, derse programda teorik olarak yer verilmesinin MEB'in bu derse yönelik amaçlarına uygun olmadığına dair olumsuz sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte yenilenen program ile OFEÖ dersinin oyun temelli olması ve programın akademisyenlere esneklik sağlaması (özellikle de 2018 değişikliğini desteklemek amacı ile YÖK'ün 2020 yılındaki kararı ile üniversitelere yetki devri ve paylaşımı vermesi) olumlu sonuçlar arasındadır.

Sınıf öğretmeni adaylarının ilkokul BEO dersi özelinde hareket eğitimi, ölçme değerlendirme, özel gereksinimli öğrencilere yönelik yeterlikleri ile bu dersin sınıf öğretmenleri veya beden eğitimi öğretmenleri tarafından yürütülmesi bağlamında

akademisyenlere ilişkin farklı görüşlere ulaşılmıştır. Bazı akademisyenler bu yeterlikler bakımından sınıf öğretmenlerini yeterli görmekle birlikte bazıları yetersiz görmektedir. Bu bağlamda en çok dikkat çeken konu sınıf öğretmeni adaylarını hareket eğitimi konusunda çok az akademisyenin yeterli bulmasıdır. Ayrıca öğretmen adaylarının bunda demografik özelliklerin etkili (kültür, inanış, spor geçmişi vs)” olması bir diğer önemli sonuçtur.

Lisans programında yer alan OFEÖ dersi kapsamında akademisyenlerin oyunla öğretim, oyunlarda çeşitlendirme ve tasarım yaptırma, disiplinler arası çalışma, drama gibi uygulamalara daha çok yer verdiği, sınıf öğretmenleri adaylarına yönelik olumlu tutum kazandırma, güdüleme, güven ve öz yeterlik oluşturma yaklaşımları sergiledikleri, derslerin işlenişinde uygulama, teorik, online gibi yöntemleri birlikte veya ayrı ayrı kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin hem yetiştirilmesi esnasındaki OFEÖ dersi hem de öğretmen olarak göreve başladıklarında yürütecekleri BEO dersine ilişkin olumlu tutum içinde olmaları akademisyenler tarafından önemsenmektedir.

Akademisyenlerin programa ilişkin öneri ve talepleri kapsamında: OFEÖ dersini yürütmeye yönelik alan uzmanı akademisyen yetiştirilmesi, akademisyenlerin yeterliklerinin artırılması, OFEÖ dersinde fiziksel etkinlik kartları vb. kaynaklardan faydalanılması gerektiği, ders ortamına ilişkin fiziki şartların ve materyallerin sağlanması gerektiği, lisans programına beden eğitimi ve spor ile ilgili yeni dersler eklenmesi ve programda yer alan diğer derslerle ilişkilendirilmesi gerektiğine ilişkin sonuçlar bulunmaktadır

5.2. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular neticesinde aşağıdaki önerilere yer verilmektedir.

Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan OFEÖ dersinin oyun temelli olarak yürütülmesi ancak beden eğitimi ve spor kültürü ve hareket eğitimi özelinde derslerin programa dahil edilmesi,

OFEÖ dersinin uygulanma şekli ve isminin MEB'in bu alandaki beklentilerine uygun düzenlenmesi,

Şu an görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin ilkökul BEO dersi özelinde hareket eğitimi, ölçme değerlendirme, özel gereksinimli öğrenciler açısından yeterliklerini tespit etmeye yönelik yapılan araştırmaların artırılması, ilkökul öğrencilerinin de dahil olduğu araştırmalar ile sahada bu dersin amacına ulaşma düzeylerinin belirlenmesi,

BEO dersi özelinde hareket eğitimi, ölçme değerlendirme, özel gereksinimli öğrenciler açısından sınıf öğretmenlerinin yeterliklerini artırmaya yönelik hizmet içi eğitimlerin planlanması,

Sınıf öğretmeni adaylarının OFEÖ dersine ilişkin tutumlarını etkileyen faktörler ile artırmaya yönelik uygulamaların neler olacağına yönelik daha kapsamlı araştırmaların yapılması,

OFEÖ ders uygulamalarında FEK'lerden faydalanılması, ancak FEK'lerdeki oyunlarla sınırlı kalınmaması ve güncelliğini koruması için FEK'lerin yanı sıra yeni kaynak kitaplarının geliştirilmesi,

Lisans programında MB grubundaki eğitimde ölçme değerlendirme, özel eğitim ve kaynaştırma gibi dersler ile OFEÖ derslerinin ilişkilendirilmesi ve bu alanda çalışmaların yapılması,

Gerek sınıf öğretmeni adaylarına hareket eğitimi ve spora yönelik tutum kazandırılması gerekse OFEÖ dersinin verimliliğini artırmaya yönelik olarak fakültelerin fiziki şartlarının elverişli hale getirilmesi ve materyallerle desteklenmesi,

OFEÖ dersi özelinde alan uzmanı akademisyen sayısının artırılması,

OFEÖ dersi uygulama örnekleri kapsamında MEB ve YÖK tarafından çeşitli kaynak ve içeriklerin oluşturulması ve paylaşımların sağlanabileceği online platformların hayata geçirilmesi,

MEB ile YÖK'ün ilkökul dönemi hareket eğitimi, beden eğitimi, oyun ve spor gibi başlıklarda farklı paydaşların görüşlerinin alındığı ortak bir çalıştay düzenlemesi,

OFEÖ dersini yürütmekle sorumlu akademisyenlerin yeterliklerinin de araştırma konusu olarak çalışmalara dahil edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., "Eğitici Okul Oyunları", 1. Baskı. Ed., *Nobel Yayın*, Ankara, (2003).
- Akman, Y., "Eğitim fakültelerinin misyonları üzerine bir araştırma", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46 (46): 39–56 (2019).
- Aksoy, A. B. ve Dere Çiftçi, H., "Erkek Çocukluk Döneminde Oyun", 5. Baskı. Ed., *Pegem Akademi*, Ankara, (2020).
- Akyüz, Y., "Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2021", Gözden Geçirilmiş 34. Baskı. Ed., *Pegem Akademi*, Ankara, (2021).
- Alemdağ, S., Öncü, E., ve Sakallıoğlu, F., "Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2): 45–60 (2014).
- Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, "Avrupa'daki Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Eurydice Raporu", *Lüksemburg: AB Yayın Ofisi*, (2013).
- Ayan, S. ve Tamer, K., "İlköğretim I. ve II. kademedede beden eğitimi dersinin amaçlarına göre uygulanma durumunun incelenmesi", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XV (1): 25–44 (2010).
- Aydın, R., Şahin, H., ve Topal, T., "Türkiye'de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları", *TSA*, 12 (2): 120–142 (2008).
- Aykaç, N. ve Stebler, M. Z., "2018 Türkçe öğretmenliği lisans programının öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi", *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5 (2): 116–138 (2019).
- Başaran, M. ve Güçlü, F., "İlkokullarda hangi derslere hangi öğretmenlerin girmesi gerektiğine ilişkin öğretmen görüşleri", *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5 (2): 444–459 (2020).
- Baskan, G. A., "Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20): 16–25 (2001).
- Bayat, S., Kaymak, M. N., ve Balcı, O., "Sınıf Öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinde karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri", *Journal of Human Sciences*, 13 (3): 4917–4930 (2016).
- Benli, F., "İlkokullarda öğretmen yetiştirme (1923-2018)", *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (228): 71–105 (2020).

Binbaşıoğlu, C., "Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi zerine Bir Araştırma", *Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, İstanbul, (1995).

Büyüköztürk, ř., Kılıç akmak, E., Erkan Akgün, ., Karadeniz, ř., ve Demirel, F., "Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri", 25. Baskı. Ed., *Pegem Akademi*, Ankara, (2018).

Cebeci, ., "Sınıf ğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersindeki z Yeterlik Algılarının Bazı Parametreler Açısından İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, *Kırkkale Üniversitesi*, Kırakkale, (2018).

elik, Y., "Mezunlarının görüşlerine göre sınıf ğretmenliği programlarının değerlendirilmesi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39 (3): 329–349 (2020).

etin, A., nsal, S., ve Hekimoğlu, E., "2018-2019 ğretim yılında güncellenen ğretmen yetiştirme lisans programının incelenmesi", *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52): 337–358 (2021).

itil, M., Karakoç, T., ve Küçüközyiğit, M. S., "zel eğitim lisans dersinin ğretmen adaylarının bilgi düzeylerine ve engellilere yönelik tutumlarına etkisi", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2): 815–833 (2018).

ivrilkara, R., Kkkılı, S., ve nc, E., "Sınıf ğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersi hakkındaki görüşleri", *Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (15): (2017).

Dalaman, O. ve Korkmaz, İ., "İlköğretim birinci kademedede beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin beden eğitimi ğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri", *Niğe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3): 172–185 (2010).

Dalaman, O., "Sınıf ğretmeni adaylarının “Beden eğitimi ve oyun ğretimi” dersine yönelik tutumlarının değişik faktörlerce incelenmesi", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (36): 59–71 (2015).

Demir, S. ve Kale, M., "İlkokullarda zel eğitim sınıflarında karşılaşılan sorunların incelenmesi", 20 (1): 354–373 (2019).

Demirhan, M., "Sınıf ğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Derslerindeki Yeterliliklerine İlişkin Görüşler", Yüksek Lisans Tezi, *Dicle Üniversitesi*, Diyarbakır, (2019).

Dilekmen, M., "Etkili eğitim için etkili ğretmenlik", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2): 213–221 (2008).

Genç, M., "Sınıf ğretmenleri ve Beden Eğitimi ğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Yeterliliklerinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kocaeli, (2021).

Gökdemir, D., "İlkokullarda Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, *Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Lefkoşa, (2017).

Güven, Ö. ve Yıldız, Ö., "Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinden beklentileri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (2): 525–538 (2014).

Güvendi, B. ve Serin, H., "Sınıf öğretmenliği adaylarının oyun ve fiziksel etkinlikler dersine yönelik tutumları ile fiziksel aktiviteye katılım motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (72): 1922–1933 (2019).

Huizinga, J., "Homo Ludens Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme", 7. Baskı. Ed., *Ayrıntı Yayınları*, İstanbul, 53 (2018).

İnternet: MEB, "Okul Öncesi Eğitim Programı", <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> (2013).

İnternet: MEB, "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü", https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLY_K_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERI.pdf (2017).

İnternet: MEB, "Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1,2,3 ve 4. Sınıflar)", <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20181023115223781-06-Beden%20E%C4%9Ftimi%20ve%20Oyun%202018-124%20Eki%20%C3%96P.pdf.pdf> (2018a).

İnternet: MEB, "Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği", https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeli_07072018.pdf (2018b).

İnternet: MEB, "İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi'nde Değişiklik Yapılması", https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19093950_ilkogretim-hdc-karar-ve-eki-2022-2023.pdf (2021).

İnternet: T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, "1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu", <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> (1973).

İnternet: T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, "222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu", <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.4.222.pdf> (1961).

İnternet: YÖK, "Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)", <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf> (2007a).

Internet: YÖK, "Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları", <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari.pdf> (2007b).

Internet: YÖK, "Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları", https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf (2018a).

Internet: YÖK, "Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı", https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Sinif_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf (2018b).

Internet: YÖK, "YÖK'ten Eğitim Fakültelerine Önemli Yetki Devri Kararı", <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/egitim-fak%C3%BCltelerine-yetki-devri.aspx> (2020).

Işık, A. D. ve Tural, A., "Sınıf öğretmenliği lisans programı dersleri ile ilkökul derslerinin karşılaştırılması", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1): 1–8 (2017).

Kamışlı, H., Karşlı Çalamak, E., ve Olkun, S., "Okul öncesi ve sınıf öğretmenliği lisans programlarının çocuğun bütünsel gelişimi açısından değerlendirilmesi", *Yaşadıkça Eğitim*, 34 (2): 451–467 (2020).

Karabacak, N., "Investigation of the 2018 class teaching undergraduate curricula revision from the perspective of implementors", *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12 (2): 574–607 (2022).

Kılıç Özmen, Z., "2018 Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi", *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9 (2): 521–548 (2019).

Koç, M. C., "İlkokul Çağındaki Çocukların Temel Motor Beceri Gelişiminde Eğitsel Oyunların Etkisi", Doktora Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kütahya, (2017).

Kutluca Canbulat, A. N. K. ve Tuncel, M., "Birinci sınıf öğretime bütünsel yaklaşım ve öğretimde bireyselleştirme çalışmaları", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1): 31–60 (2012).

Levent, F. ve Yazıcı, E., "Singapur eğitim sisteminin başarısına etki eden faktörlerin incelenmesi", *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 39: 121–143 (2014).

Mangır, M. ve Aktaş, Y., "Çocuğun gelişiminde oyunun önemi", *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 26: 14-18 (1993).

Miles, M. B. and Huberman, A. M., "Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook.", *Sage*, California, (1994).

Morgan, P. and Bourke, S., "Non-specialist teachers' confidence to teach PE: the nature and influence of personal school experiences in PE", *Physical Education & Sport Pedagogy*, 13 (1): 1–29 (2008).

Oktay, A., "Çocuğun yaşamında ilkokulun yeri ve önemi", *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 4: 6-8 (1988).

Onur, B., "Tarih boyunca oyun ve oyuncaklar", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (2): 365–386 (1992).

Önal, A., "Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmeni Tarafından İşlenen Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Öğrencilerin Bazı Motorik Antropometrik ve Değer Gelişimleri Üzerindeki Etkisi", Doktora Tezi, *Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi*, Sakarya, (2019).

Özan, S. ve Sarıca, A. D., "Bireyselleştirilmiş eğitim programı: Sınıf ve rehberlik öğretmenlerinin deneyimleri", 22 (1): 147–174 (2021).

Özmen, F., "Etkili eğitimin gerçekleştirilmesinde duyuşsal alanın önemi -Sevgi Eğitimi-", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1): 193–198 (1999).

Pekgöz-Çeviker, A., "Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Model Önerisi", Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi*, Eskişehir, (2021).

Şahbaz, Ü. ve Güder, O., "Özel gereksinimli öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamadaki yeterlilikleri", *Trakya Eğitim Dergisi*, 12 (2): 1133–1149 (2022).

Savucu, Y., "Uyarlanmış beden eğitimi ve spor", *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences*, 5 (4): 192–200 (2019).

Şendağ, S. ve Gedik, N., "Yükseköğretim dönüşümünün eşğinde Türkiye’de öğretmen yetiştirme sorunları: Bir model önerisi", *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5 (1): 72–91 (2015).

Şentürk, U., Yılmaz, A., ve Gönener, U., "Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile ilgili görüş ve uygulamaları", *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 10 (2): (2015).

Susar, F. ve Yurdakul, İ. H., "Yenilenen (2018) sınıf öğretmenliği öğretmen yetiştirme lisans programına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri", *Turkish Studies-Education*, 15 (5): 3715–3745 (2020).

Tamer, K. ve Pulur, A., "Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri", *Kozan Ofset Yayıncılık*, Ankara, (2001).

Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H. İ., İlhan, E. L., ve Arslan, Ö., "İlkokul 4. sınıf oyun ve fiziki etkinlikler derslerinin öğrenci fiziksel aktivite düzeyi, öğretmen davranışı ve ders içeriği açısından incelenmesi", *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences*, 3 (4): 120–128 (2017).

Timurtaş, M., "Okul Öncesi ve İlkokul Öğretmenlerinin Hareket ve Oyun Eğitimine Bakış Açılarının İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi*, Antalya, (2019).

Ülger, K., "Yeni resim iş öğretmenliği lisans programının (2018) uygulamaya dayalı dersler açısından öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme gelişimleri üzerine etkisinin incelenmesi", *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (4): 1561–1573 (2019).

Ulu, N., Yazıcı, T., ve Hürmeriç Altunsöz, I., "Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersi öğretimindeki güven seviyelerinin değerlendirilmesi", *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Üniversitesi*, 30 (3): 121–133 (2019).

Ünlü, H. ve Aydos, L., "Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine bir derleme", *Milli Eğitim Dergisi*, 40 ((187)): 172–192 (2010).

Yaman, B., "Sınıf öğretmenlerinin “Oyunla Öğretim” kavramına ilişkin algıları: Bir metafor çalışması", *Temel Eğitim Dergisi*, 2 (1): 6–13 (2020).

Yıldırım, A. ve Şimşek, H., "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", Güncellenmiş 12. Baskı. Ed., *Seçkin Yayıncılık*, Ankara, (2021).

Yıldız, S. ve Akbaba, A., "Okul öncesi eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına alınmasına ilişkin alanda görevli öğretmen ve yönetici görüşleri", *Turkish Studies*, 8 (13): 1743–1773 (2013).

Yılmaz, M., "Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersinin Uygulanmasında Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Yüksek Lisans Tezi, *Amasya Üniversitesi*, Amasya, (2020).

Yon, K., "İlkokul 4. Sınıf Oyun ve Fiziki Etkinlikler Derslerinin Öğrenci Fiziksel Aktivite Düzeyi, Öğretmen Davranışı ve Ders İçeriği Açısından İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Mersin, (2018).

Yörükoğlu, A., "Çocuk Ruh Sağlığı", 27. Basım. Ed., *Özgür Yayınları*, İstanbul, (2004).

EK AÇIKLAMALAR A.

ETİK KURUL RAPORU

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ : 01.04.2022
TOPLANTI NO : 2022/03

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 35:

23/03/2022 tarihli Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU'nun Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU danışmanlığında yürütülen “Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının İlkokul Beden Eğitimi Oyun Dersi Müfredatına Yönelik İçeriğinin Analizini ve Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersine Yönelik Yeterliklerinin Akademisyen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi” konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir.

ASLI GİBİDİR

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

Şekil EK A. 1. Etik Kurul Raporu

EK AÇIKLAMALAR B.

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME BİLGİLENDİRME FORMU

Sizi Emel ÇETİN tarafından yürütülen “Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının İlkokul Beden Eğitimi ve Oyun Dersine İlişkin İçerik Analizi ve Akademisyen Görüşleri” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmada “lisans programının okullarda işlenen beden eğitimi ve oyun dersine yönelik ders içeriğinin durumu, beden eğitimi ve oyun dersine yönelik algı ve tutumları, lisans eğitiminde bu derse yönelik daha iyi bir öğretimin sağlanması için üniversitelerde nasıl iyileştirmeler yapılabileceği ve tavsiyelerin yer aldığı akademisyen görüşlerine yer verilmesi” amaçlanmıştır. Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları ve görüşlerinizi içtenlikle vermenizdir. Onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Ayrıca görüşme esnasında onay vermeniz halinde ses kaydı alınacaktır. Ses kaydı görüşmenin uzamaması amaçlı alınacak olup verilerin yazıya aktarılması dışında hiçbir alanda kullanılmayacaktır. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şimdi sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Araştırmacı:	Danışman:
Emel ÇETİN	Doç. Dr. Numan Bahadır KAYIŞOĞLU
Karabük Üniversitesi / Yüksek lisans öğrencisi	Karabük Üniversitesi
	Hasan Doğan BESYO / Öğretim Üyesi

DEMOGRAFİK BİLGİLERE İLİŞKİN SORULAR

- * Cinsiyet,
- * Mezun olduğu lisans programı,
- * Akademik unvanı,
- * Uzmanlık alanı (Doçentliğe esas olan)
- * Yüksek öğretim kurumu görev süresi (Üniversite dışı deneyiminiz varsa belirtiniz)

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞMEYE İLİŞKİN SORULAR

- 1- Lisans programında yer alan Beden Eğitimi ve oyun içerikli derslerin dağılımı nasıldır?
- 2- Lisans programının geçmiş programlarla kıyaslandığında 2006 – 2018 yıllarında yapılan değişikliklerle birlikte beden eğitimi ve oyun içerikli derslerde değişiklik yapılmış mıdır? Yapılmışsa bu durum nasıl etkilemiştir?
- 3- Sınıf öğretmenliği lisans programında verilen ders ve etkinliklerin ilkököl beden eğitimi ve oyun dersine ilişkin müfredat ve içeriği nasıldır?
 - Kazanımları karşılaması bakımından (YÖK ve MEB her ikisi açısından),
 - Ölçme değerlendirme açısından,
 - Ders süresinin yeterliği açısından
 - Ders içeriği ve etkinlikleri karşılaması açısından, (Dengeleme hareketleri ile birleştirilmiş hareketleri geliştirecek etkinlik ve oyun bilgisine sahip midir?)
 - Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere ilişkin kazanımlar vb. açısından,

Şekil EK B. 1. Demografik bilgiler ve yarı yapılandırılmış görüşme formu

- 3. ve 4. Sınıflarda daha ileri düzeydeki programlarda 7. ve 8. sınıfla başlayan sportif hareketlere geçiş dönemine temel olacak hareket eğitimi açısından yeterli midir?

- 4- Mevcut program bir sınıf öğretmeni adayına fiziksel aktivite egzersiz ve sporun ne kadar önemli katkılar sağladığını fark ettirecek dersler içeriyor mu?
- 5- Sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan Fiziksel etkinliklere ilişkin verilen zorunlu (oyun ve fiziki etkinlikler öğretimi) ve seçmeli (halk oyunları, drama vb) derslere ilişkin akademisyen görüşleri (olumlu- olumsuz) nelerdir? (Gördüğünüz sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir)
 - Bu derslere ilişkin akademisyen yeterlikleri açısından,
 - Üniversitelerin bu derslere ilişkin fiziki yeterlikleri açısından, (Spor salonu, spor malzemeleri vb.)
- 6- Akademisyenlere göre beden eğitimi ve oyun içerikli derslerin niteliğini geliştirmek için hangi derslerin eklenmesi ve ne kadar süre ayrılması gerektiği hakkındaki görüşleri veya farklı önerileri nelerdir?
- 7- İlkokul beden eğitimi ve oyun dersini beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin vermesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Şekil EK B. 1. (devam ediyor)

ÖZGEÇMİŞ

Emel ÇETİN ilköğretim ve ortaöğretim eğitimlerini İnegöl'de tamamladı. 2005 yılında Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulundan derece ile mezun oldu. Aynı yıl Karabük ilinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği görevine başladı. 17 yıldır öğretmen mesleğine devam etmektedir. Ayrıca Gençlik Spor Bakanlığı gençlik kamplarında lider, program sorumlusu, lider eğitmeni olarak uzun yıllardır gönüllü çalışmaları bulunmaktadır. Olimpiyat sporcusu Emel Dereli isimli milli atletin (gülle branşında) ilk antrenörü olup, ilkokuldayken yeteneğinin keşfedilmesinde ve yarışmalara katılmasında ciddi katkıları olmuştur. Halen birçok gönüllü çalışmaya kendini adanmış olup evli ve 2 çocuk annesidir.